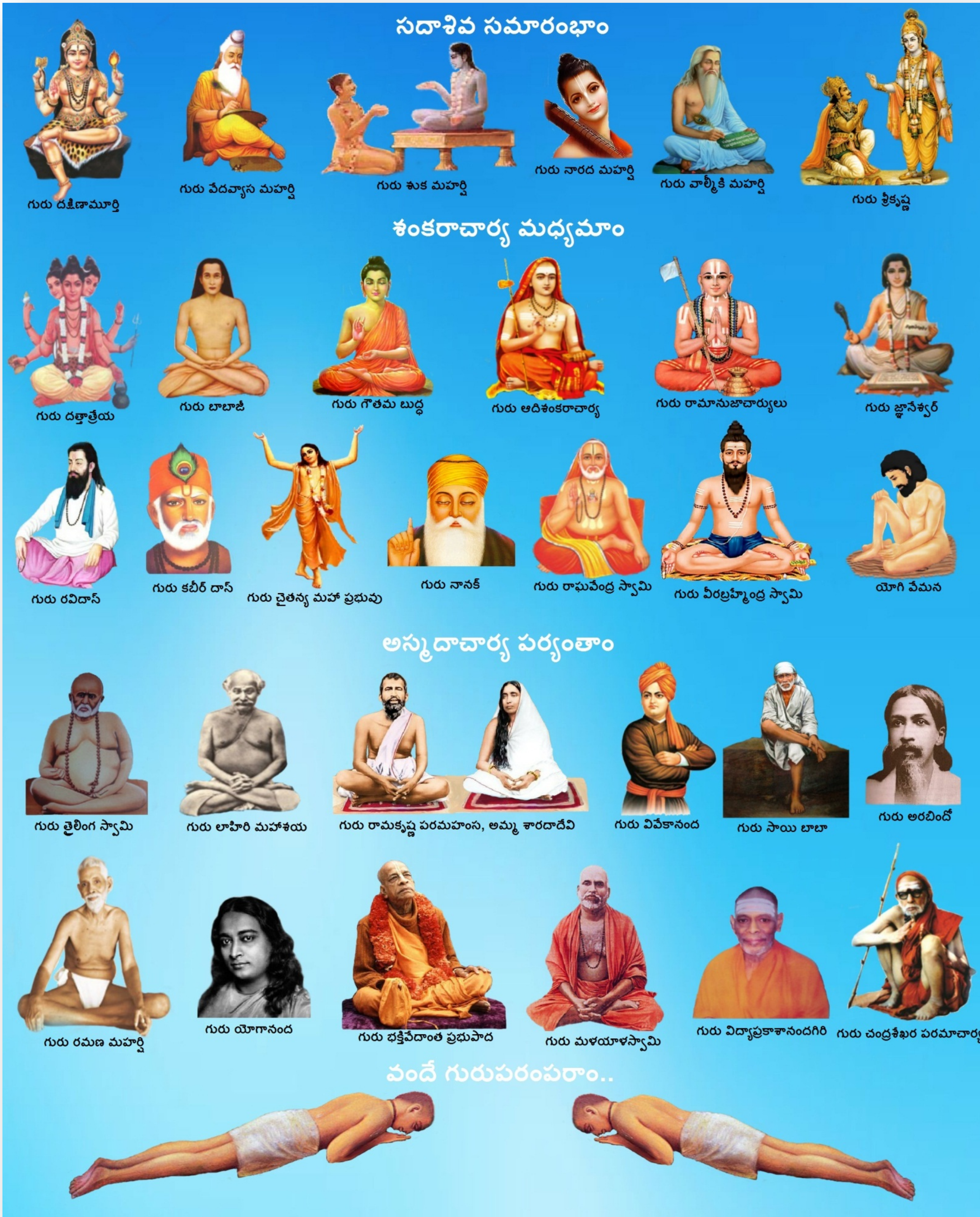
జ్ఞాన యోగం

విచారణ

రామ తీర్ధ స్వామి-బ్రహ్మ జ్ఞానోద్బోధనలు- 1

సదాశివ సమారంభాం
గురు దక్షిణామూర్తి
గురు వేదవ్యాస మహర్షి
గురు శుక మహర్షి
గురు నారద మహర్షి
గురు వాల్మీకి మహర్షి
గురు శ్రీకృష్ణ
శంకరాచార్య మధ్యమాం
గురు దత్తాత్రేయ
గురు బాబాజీ
గురు గౌతమ బుద్ధ
గురు ఆదిశంకరాచార్య
గురు రామానుజాచార్యులు
గురు జ్ఞానేశ్వర్
గురు రవిదాస్
గురు కబీర్ దాస్
గురు చైతన్య మహా ప్రభువు
గురు నానక్
గురు రాఘవేంద్ర స్వామి
గురు వీరబ్రహ్మేంద్ర స్వామి
యోగి వేమన
అస్మదాచార్య పర్యంతాం
గురు త్రైలింగ స్వామి
గురు లాహిరి మహాశయ
గురు రామకృష్ణ పరమహంస, అమ్మ శారదాదేవి
గురు వివేకానంద
గురు సాయి బాబా
గురు అరబిందో
గురు రమణ మహర్షి
గురు యోగానంద
గురు భక్తివేదాంత ప్రభుపాద
గురు మళయాళస్వామి
గురు విద్యాప్రకాశానందగిరి
గురు చంద్రశేఖర పరమాచార్య
వందే గురుపరంపరాం..

భారత ప్రభుత్వపు వెబ్ సైట్ - డిజిటల్ లైబ్రరీ అఫ్ ఇండియా

http://www.new.dli.ernet.in

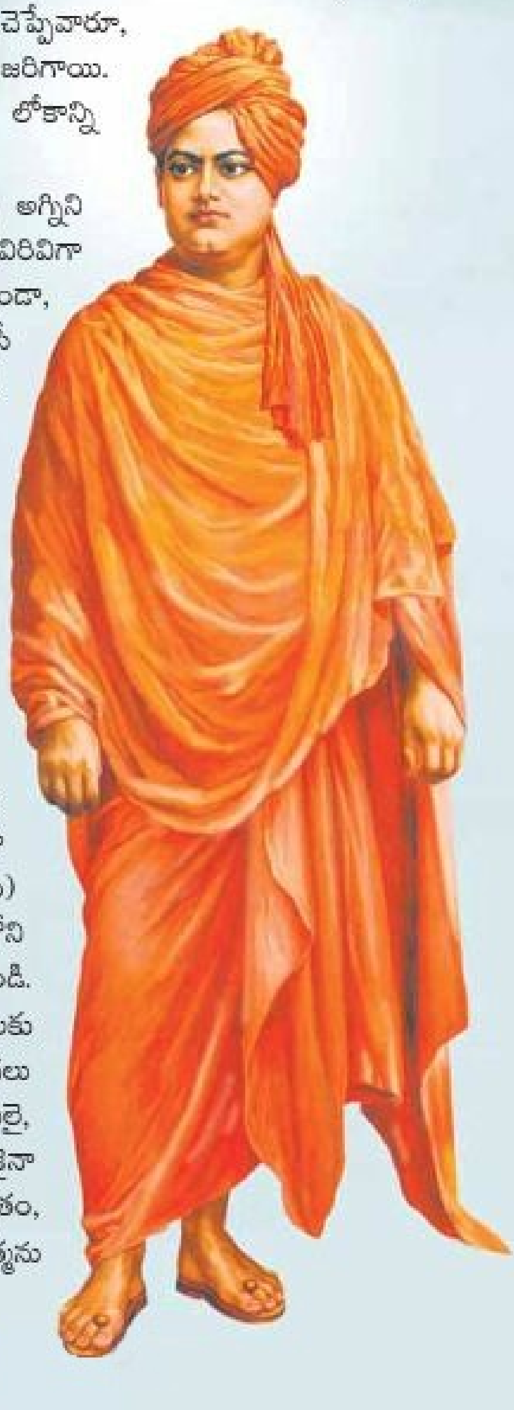

అతి విశిష్టం ఈ దానం!

స్వామి వివేకానంద

"దానాలలోకెల్లా ఆధ్యాత్మిక విద్యాదానం చాలా శ్రేష్ఠమైంది! దాని తరువాతిది లౌకిక జ్ఞానదానం, ప్రాణదానం, అన్నదానం" అని వ్యాసమహర్షి చెప్పారు.

మన ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం భారతదేశ హద్దులలో నిలిచి పోకూడదు. లోకమంతటినీ ఆవరించాలి! ఇలా లోకవ్యాప్తమైన ధర్మప్రచారాన్ని మన పూర్వులు చేశారు. హైందవ వేదాంతం ఎన్నడూ ఈ దేశం దాటి పోలేదని చెప్పేవారూ, మతప్రచారార్థం తొలిసారిగా, పరదేశాలకు వెళ్ళిన సన్యాసిని నేనే అని చెప్పేవారూ, తమ జాతిచరిత్ర నెరుగని వారే! ఇలాంటి సంఘటనలు ఎన్నోసార్లు జరిగాయి. అవసరమైనప్పుడల్లా, భారతీయ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానప్రవాహం వెల్లువలా లోకాన్ని ముంచెత్తుతూ వచ్చింది.

రాజకీయ ప్రచారాన్ని రణగొణధ్వనులతో, యోధులతో సాగించవచ్చు. అగ్నిని కురిపించి, కత్తిని ఝళిపించి, లౌకిక జ్ఞానాన్నీ, సంఘనిర్మాణ విజ్ఞానాన్నీ విరివిగా ప్రచారం చేయవచ్చు. కానీ ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానదానం కళ్ళకు కనిపించకుండా, చెవులకు వినిపించకుండా కురుస్తూ, రోజా పువ్వుల రాసుల్ని వికసింపజేసే మంచులాగా నిశ్శబ్దంగా జరగవలసి ఉంది. భారతదేశం నిరాడంబరంగా, లోకానికి మళ్ళీ మళ్ళీ చేస్తూ వచ్చిన దానమిదే!

మిత్రులారా! నేను అవలంబించే విధానాన్ని తెలియజేస్తాను వినండి. భారతదేశంలోనూ, ఇతర దేశాల్లోనూ మన పారమార్థిక ధర్మాలను బోధించడానికి తగినవారుగా మన యువకుల్ని తయారు చేయడానికై భారతదేశంలో కొన్ని సంస్థలను నెలకొల్పాలి! ఇప్పుడు మనకు కావలసింది బలిష్ఠులు, జవసంపన్నులు, ఋజువర్తనులు, ఆత్మ విశ్వాసపరులు అయిన యువకులు. అలాంటి వారు నూరుమంది దొరికినా, ప్రపంచం పూర్తిగా పరివర్తన చెందగలుగుతుంది!!

ఇచ్ఛాశక్తి తక్కిన శక్తులన్నిటి కన్నా బలవత్తరమైంది. అది సాక్షాత్తూ భగవంతుని దగ్గరి నుండి వచ్చేదే కాబట్టి దాని ముందు తక్కినదంతా లొంగిపోవలసిందే. నిర్మలం, బలిష్ఠం అయిన 'ఇచ్ఛ' (సంకల్పం) సర్వశక్తిమంతమైంది. దానిలో మీకు విశ్వాసం లేదా? ఉంటే మీ మతంలోని మహోన్నత ధర్మాలను ప్రపంచానికి బోధించడానికై కంకణం కట్టుకోండి. ప్రపంచం ఆ ధర్మాల కోసమై ఎదురుచూస్తోంది. అనేక శతాబ్దాలుగా ప్రజలకు క్షుద్రసిద్ధాంతాలు నేర్పడం జరిగింది. వారు వ్యర్థులని ప్రపంచమంతటా బోధలు జరిగాయి. ఎన్నో శతాబ్దాల నుండి వారు ఈ బోధనల వల్ల భయభ్రాంతులై, పశుప్రాయులైపోతున్నారు. తాము ఆత్మస్వరూపులమనే మాటను వినడానికైనా వారెన్నడూ నోచుకోలేదు. "నీచాతినీచుడిలో కూడా ఆత్మ ఉంది. అది అమృతం, పరమ పవిత్రం, సర్వశక్తిమంతం, సర్వవ్యాపకమైనది" అని వారికి ఆత్మను గురించి చెప్పండి. వారికి ఆత్మవిశ్వాసాన్ని ప్రసాదించండి. ❖

మూలం: శ్రీ రామకృష్ణ ప్రభ - ఫిబ్రవరి 2014

లైటూరు గ్రంథమండలి.

రామతీర్థస్వామి జీవితము.

బ్రహ్మజ్ఞానోద్బోధనలు.

Volume I.

మూడవకూర్పు 1000 ప్రతులు.

సంపాదకులు:

మునిగంటి జగన్నాథశాస్త్రి.

తెనుగు. పత్రికాగారము.

1933

వెల 0-10-0.

రామతీర్థస్వామి జీవితము.

"మృత్యువు నాజీవితమును పడుగున నిరంతరము ముందు వెనుకలకు (పేక) నేయుచున్నను నేను నాశనము నొందజాలను; నే నెన్నడును పుట్టలేదు. కాని యప్రశాంత జలరాశిమీది కెరటములవలె నా భౌతికశరీరము లనంతములు" "శరీరములిలయమై మట్టి మట్టిలో చేరును. నే ననంతగర్భమున యమరత్వకేళిని సల్పుదును; అన్ని చెవులును నాచెవులు, అన్నికండ్లును నాకండ్లు, అన్ని చేతులును నాచేతులు, అన్ని మనస్సులును నామనస్సులు నేను మృత్యువును మ్రింగివేసితిని, భిన్నత్వమును పానము చేసితిని"

అని గానము చేసిన పరమహంస రామతీర్థస్వామి పంజాబుదేశమున గుజరనువాలా జిల్లాలో మురోలివాలా యను గ్రామమున 1873 సంవత్సర కార్తిక శుద్ధ పాడ్యమిరోజున భక్తశిఖామణియు, హిందీరామాయణామృతవృష్టిని కురిపించినవాడును నగు తులసీదాసు వంశమున నుదయించెను.

కొద్దిరోజులకే యితనితల్లి దివి కేగుటచే నీతడు తన యన్నయగు గోసైను గురుదాసు పోషవర్గమున పెరిగి పెద్దవాడయ్యెను, పువ్వు పుట్టుటతోడనే వాసన వేయుననునట్లు యీశిశుపుష్పము సుగంధపరిమళముతో వికసింప నారంభిం

చెను. జ్యోతిష్కు లందరును నీయపూర్వశీసంపన్ను డగు బాలుడు తేజస్వంతు డగుననియు, శేముషీ శాంతు డగుననియు, జాతి నుద్ధరించగల మహాపురుషు డగుననియు జోస్యముల చెప్ప నారంభించిరి. చిన్నతనమునందే యితడు రామాయణ, భాగవత భారత పురాణగాధల నతిశ్రద్ధతో వినుచు, తనలో తాను ప్రశ్నించుకొనుచు, యితరులను ప్రశ్నించుచు, వారికితగు సమాధానములను తానే చెప్పుచు, మన యిప్పటి కూసు విద్యార్థులవలె 'ధరాటా, రమయానా' యను చదువుకాక, భారతవిజ్ఞానబీజములను దోహదము చేసికొనుచుండెను. కుశాగ్రబుద్ధి, చింతన స్వభావము; ఏకాంత నిమగ్నత యను గుణత్రయముచే నొప్పుచు నితడు విద్యయనిన నల్లేరుపై బండివలె చటచట బోవుచు ప్రతి తరగతిలోను యగ్రేసరుడై మొట్టమొదటివాడుగా పట్టభద్రుడై 20 వ యేట యం. ఏ., పరీక్షయందు గణితశాస్త్రపారంగతుడయ్యెను. ప్రిన్సిపలు బెల్లుదొరగారితని యద్భుత బుద్ధిబలమున కాశ్చర్యమును జెంది కలెక్టరుపరీక్షకు చదువుమని యితనిని ప్రోత్సహించెను. స్వారాజ్య సామ్రాజ్య సింహాసనముల నధిష్ఠించి విశ్వైశ్వర్యపరిపాలనమును చేయువలసిన సార్వభౌముడు కలెక్టరునౌకరీ నంగీకరించు టెట్లు తటస్థించును! రేయింబవళ్ళు కష్టపడి సంపాదించుకొనిన గణితశాస్త్రజ్ఞానము నితడితరులకు బోధింప నుత్సహించుచుండెడివాడు. రెండువత్సరములు

లాహోరు క్రిష్టియను కాలేజీలో యీశాస్త్రపండితుడుగా నుండి, కొంతకాలము మఱియొక కాలేజీలో నధ్యాపకుడుగా నుండి 1899 వ సంవత్సరమున నితడరణ్యములకు తపస్సుకు పోయి మరుసటి సంవత్సరమున ప్రపంచబంధముల నన్నిటిని త్రెంచుకొని సన్యసించెను. 27 వత్సరముల వయఃప్రాయము; నవజవ్వనమున సుగుణ సతీతిలకము; అఖండ మేధాసంపత్తు; సన్యాసము; ఎట్టి విపరీతసంఘటనములు !

ఇతని జీవితమును గురించి మనకు విశేషాంశములంతగా తెలియవు. కాని జీవితమంతయు నితడసిధారావ్రతచర్యను నడపెను. బాల్యమున విద్యనభ్యసించుకాలమునందు కూడ నితడు తపఃకాలముగనే గడిపెను. తిండిలేక మలమల మాడుచు బళ్ళున తెలవారువరకును కూర్చునియే పెంకి గణిత శాస్త్ర ప్రశ్నకొరకు నోగడిపిన రాత్రు లనేకము లీమహామహుని జీవితమున గలవు. వివాహమైనదిగాని యెప్పుడయ్యెనో యెంతకాల మాతడు గృహస్థజీవితము ననుభవించెనో కానరాదు. కాని యతని భార్య గుణవతియు, భర్తృపరాయణియు నై యతని కెల్లప్పుడును సపర్యల నొసగుచు శిష్యురాలై యతని యాధ్యాత్మికాభివృద్ధి కెంతయు తోడ్పడి భారత గృహిణీధర్మమును నెరవేర్చి, భర్త సన్యసించినతరువాత నతనినే స్మరించుకొనుచు సన్యాసినియై జీవితమును సఫలముచేసికొనెను ఇదియే కదా భారత సతీత్వము !

రామతీర్థస్వామి 27 వ యేట సన్యసించి మరియారు వత్సరములు మాత్రము భౌతికశరీరమును ధరించి తరువాత యొకనాడు హఠాత్తుగా 1906 వ వత్సరమున గంగానదీ పుణ్యస్రోతస్సులలో నిరంతర జలసమాధి నేర్పరచుకొనెను. ఇట్లు జరుగుటకు కొన్ని నిమిషములకు పూర్వ మత డిట్లు మృత్యుదేవత నాహ్వానించెను.

"ఓ మృత్యుదేవతా! రమ్ము! నాశరీరమును తీసికొని పొమ్ము. నా కేమియును జంకు లేదు! నా కేమియును కొదువ లేదు నేను ధరించుటకు నాకనేక శరీరములుకలవు. ఆదిత్య రజిత తంతులను, సుధాకర కాంతులను నేను ధరించి నివసించగలను. పర్వత ఝరిరూపమును దాల్చి నేను దివ్యగానమును చేయు దేవతవలె తిరుగాడ గలను. నేను రాజసగతితో నీచు వాయువును; సుగంధముతో మత్తెక్కినముల యురూపత మును. ఈ నా యన్నిరూపములును మార్పు నొందుచు దిరిమ్మరు రూపములు. నే నా పర్వతాగ్రములనుండి వచ్చి మృతినొందినవారిని లేవనెత్తితిని; నిద్రిపోయినవారిని లేపితిని; కొందరి ముఖాంబుజ సౌందర్యమును వికసీకరించితిని; కొద్ది మంది బాష్పపూరితనయనముల ననువయించితిని. గులాబిని గుల్లగూబను కూడ నేను చూచితిని. వాటితో నానందించితిని. నేను దీనిని స్పృశించితిని; దానిని స్పృశించితిని. నేను నాశిరో వేష్టనమును ధరించి వెళ్ళిపోవుచున్నాను. నే నిచ్చ

టకు పోయెదను; నే నచ్చటకు పోయెదను. నన్నెవరును కనుగొనలేరు. నాతో నే నేమియు నుంచుకొనను."

ఈవిధముగా 33 వత్సరములు నిండకముందుపే, ముక్కుపచ్చ లారకమునుపే 20 వ శతాబ్దపు భారత భాగ్యరాశియు, యుగపురుషుడును, బ్రహ్మతత్త్వవేత్తయునగు పరమహంస రామతీర్థస్వామియొక్క భౌతికశరీర మకాల కాలధర్మము నొందెను

కాని మహాత్ములు త్రికాలాతీతులు. వారు తమశరీరములతో జీవించునది కొలదికాలమే యైనను వారికెన్నటికిని చావనునదియే యుండదు ఈ 33 వత్సరములలోను కూడ రామతీర్థస్వామి తన భౌతికశరీరములో నెంతకాలము జీవించెనో చెప్పజాలము. కొంతమంది యనెరికను స్నేహితులు, రామతీర్థస్వామి యీశరీరములో నెప్పుడును జీవించనే జీవించడు. అత డెప్పుడును దేవత్వములోనే నివసించును. ఎప్పుడును యుత్కృష్టమైన యాధ్యాత్మికచింతనములనే చేయుచు, వాటిలోనే రాత్రింబవళ్లు నివసించుచు, శరీరమనునది యొకటికలదను భావమునే మరచియుండు స్వామిజీ వంటివారు భౌతికశరీరములో చాలకాలముండజాలరని జ్యోతిషము చెప్పిరి. అతడు నిజముగా తనశరీరమునే మరచిపోయెను. లేదా మిను కుమినుకుమను కించిచ్ఛరీరజ్ఞానము కలిగి యుండెను. జీసను శరీర మతని దేవత్వజీవితమున కొక రథమువంటిదని రాము

తీర్థస్వామి చెప్పెను. అట్లే యితని శరీరమును తన బ్రహ్మాత్మ జీవితమున కొక సాధనముగా నుపయోగించెను.

ఈ పరమహంసయొక్క భౌతికచ్ఛాయ లిట్లు యాచిర కాలములోనే ముగిసిపోయినను యితని మానసిక, యాధ్యాత్మిక జీవితములు. బ్రహ్మానందరసాబ్ధి నోలలాడుటలు, విశ్వమానవప్రేమ, చేతనాచేతన సర్వ పదార్థములతోడి ప్రేమ సంభాషణలు, అద్వైత బ్రహ్మాత్మ్య తాది యభిన్నభావము, యమితమైన దేశభక్తి, మహాత్యాగత, విశ్వైకసంఘానుభూత మొదలగు సద్గుణసంపత్తులు కాలాంతమువరకు నట్లే నిలిచి యుండును. వీని సత్ఫలముల నిట్లు కాలాంతముతో నైక్యముచేసిన యీ పరమహంసకీర్తము మానవలోక దృష్టిని తన వైపునకు త్రిప్పుకొనక యుండలేదు.

బాల్యమునుండియు నేకాంతసేవయు, చింతనశక్తియు నితఁడలవర్చుకొనుచుండెనని సూచింపఁబడెను. రాత్రిసమయమున నితడనేకరాత్రులు యోగాభ్యాసమున నిమగ్నుడయియుండె ను. అనేకరాత్రులు నశ్రుబాష్పములతో నితని ప్రక్కబట్ట లన్నియు తడసిపోవుచుండెను. చిన్నతనమున సనాతన ధర్మ సభలలో భక్తిని గురించిగాని కృష్ణలీలలను గురించి కాని యుపన్యసించునపుడితని నేత్రములు భక్తిరసావేశమున యశ్రు ధారాపూరితము లగుచుండెను. ఈస్థితిలో నితడనేకసారు లు నల్లనివాడును, పద్మనయనంబుల వాడును, శిఖిపింఛమౌ

ళివాడును, వేణీసుధామృతవృష్టిని వెదజల్లెడువాడును, కాళిం దీఫణిఫణాగ్రతాండవమూర్తియు నగు కృష్ణవిగ్రహమును ప్రత్యక్షముగా దర్శించుచుంటి నని చెప్పుచుండెడివాడు. ఇది తన యాధ్యాత్మికాభివృద్ధిలో మనస్సుయొక్క యేకాగ్రతావస్థ యని యతడు తరువాత వ్యక్తపరచెను. జనసంకులమైన లాహోరుపట్టణ మందలి యాత్మకేళికి తగినసంగునీత మాటలచే నతడు సమయమునూ కోరికవచ్చునప్పుడు హిమవత్పర్వతములకును, తత్ప్రాంతారణ్యములకును బోవుచు యుపనిషద్గ్రంథములను, బ్రహ్మవిద్యారహస్యములను విచారణచేయుచుండెను. ఇట్టి తన స్వాత్మికేన సనాతనమగు బ్రహ్మపు యోగవ్యాసములలో తన యాత్మను తెలిసికొనెను; భయమునకిందెడ మేమి, యానందధామమైన యేకత్వస్థితినిపొందెను; విచారభ్రమలు తొలగిపోయెను. పరమాత్మయే తానని తనకు తానవమెవనికి కలుగునో యట్టి వాని కీవిశ్వమంతయు శరీరమువలె సేవచేయుచుండును సిద్ధాంతమున కాతడు రాగలిగెను. ఈమహాత్ముని పట్టణములకంటెను రాజసౌధములకంటెను పర్వతశిఖరములగు హిమవన్నగాగ్రములందును, సాంద్రారణ్యములందును ప్రకృతిరాజ్యము నేలుచుండెడివాడు మనుష్యులు చేరరాని ప్రదేశములందతడు రొంటరిగా నిశీధమందు పిట్టవలె సంచరించెడివాడు. మంచుకొండలు విరిగి మీదపడుచుండ కాలుగానుటకు వీలులేనిపర్వతశిఖరముల కతడవలీలగా నెగప్రాకి కైలాసము, మానస

సరోవరము, బ్రహ్మకపాలము మొదలగు ప్రకృతివిధులను తన వశము చేసికొనెను. ఒకచోట నితని కైదు పెద్దపులులుత్రోవ కడ్డము వచ్చెను. వారొకరినొకరు తేఱిపాఱచూచుకొనిరి; పెద్దపులులు పలాయనమయ్యెను.

ఇక మానవలోకమున నితనిరాజ్య మవిచ్ఛిన్నముగా సాగెనని వేరుగ జెప్పనక్కరలేదు. ఇకముందును సాగనున్నది; విద్యుల్లతలవంటి యీతనిమందహాసము లితరులకు మిరుమిట్లు గొలుపుచు వారిలో నుత్సాహశక్తిని ప్రజ్వలింపజేసెడివి. ఇతడెప్పుడును బ్రహ్మానంద భరితుడై పృథ్వీపతుల రాజ్యవైభవముల నధఃకరించుచుండుటచే రామపాదుషాయని పిలువబడెడివాడు. "నేను రామపాదుషాను విశాలహృదయములే నాసింహాసనములు. నేను వేదములను బోధించినపుడును కురుక్షేత్రములో విద్యగఱపునపుడును, మెక్కా, జెరూసెలములలో నుద్ఘోషించినపుడు నన్ను మీరు సరిగా గ్రహించజాలకపోయిరి. నేను తిరిగ నాకంఠము నెత్తి పాడుచున్నాను. నీవు బ్రహ్మపదార్థమవు; నీకు కాన్పించు విశ్వమంతయు నీవు; దీని కెవ్వరును, యేశక్తియు నెట్టి యాటంకమును కలిగించజాలదు. రాజులుకాని, దేవతలుకాని, దయ్యములుకాని దీనిముందర నిలువజాలవు. సత్యపథ మమోఘము. భ్రమజెందకుము; నాతలయే నీతలకావలెనన్న దీనినొక్కసారి త్రుంచి చూడుము; ఒకతలకు వేయితలలు బయలుదేరును." అని రామతీర్థస్వామి యొకసారి చాటెను.

ఇతఁడు వేదాంతులలో వేదాంతి; పండితులలో పండితుఁడు. కవులలో కవిసార్వభౌముఁడు. ఇతఁడు పరమపదించువరకును విసుగులేకుండ రేయింబవలు లనేకశాస్త్రములను గ్రంథములను చదువుచు ప్రాచ్యపాశ్చాత్యవేదాంతములను సంపూర్ణముగా మథించెను; శంకర, కపిల, కణాద, గౌతమ, పతంజలి, జైమిని, వ్యాస, క్రిష్ణ, కేంటు, హీజెలు, గెదీ, ఫిష్టి, స్పినోజా, కోమ్టి, స్పెన్సరు, డార్వినుు, హెకెల్, టిండాలు, హాక్స్లీ, స్టార్, జోర్డను, జేమ్సుల వేదాంతగ్రంథముల నవగతము చేసికొనెను; పర్షియను, యింగ్లీషు, హిందీ, ఉరుదు, సంస్కృతభాష లితనికి కరతలామలకములు; ఇతఁ డమెరికాదేశమునఁ సంచారము చేసిన రెండు సంవత్సరములలోను వందలకొలఁది యుపన్యాసము లిచ్చుటకుతోడు యమెరికా సాహిత్యమునంతను పూర్తిచేసెనని చెప్పినపు డితని యసమానప్రజ్ఞ పాఠకులకే విశదము కాగలదు. ఈకవి ప్రకృతితో లీనమై ప్రకృతిసౌందర్యముల ననుభవించి గానముచేసెను. ఇతనికి సెలయేళ్ళు స్నేహితులు. పర్వతసానువులు పట్టుపాన్పులు. వృక్షచ్ఛాయలక్రింద నీతఁడు ప్రకృతి రహస్యములను పక్షుల కుహుకుహూరవములద్వారా వినుచుండెను. ప్రకృతిగాన మీతనికి వినబడుచుండెడిది. సముద్రకెరటముల నృత్యములలోను, యరణ్యముల ఝుంఝూమారుతములలోను, నిశ్శబ్దసీమలశాంతిలోను, పర్వతరాజములందును, నితఁడు సాభా

గ్యమును కనుగొనుచుండెను. ప్రకృతియొక్క యాత్మతో లీనమగుటయే నిజమైన వర్తనమని యితని యభిప్రాయము. ఈస్థితిలో మానవునొక్కనిని యొంటరిగా విడిచిపెట్టినను; మానవుని యాధ్యాత్మికాభివృద్ధియు నీతియు నిట్టి హానియందకుం తితముగా దోహదము చేయుబడును. ఇక్కడనే మానవుడు తయారగును గాని పాఠశాలఫ్యాక్టరీలలోను, పాండిత్యము లోను కాజాలడు! ఇచ్చటనుండి తననిజాత్మను తెలిసికొను నేని మానవుడచంచలమై యభేద్యమైన పర్వతము నధిష్ఠించినవాడగును. "నాకంటె యన్యమైన పర్వతమేదియు నాకప కారమును చేయజాలదు. ఆత్మజ్ఞానమే మతము. ఆత్మజ్ఞానమే యీవిశ్వమునంతను త్రిప్పుమహాశక్తి. ఆత్మజ్ఞానమే చేతనాచేతనములకు ప్రాణాధారము. అతిసామాన్య మానవునికూడ దివ్యతేజస్కుని జేసి మానవసాధ్యముగు యనూనజయసంపద లను చేకూర్చగలుగున దీశక్తియే. అనుభవబ్రహ్మవిద్యాలయ మున పూజలొనర్చువారే నిర్మలాంతఃకరణములను, ప్రసన్న వదనములను, సంతుష్టాంతరంగములను కలిగియుందురు. నా బ్రహ్మవిద్య యొక కేవల మెట్టసిద్ధాంతముగాని ధర్మపన్నము గాని కాదు; జీవితపాలసముద్రమును మథనముచేసి మహాజ్ఞానములు సంపాదించిన యవినాశియగు యనుభవఫలమైన నవనీత మీబ్రహ్మవిద్య; అమరత్వప్రసాదిని యీబ్రహ్మవిద్య!" అని యితడు చెప్పెను. ఈయోగిపుంగవుడు తనదివ్యజ్యోతిని

ప్రపంచమంతటకును గొంపోనెంచి యింగ్లండు, అమెరికా, జపాను, ఈజిప్టు మొదలగు దేశములలో భారతవిజ్ఞాన శంఖమును పూరించి పాశ్చాత్యదేశములను మైకమునుండి మేల్కొలిపెను. గంగానదీప్రవాహమువలె నితని జ్ఞానప్రవాహము స్పృశించిన దేశములన్నియు పవిత్రములగుచుండెను. ఇతడమెరికా వీధులలో తిరుగుచుండ నీ 'హిమాలయయోగి' యెవరా యని యడుగనివా రెవరును లేరు. ఇత డమెరికా దేశములో దిగవలెనని జపానులో యోడనెక్కెను. ఓడ రేవుకు జేరెను. ఎవరికివా రతితొందరతో గందరగోళపడుచు తమ సామానులను దింపుకొనుచుండ రామతీర్థ నిశ్చలముగా యూరక యానందించుచుండెను. ఒక యమెరికను దేశస్థుడీసంగతినిచూచి యాశ్చర్యపడి యితని నిట్లు ప్రశ్నచేసెను. నీసామానెక్కడ ?

రాముడు తానెంతసామానుమోసికొని పోగలడో యంతసామానును మాత్రమే యుంచుకొనును.

నీవద్ద నేమైన సొమ్ముకలదా ?

లేదు. రాము డెప్పుడును ధనము నుంచుకొనడు.

నీ విక్కడనే దిగనెంచుచుంటివా ?

అవును.

నీకు సహాయమును చేయుటకు కొంతమంది స్నేహితు లుండవలెను.

అవును, వాఁడొక డున్నాఁడు.

ఎవరు ?

రాము డతని భుజమును తన చేతితో స్పృశించి 'నీవే' యనెను. ఈ 'నీవు' అయమెరికను నీ సూదంటురాయివలె పట్టు కొని యత డానిమునమునుండియు రామతీర్థస్వామికి సమస్తో పచారములను చేయుచు యమెరికాలోనున్నంత కాలమును యతనిని వీడజాలకపోయెను. అయమెరిక నొకసారి యిట్లు చెప్పెను. "ఇతఁడు హిమాలయములనుండి వచ్చిన యొక జ్ఞాన జ్యోతి. ఇతనిని నిప్పు దహించజాలదు; ఖడ్గము ఖండించజా లదు; ఇతని నేత్రము లెప్పుడును యానందాశ్రువులచే దీపించు చుండును; ఇతని సందర్శనమే నూతనజీవితము నొసంగగలదు" మరియొకఁడు ప్రశ్నించగా రామతీర్థస్వామి యిట్లు జవాబు చెప్పెను. "నేను నాలోపలనున్న పురుషునితో నానందించు చుండును. నే నాకలిగొనినపు డాహారమును, దప్పిగొనినపుడు దాహమును నా కెవరో యిచ్చుచున్నట్లు నేను కనుగొంటిని. నా కింతకన్న వేరేదియు నవసరము లేదు. నా కెప్పుడును యెట్టికష్టమును కలుగ లేదు" రామతీర్థస్వామి ఒక్క యమె రికాదేశములో చేసిన యద్భుతములను తెలిసికొనుట కమెరి కాదేశమును చూచినవానికే శక్యమగును అత డమెరికాలో యెవరిని పరకుగొనక యడవినుండి తనకట్టెలను తానే తెచ్చి కొనుచు నిరాడంబరజీవితమును గడిపెను. రాకుమారులును,

ప్రభువులును, సార్వభౌములును యితనిని చూచుట కితని కుటీరమునకే పోయెడివారు. అమెరికాలో యితడు రోజు కొకటిరెండు యుపన్యాసముల నిచ్చుచు వారిని బ్రహ్మానంద మున నోలలాడించి భారతదేశ నిజతత్త్వమును వారల కెరుక పరచెను. సేన్ఫ్రాన్సిస్కోలో యొకనా డితడు మహావేగ ముగా బోవుచుండగా 'భూమి నీదైనట్లు దానిమీదనుంచి నిర్లక్ష్యముగా నడచిపోవుచున్నాడకేమి,' అని యొక రడిగిరి. 'అవును భూమి నాదేను' అనియతడు బదులు చెప్పెను. ఇత డమెరికాలో నున్నపు డమెరికనుదేశస్థుడనియు, జపాను లోనున్నపుడు జపానీయుడనియు, ఈజిప్టు, యింగ్లండులలో నున్నపు డాదేశవాసియనియు వారుగర్వపడుచుండెడివారు. ఈదేశములలోని పత్రికలన్నియు తెల్లవారుసరికి రామతీర్థ స్వామిపేరుతో నిండిపోయెడివి. మసీదులలోను క్రిస్టియను దేవాలయములలోను నత డనేక యుపన్యాసములనిచ్చెను. అతడు తన దిగ్విజయయాత్రను ముగించి భారతదేశమునకు వచ్చునపుడు త్రోవలో స్టీమరుమీదనుంచి తననుగురించి చేసిన స్తోత్రపాఠముల కట్టను సముద్రములో పారవేసెను. అతడు భారతదేశమున దిగుటతోడనే మధురలోని స్నేహితు లందరును యతనినొక నూతనసంఘమును నూతనమతమును స్థాపించుమనికోరిరి. అతడు దాని కెంతమాత్రమును యొప్పు కొనక భారతదేశములో పనిచేయుచున్న సంఘములన్నియు

నాసంఘములే. నేను వాటిద్వారానే పనిచేసెదనని చెప్పి సంతోషమును పట్టజాలక, కండ్లుమూసికొని యానందబాష్పములు జలజలరాలుచుండ విశ్వమునంతను ప్రేమాలింగన మొనర్చువానివలె బాహులతలను రెంటిని జాపి "నా యిష్టదేవతయగు భారతభూమిలో జనించి యామె యన్నమును తినుటచే యామె నీటిని త్రాగుటచే యామె గాలినిపీల్చుటచే పెరిగిన శరీరములు, అవయవములు, కండరములు, నరములు, రక్తనాళములు, మనోబుద్ధ్యాదులు కలిగిన క్రైస్తవ, హిందూ, పార్సీ, ఆర్యసమాజ, సిక్కు, మహమ్మదీయులందరును నాసోదరులు; కాదు ! నాఆత్మయే ! నేను వారివాడనే యని చెప్పుదు ! నే నందరను యాలింగన మొనర్చెదను. నే నెవరిని మినహాయించజాలను. నేను ప్రేమను. ప్రేమ జ్యోతివలె సర్వమును ప్రకాశింపజేయును. సర్వమును జ్యోతిర్మయము చేయును. నిశ్చయముగా నేను ప్రేమప్రవాహమును తప్ప మరొకటికాదు. నే నందరను సమముగా ప్రేమించుచున్నాను."

ఈమహాపురుషుని వేదాంత మద్భుతమైన యనుభవవేదాంతమని యతనియొక్క ప్రతిపలుకును, చేష్టయు చెప్పకనే చెప్పుచున్నవి. ఆతడు తన వేదాంతతత్త్వమును 'టూకీ'గా యిట్లు చెప్పెను.

చలచల ముందుకుపోవు పరిశ్రమ ప్రవాహముగాని పుచ్చి పురుగులోడు పందులగుంట సోమరితనముగాదు. క్రీడవలె కర్మకలాపము ననుభవించుటగాని, గాడిదమోతవలె వెట్టిమూట నీడ్చుట గాదు; సంతుష్టమనస్సుగాని సంశయకీటకాస్పదము గాదు; నిర్మాణదక్షతగాని నాశనదేవతగాదు; సౌభాగ్యసంస్కారముగాని ఛాందసాచారము గాదు; యథార్థభావావేశముగాని నేతిబీరకాయ కబుర్లు కాదు; వాస్తవములనెడు కవిత్వముగాని పుక్కిడిపురాణముగాదు; కార్యములనెడు తర్కముగాని పురాతన గ్రంథప్రమాణముగాదు; ఆత్మజ్ఞానానుభవముగాని శ్లోకములను కంఠస్థము చేయుటగాదు--ఇదియే యనుభవవేదాంతమని యతడు చెప్పెను. విద్యుల్లతలవలె మహాత్ములప్పుడప్పు డవసరమునుబట్టి యుద్భవించి విజ్ఞానబీజములను వెదచల్లి యంతర్ధానమగుచుందురు. వాటిని కాపాడుకొని, పెంచి, తగుదోహదముచేసి ఫలములు ననుభవించవలసిన బాధ్యత మనది గాని వారిది గానేరదు. భారతవిజ్ఞానాకాశమున వెలుగొందు నక్షత్రరాశిలో రామతీర్థస్వామి 20 వ శతాబ్దమునకు చెందిన యసామాన్యనక్షత్రము. ఈ తేజస్సును పూర్తిగా తెలిసికొని దాని నితరులకు బోధింపనెంచుట సముద్రమును తెప్పతో దాటుటకు యత్నించుటవంటిది. ఈకాంతి ననుగమించువారు ధన్యాత్ములు !

కావలెను ! కావలెను !!

సంస్కర్తలు,

ఇతరులను సంస్కరించు మోహులు కారు,
ఆత్మసంస్కారాన్వేషణ తత్పరులు !
విశ్వవిద్యాలయబిరుదములను
గెలుపొందినవారు కారు.
అహంకార మమకారవిజేతలు !
వయస్సు : బ్రహ్మానందయౌవనము
జీతము : బ్రహ్మత్వము
త్వరగా దరఖాస్తులనంపుడు
భైక్షుకప్రార్థనాప్రపత్తితో కాదు.
అధికారవినిశ్చయముతో
విశ్వైకనియంతకు.
మీ నిజాత్మకు.

ఓం ! ఓం ! ఓం ! ఓం !

భారతదేశ సమస్య.

విద్యార్థులకు రాముని సందేశము.

ఐకమత్యము! ఐకమత్యము! ప్రతివారును యైకమత్యమునే కోరుచున్నారు. దేశములోనున్న వివిధశక్తులన్నియు నొకటితోనొకటి తలపడుచున్నవి. ఫలితము శూన్యమగుచున్నది. లక్షోపలక్షలైన 'బుర్రలు' చేతులు దేశము నెక్కడకు గొంపోనున్నవో యెవరికెరుక! వేలకొలది జాతులు, మతములు తమ కిష్టమైనమార్గముననే యీ జాతీయనావను నడుప నుంకించుచున్నవి. సరియైన నడక కలుగుట లేదు! మీమీ తెడ్లను యథాస్థానముననే యుంచుకొనుడు. మీస్థానముల నలంకరింపుడు; చిందరవందర నొందకుడు; ఏకముఖముగా మాత్రము తెడ్లను వేసి నావను నడిపించుడు. సామరస్యమే, భిన్నత్వములో యేకత్వమే యభివృద్ధిని చేకూర్చగలవు. ఇట్లు మీమీస్థానములలో కూర్చొని పాడుకొనుచు ముందుకుపొండు! మీ జాతీయధర్మము దీనినే శాసించుచున్నది. శరీరమంతయు స్వస్థముగానున్నపుడే శరీరావయవములును స్వస్థతనొందును. ఇట్టిధర్మపన్నముల నెన్నియేని చెప్పవచ్చును. కాని మన భారతదేశములో చిరకాలమునుండి సామరస్యము,

వైకమత్యము యేల శూన్యమైపోయెను. దీనికి రెండు ప్రధానకారణము లున్నవి.

(1) అనుభవజ్ఞానశూన్యత.

(2) ప్రజాభివృద్ధి.

(1) అనుభవజ్ఞానశూన్యత:—

ఆల్బెరూని యనునతడు గొప్ప మహమ్మదీయ పండితుడు. వేదాంతి. అతడు సంస్కృతమును మనవేదములను పఠించెను. మహమ్మదీయుల పరిపాలనకు పూర్వమే యతడు మనదేశమంతటను సంచారము చేసి చాలవిషయములను గ్రంథస్థము చేసెను. హిందూ వేదాంతకవిత్వఖగోళశాస్త్రిములపట్ల యతని కత్యధికగౌరవము కలదు. అతడు కలుసుకొనిన కొంతమంది పండితుల పాండిత్యము నెంతయు మెచ్చుకొనెను. కాని ప్రజాసామాన్యముయొక్కయు స్త్రీలయొక్కయు స్థితి మాత్రము చాలదుర్భరముగానుండెను. వారు శారీరకముగాను మానసికముగాను, నైతికముగాను, యాధ్యాత్మికముగాను కూడ యధఃపతితులై దిక్కులేనివారై సర్వవిధముల నధోగతికి తేబడిరి. సాంఘిక, రాజకీయ మతసంబంధమైన విద్వేషములతో దేశమంతయు నిర్వీర్యమై, వికలమనోబుద్ధులు కలవారై ప్రజలు మహమ్మదుగజినీ దండయాత్రలముందర శిక్షణలేని 'బేడిమూక'వలె వికావికలై ధూళిధూసరమువలె నెగిరిపోజొచ్చిరని యతడు వర్ణించెను. తరువాత బేబరుకూడ (1526).

ప్రజలు కళాకౌశలము లేనివారనియు, హస్తనైపుణ్యము లేని వారనియు, పారిశ్రామికజ్ఞానము లేనివారనియు శిల్పము, ఆరామములు, కాలువలు చివరకు తుపాకిమందునుకూడ నెరుగనివారనియు, వారిలో కలయిక లేదనియు నిరసించెను. మనుష్యులలోనుండు దృష్టిలోపములకై యిందులో మనము కొంత కొట్టివేసినను యీస్థితి కడు శోచనీయము! మన యనుభవ జ్ఞానశూన్యతయే భారతదేశ యధఃపతనమునకు ముఖ్యకారణము.

శారీరకష్టమును నిరసించుట, యసహజమైన శాఖోప శాఖలుగ జాతి, కులభేదములను పెంచుకొనుట, విదేశయాత్రను నిషేధించుట, శిశువివాహము, స్త్రీలను బలవంతముగా నజ్ఞానాంధకారమున బడద్రోయుట- వీటన్నిటికిని యనుభవ జ్ఞానశూన్యతయే కారణము. ఈసాంఘిక దౌర్భాగ్యము, ఈసాంఘికమాంద్యము పోవుటెట్లు? దీనినెదుర్కొనుట విష సర్పముతో చెరలాటమువంటిది. ఆచారములను త్రోసిరాజ నుట యతికష్టము. దానితో సంఘమంతయు మీద పడుదురు. సంఘమును వీరు దూషించుట వీరిని సంఘము దూషించుట తప్పనిసరియగును. దీనిద్వారా మరల ద్వేషములు, కలహములు, దురభిప్రాయములు చెలరేగును. అట్లని మనమోక్షమునే చూచుకొనుచు మన మూరకయుండవలసినదేనా? అది మాత్ర మెట్లు సాధ్యమగును? అపవిత్రమైనసంఘములో నీవొ

కృడవుమాత్రము పవిత్రుడవు కాగలవా? మునిగిపోవుచున్న సంఘము నిన్ను తేలనిచ్చునా? నీవును దానితో మునుగవలయును. లేదా తేలవలయును. శరీరమునుండి విడిపోయిన చేతికి బలమేమి చేకూరును?

కాని భారతదేశమున నిట్టివేదాంతశూన్యమైన భావమే చిరకాలమునుండి ప్రబలుచు సంఘమంతకంతకు క్షీణించిపోవుచున్నది. యౌవనవిద్యార్థులారా! మీరింకను పైకిరానున్నారు. భారతభావిస్థితియంతయు మీచేతులలోనే యున్నది; దానికి మీరే బాధ్యులు. పిరికిపందలు కేవల బహుసంఖ్యాకుల పార్ఖ్యములచే పరిపాలింపబడుదురు. నిజమైన చేతనాత్మచే నొప్పువ్యక్తి తానే ప్రజాహృదయములను వారిభావములను పరిపాలనచేయుచుండును. నీకు విశ్వవిద్యాలయములు బి. యే. ఎమ్. యే. పట్టముల నీయవచ్చును. కాని నీవు పిరికిపందవు కానున్నావో లేక ధీరుడవు కానున్నావో నీవే నిశ్చయించుకొనవలెను. బానిసాధముడవు కానున్నావో లేక జీవితసింహాసనము నధిష్ఠించు రాకుమారుడవు కానున్నావో యది నీయధీనమునందే యున్నది. ధీరత్వముతో గూడిన పవిత్రజీవితమే చరిత్రను వన్నెదెచ్చును. దేనిమీద ప్రయోగింతుమో దానికి చలనము నిచ్చునదే శక్తియని న్యూటను చెప్పియున్నాడు. చిరకాలమునుండి మనదేశమున దురాచారపిశాచముపై నాధారపడి యనేకద్వేషవిద్వేషము

లు చెలరేగి దానిని పాడుచేయుచున్నవి; చలనము లేకుండ చేయుచున్నవి. శీల, సంస్కారములనుసంపాదించినయోయా వనులారా! మీరే యిట్టియనవసరములైన దుష్టశక్తుల నూడ బెరికి దేశములో జీవశక్తి నుద్భవింపజేయవలెను; ఈపురాణ మాంద్య పిశాచమును (inertia) దగ్ధముచేసి దేశము నెట్లు త్రిప్పవలెనో యట్లు త్రిప్పి నూతనచలనమును గలుగజేయుడు! భూతకాలమును వర్తమానముతో నన్వయింపజేయుడు. పవిత్రమైన మీ వర్తమానమును భావిసంతతి కందజేయుడు. మనమెన్నడును మన ప్రాచీనసంప్రదాయములను కోల్పోజాలము. అట్లు కోల్పోయినజాతి బాహ్యమునుండి నాశనము చెందును.

అప్రాచీన మెక్కడైనను దేశానర్థమే. అట్టిదేశము లోపలనుండి కుళ్ళనారంభించును. నీసత్యజీవితమువలన సంఘములో కలహములు తటస్థించునా! అట్లు నీవు తలచెదవా ? నీవొక్కడవైనను చెక్కుచెదరక ధైర్యముగా నీస్థానమున యుండుము. ఇదియే పౌరుషము. ఎప్పటికైనను ప్రవాహము నీవైపునకే వచ్చును. వారు భూతకాలమునుజూచి మురియుదురుగాక! సత్యపథమును వీడకుండువేని భవిష్యత్తంతయు నీదే యగును! పవిత్రతను, ధర్మమును పెంపొందించని యైకమత్యము జాతిని రక్షించగలదా ? ప్రజల నంధకారములో నుంచుటవలన నైకమత్యము చేకూరునా? మూర్ఖ్యములకు,

ప్రమాదములకు గురియగు పరమదాస్యమా జాతీయసామ రస్యము నొసంగునది? నావికులందరును కలసి నావనొకేవైపుకు సత్యమువైపుకు కాదు-దానికి వ్యతిరేకముగా నడుపుచున్నారనుకొనుడు. అది యాదరణీయమేనా ? అట్టిజాతీయ నావ వెంటనే యధోగతిపాలుకాక తప్పదు. సత్య, పవిత్రతలలోనే యైకమత్యము సాధ్యమగును. జాతియైక్యముఁగోరు మహాశయులారా! మొదట జాతిలోనున్న యనేక యమానుషదౌష్ట్యమును పారద్రోలుఁడు! సత్యముకొరకు, యభివృద్ధి కొరకు, మానవకళ్యాణముకొరకు వీటికొరకు చేయు యత్నములలో నొకప్పుడు ప్రజలును, యొకప్పుడు పనిచేయు ప్రచారకులును బాధల ననుభవింపవలసినయెడల నదంతయు దేశ మాధ్యాత్మికముగా జీవించియున్నట్లు రుజువుచేయుటే యగును.

ఆదర్శమైన నడవడికలో బాధ ననుభవించుటే యుండదు. ఆబాధలో సంతోషముండును; ఆకష్టములో సౌఖ్యముండును! అదంతయు ప్రేమజ్యోతుల నంతటను వెదచల్లు శాంతియేయగును. అయినను జ్యోతిస్సందర్శనమే మహాబాధగా చూడబడు సంఘములో బాధలేనిశాంతి, ప్రబోధమును కలుగజేయనిజ్యోతి ఈరెండును కలసి యెట్లుండగలవు? అనేక కష్టపరంపరలుండినను యుండునుగాక! జాతీయోద్ధరణ కవియు నవసరమే. చిన్నయూహలున్న గొప్పమనుష్యులుకారు

దేశమున కాధారము; గొప్పయూహాలున్న చిన్నమనుష్యులే దానికి పట్టుకొమ్మలు; ఆయువుపట్టులు. శాంతి? ఎట్టిశాంతి ? పశునిద్రిలో శాంతికలదు. శ్మశానములో శాంతికలదు. మన కట్టిప్రేతశాంతి యవసరము లేదు! మనకు సచేతనమైన శాంతియే కావలెను. ప్రజ లంధకారములోబడి మ్రగ్గుచుండ నీ జ్యోతిని భద్రముగా రక్షించుకొనుటకన్న నీకది లేకపోవుటే యెయ్యిరెట్లు మంచిది. తనచేతగల జ్ఞానసహాయము నవసరమైన వారికొసంగనివాడు తనధర్మమును విడనాడిన మహాపరాధి; పాపి.

(2) ప్రజాభివృద్ధి:—ప్రజాభివృద్ధిని మనము పెంచు తోటలలోని చెట్లయభివృద్ధితో పోల్చవచ్చును. ఇచ్చట తోటమాలి పనికిరానిచెత్తనంతను తీసివేయుచు, చెట్లు దట్టముగుచో వాటిని స్థలాంతరమున పాతిపెట్టుచు, గుబురువగైరాలను కత్తిరించుచుండును. దీనివలన చెట్లలో వైరుధ్యమేమియు లేక సక్రమమైన యభివృద్ధి కలుగుచుండును. అడవులలోని చెట్ల యభివృద్ధియిట్లుండదు. అచటెప్పుడును వాటిలో విరోధభావ మేర్పడి బలవంతమై చెట్లు పెరుగుచు యడవియెంతయు కీకారణ్యమై చెట్లతో క్రిక్కిరిసియుండును. చెట్టుచివర కేదవానలమో యడవినంతను తగులబెట్టుచుండును. తోటలలో నిట్టిది సంభవించదు. కాని తోటమాలి ప్రమత్తుడై తనపనిని నిర్లక్ష్యముచేయుచో సర్వమును తారు

మారగును. అడవిచెట్లగతియే వీటికిని సంభవించును. ప్రజాభివృద్ధికూడ ఈతోటలలోని చెట్లవంటిదే. ఒకసంఘములో ప్రజాభివృద్ధి మితిమీరి పెరిగిపోవుచుండగా కావలసినసంఖ్యకు మీరిన దానికేదో స్థలాంతరము కల్పింపబడకపోయినచో పోరు తప్పదు

శాంతియంతయు నశించును. మానవాభివృద్ధి క్రమము నశించి యడవిచెట్ల సాదృశ్యమువచ్చుటచే నైతికశాసనములన్నియు నశించి భగవద్విధులు భగ్నమగును. ఇట్టిసమయములందే జాతు లధఃపతితములై నీతిబాహ్యములగును. యవనరోమకాది యితరపట్టణముల యధోగతి కీయమితప్రజాభివృద్ధియే యాంతరంగిక కారణము. భారతదేశమునకుగూడ నిట్టివిషమగతిపట్టి చాలకాలమైనను మన మింకను యూరక మూలరోగమును నిర్లక్ష్యము చేయుచున్నారము. ప్రపంచములో నేదేశమును ఇంతదరిద్రముతో నిండియుండి యింత ప్రజాబాహుళ్యమును కలిగియుండలేదు. సామాన్య భారత కుటుంబములను చూడుడు! సంవత్సరాదాయ మతిస్వల్పము. ప్రతియేట కుటుంబము వృద్ధియగుచుండును. పైగ డొక్కమాడుచుండగ ప్రతియేట శుభాశుభ, శ్రాద్ధాదికములు మొదలగు యర్థరహిత తంతులకు తలకుమించిన ఖర్చు. ఈ స్థితియే ప్రస్తుత భారతదేశస్థితి. ఒకటి రెండు పశువులకే సరిపోవు తిండియున్న పశువులదొడ్డిలో లెక్కలేకుండ పశువుల

నుంచిన యవి కొట్టుకొని చచ్చును. ఇట్టి యుద్ధకారణమును విడిచిపెట్టి శాంతి శాంతి యనుబోధలు చేయుట నిష్ప్రయోజనము. నా దేశస్థులు స్వభావసిద్ధముగా శాంతిపరులు. సౌమ్యులు. ఏమిలాభము! కడుపు కాలిపోవుచుండ ఈర్ష్యలు స్వార్థములు యెట్లు నశించ గలవు ? ఈ ప్రజాభివృద్ధి సమస్యను త్వరలో పరిష్కరించనియెడల జాతియైక్యతను పరస్పరయన్యోన్యతను గురించి చేయుబోధనలన్నియు బూటకములగును. దీనిని మనము పరిష్కరించుటో లేక చచ్చుటో తేలవలెను. దేశమంతటను యింతదరిద్రప్రజ పెరుగుచుండ దయాప్రేమరసము లభివృద్ధి కావలెననుట యాశ కెదరీదుటవంటిది. ఒకవస్తువు యొక్క ప్రతిప్రత్యేక యణువు నొకదానికొకటి తగినంత దూరములోనుండి తనచుట్టు తాను తిరుగుట కవరోధము లేక యున్నపుడే వస్తువున కాకలరూపు (ఆంతరంగిక స్వాస్థ్యము) చేకూరునని పదార్థ విజ్ఞాన శాస్త్రవేత్తలు చెప్పుదురు. భారతదేశములోని ప్రజలిట్టి స్థితిలో నున్నారా? ఇతరులతో సంఘర్షణ యక్కర లేకుండ నాడు తమసమాజ స్వేచ్ఛను కలిగియున్నారా? ఒకడు తిండితినుచో పదిమందిపస్తుండవలసిన దేశస్వాస్థ్యమును వెంటనే చేకూర్చుటత్యవసరము కాదా? లేనిచో యడవిలోని చెట్లగతియే మనకును సంభవించుట తప్పదు. దానినే వసిష్ఠమహర్షి భూభారము మితిమీరినపుడు కఱవు, యుద్ధము, భూకంపము, దేశసంకటములు మొదలగు విధ్వంసక

సన్నాహములను ప్రకృతియే సృష్టించుకొనునని చెప్పియున్నాడు. ఇవి లేకుండ నీయనర్థము లెట్లునశించగలవు. వీటికే మైన మార్గములు కలవా? అనేకములున్నవి.

(1) విదేశయాత్ర కూడదను పిశాచము నూడబెరుకుము. అది స్వర్గమున కడ్డువచ్చునని తలంచుట యంధకారము. ఎంతమంది యీదేశమున నివసించుట కిష్టపడరో యంతమందియు హాయిగ విదేశములకు బోవచ్చును. పొండు! బయలుదేరి దేశాంతరములకు వెళ్లుడు. ఇక్కడే కూపస్థమండూకములవలె కూర్చొనినచో లాభ మేమున్నది? అయ్యో! సౌందర్యరాశియైన భారతభూమి కలకత్తా చీకటికొట్టువలె తయారగుచుండుటను మీరు చూచుట లేదా?

(2) ఆర్యు లీదేశము నాక్రమించినపుడు వారి కెక్కుడు సంతానముండుట యాశీర్వాదముగ నుండెడిది. ఇప్పుడారోజులు పోయినవి. ఆస్థితి తారుమారైనది. జనసంఖ్య మితిలేక పెరుగుచుండుటయే దేశానర్థక మగుచున్నది. సంతానాభివృద్ధి లేనిచో చనిపోయిన తరువాత స్వర్గము చేకూరదను పిచ్చివాడున్నచో కొంచెము కళ్లుతెరచి చూడుమనుడు! అతడు చనిపోకమునుపే యిక్కడే తనయిల్లు తిండి లేనిపిల్లలు మలమలమాడుచుండ మహానరకముగా తయారగుచుండుటను చూడుమనుడు! భగవద్గీత రెండవ యధ్యాయము 42-45 శ్లో॥ లలో యర్జునునికి కలిగిన యీసంకటము

నుద్దేశించియే శ్రీకృష్ణుడు నిరసించి యున్నాడు. ఆశ్లోకము లను చదివి వాటి స్వతంత్రితత్వమును గ్రహించుడు! మనల నుబాధించుచున్న యీకిృంది దురాచార పిశాచమును నాశ నము కావించవలసియున్నది! వివాహేమూడుట, సంతాన వృద్ధిని గావించుట యజ్ఞానాంధకారమున మునిగి నివసించు ట; దాస్యములో చనిపోవుట! మనయజ్ఞానమునకు మనము మహమ్మదీయ పాలకులను, బ్రిటిషు ప్రభుత్వమును హిం దూదేశములోని మతములను ప్రస్తుత విద్యావిధానమును కారణములని నిరసించవచ్చును. ఇది కొంతవరకు సత్యమై నను యీనద్భారత ప్రజాభివృద్ధికి కారణమగు, ప్రపంచము లో నన్నిటికంటెను యతిపవిత్రమగు వివాహసంబంధముల లోని యపవిత్రితయే మనలను కొల్లకొనది. పవిత్రితమమైన, యతిముఖ్యమైన యీసంస్థ నెంతయుశాస్త్రీయముగా నెంత నిర్లక్ష్యముగా నెంతలజ్జాకరముగ చూచుచున్నారు! జాతక ములు చూపించుట, జ్యోతిషములు చెప్పించుట, శుభము హూర్తములను చూచుకొనుట, పవిత్రమైన వేదమంత్రముల నుచ్చరింపచేయుట ఇట్లెన్ని యున్ననేమి! మనవివాహము లకాలములో నశుభప్రదముగా నపవిత్రముగా జరుపబడు చున్నవి. ఆహా! పచ్చికాయదెచ్చి పడవేయ ఫలమగునె! ముక్కుపచ్చలారని దంపతులకు వివాహములనుచేయుచుండ గ్రహములుమాత్రము తమ శుభస్థానముల నలంకరించుట

కెట్లు సహించును. ఈయమానుష దృశ్యమును- పశువులు కూడ నొల్లని యీదృశ్యమునుచూచి గ్రహతారకములు వడవడవణకి తమపదవులను వీడక యుండగలవా! తమ్ము పోషించుకొనజాలని శిశుదంపతుల దౌర్భాగ్యవివాహములను పవిత్రముచేయుటకు మారుగ వేదమంత్రములు నాటితో తమ పటుత్వసంపదను గోల్పోవును! కోల్పోయినవి! పుష్పాదరిద్రములనుకలిపి యశస్కులైన, నిష్ప్రయోజకులైన, తిండికొరకు పరాశ్రయము నాశించుసంతానముల ననంతముగా వృద్ధి చేయు వైవాహిక దుర్గంధకలుషితములైన వేదమంత్రకుసుమము లెట్టివైనను శోషించకుండ నుండగలవా?

యువకులారా! ఈప్రవాహము నాపివేయుడు! ఆపివేయుడు! భావిభారతమునకు బాధ్యులరగు యువకులారా! ఆపివేయుడు! నీతిపేరిట, భారతదేశముపేరిట, మీకొరకు మీసంతానముకొరకు యీవివేకశూన్యమైన యకాలమైన, యంధవివాహములను దేశములో జరుగకుండ చేయుడు! ప్రజలను పవిత్రముచేసి యిదికొంత ప్రజాభివృద్ధి నరికట్టగలదు.

నా సలహాలు యసహజములని భావింపకుడు. మీరట్లు చేయవలెను. లేదా నిరంతరక్షామముచే కృశించుచు నిత్యమృత్యువు ననుభవించుట మనకు తప్పదు. ఇందులో నుత్ప్రేక్షయేమియు లేదు. శుద్ధసత్యము నీమాటలలో మీకెరిగిం

చుచున్నాను. శిశువివాహ, కన్యావైధవ్యములకన్న ప్రపంచములో నసహజము లేమైనకలవా ? ఏనాగరికజాతిలోనైనను యిట్టిదికలదా ? నీలో మనుష్యవాసన యేమాత్రమైన మిగిలియున్నచో దీనివాపకుండ యెట్లువిశ్రమించగలవు ! అదిగో ! వైధవ్యమునొందిన చిరుతబాలికలబాహులత లెట్లు యబుద్ధిపూర్వకముగనే నీసహాయముకొరకు చాపబడుచున్నవో చూడుము ! నీకండ్లముందరనే, యీదురాచారచితిలోబడి యంగుశముంగుళము చొప్పున సప్రాణదహనములు కావింపబడుచున్నవి. ఏపాపము నెరుగని యాబాష్పపూరితనయనములలోనుండి దేవత్వము మీసహాయములకొరకు చూచుచున్నది. ఎంతకాల మిట్లుపేక్షవహించెదరు ? భవానీరోదనములను మీరికను పెడచెవినిబెట్టిరేని పాపముపండి మిమ్ముకట్టికుడుపకయుండునా ? భూమికూడ దానిముందు గజగజలాడవలెను ! శాంతి ! మీచేతులతో మీరే తెచ్చిపెట్టుకొనిన శనియిచ్చటనేయుండగా శాంతియెట్లు చేకూరును; యూరపులో తక్కువజాతులలోనివారు త్వరగా వివాహములు చేసికొందురు. వారిలోని నికృష్టులుకూడ మనంతటి బుద్ధితక్కువపనిని చేయరు. పైతరగతులవా రెన్నటికిని 30 ఏండ్ల లోపున వివాహమాడరు. దీనివలన తక్కువపిల్లలు యెక్కువ యర్హులైనవారు కలుగుదురు.

బ్రహ్మచర్యవ్రతమునుగూర్చి మన శాస్త్రములు పిసుగు లేకుండ నుద్ఘోషించియున్నవి పవిత్రతలోనున్నంత శరీరక, యాధ్యాత్మికబలములు మరిదేనిలోను లేవు. సంభోగవాంఛను, సంభోగము మొదలగువాటియందు మనమువృథబుచ్చు. శక్తిని నరికట్టి తిన్నగా నడిపితిమేని నది యోజస్సుగా మారి యనంతమైన యధ్యాత్మికశక్తియగును. మీరు మీ తుచ్ఛవాంఛలను (సంభోగకోరికలను) నరికట్టవలెను. తుచ్ఛమైన భౌతికవాంఛల నరికట్టక యీపవిత్రసంబంధము నెవఁడుత్సాహించి బూడిద పాలుచేయుచుండునో వాఁడు తనకు ప్రాణాధారమగు శుక్లమును (తెల్లరక్తమును) చేతులార ధ్వంసము చేసికొనుచున్న మూర్ఖుడని యెరుగకున్నాఁడు. ఈదివ్యశక్తిని దుర్వినియోగము చేయుటే యన్నిరోగములకును మూలకారణము. ఈతుచ్ఛవాంఛలను పశువాంఛలనియు (animal passions) మనము పిలుతుము. కాని పశువులుకూడ మనంతయన్యాయమున కొడిగట్టలేదు. అవి మనవలె కేవల వ్యసనములకు పాలగుటలేదు. వివేకవంతుడగుటచే తనయుద్రేకముల నరికట్టుకొనగలవాడు కనుకనే మానవుడు పసువులకంటె యెక్కువగా తలంపబడుచున్నాఁడు. కాని పశువులవలె యవివేకముగా ప్రజాభివృద్ధిచేయుటలో యిరువురును సమానమైనను వాటికంటె యధమముగా కేవల వ్యసనములకొరకే తుచ్ఛవాంఛలకు లోనగు మానవాధము నేమని పిలువదగును ?

పవిత్రత ! పవిత్రత ! ఉరిస్తంభముపాలైననుసరే పవిత్రులుకండు ! అట్లుకాదేని ప్రకృతి మీపై పగదీర్చుకొనును. అడవిలోని వృక్షముల న్యాయమే మీకును పట్టును. కష్టమైనను సుఖమైనను భారతదేశముకొరకు, మీశరీరములకొరకు, మీమతముకొరకు, మీయైహికాముష్మికములకొరకు—వీటన్నిటికొరకును మీరు పవిత్రులుకావలెను. అదిలేని ధీరత్వము, అదిలేని యైక్యము, అదిలేని శాంతి గగనకుసుమములు. ఆకాశ సౌధములు.

విద్య—మనవిశ్వవిద్యాలయములలోని పట్టభద్రులకంటె నింగ్లండు, అమెరికాలలోని చదువులేనివారే యెక్కువ తెలివితేటలను కలిగియున్నారు. దీనికి కారణమేమి? అచ్చటనున్న ముద్రణసౌకర్యములే దీనికి కారణము. వారికి విజ్ఞానము దానిమూలమున నొకగా సమకూర్చబడుచున్నది. ఇంగ్లండు, జపాను, అమెరికాలలో కళాశాలలకన్న వార్తాపత్రికలే యెక్కువగా జ్ఞానమును వెదచల్లుచుండును. మనదేశములో ప్రస్తుతమున్న విద్యాసంస్థ లతిస్వల్పము. వాటివల్ల జరుగుచున్నపనికూడ శూన్యమే. మనప్రజల యజ్ఞానమునకును మనస్త్రీల యంధకారస్థితికిని మనమెవరిని దూషించనక్కరలేదు. మనలనుమనమే దూషించుకొనవలెను. సోమరితనములోను, చెడుకార్యములలోను వృధచేయబడుచున్న ప్రాణశక్తిని స్త్రీల నభివృద్ధిపరచుటకును, ప్రజాప్రబోధ

మును కలుగజేయుటకును, మీ యాత్మాభివృద్ధికిని వినియో గించి దేశముయొక్క యున్నతిని చేకూర్చెదరుగాక! దీనికి సులభమైనమార్గము, సూటియైనత్రోవ దేశీయప్రెస్సును బాగు చేయుటయే. స్త్రీలకొరకును, ప్రజలకొరకును నిజముగా నుపయోగించు వార్తాపత్రికలను దేశభాషలలో స్థాపించవ లెను. ఆంగ్లవిద్యలో మునిగిపోయిన యువకులు దేశభాష లను చులకనగా చూచుట మంచిపనికాదు. ప్రతివాడును తనమాతృభాషను తప్పక గౌరవించవలెను. చదువురాని తన చెల్లెండ్రను, అక్కలను, తమ్ములను, కూతులను, భార్యలను యితరస్త్రీబంధువులను ప్రతివిద్యార్థియు తన విధాయికధర్మ ముగ చదువుట వ్రాయుట నేర్చుకొనునట్లు కృషి సలుపవ లెను. పాఠశాలలు మొదలగు సంస్థలకొరకు వేచియుండుట నిష్ప్రయోజనము. ఈపవిత్రధర్మము మీ మీదనే యాధార పడియున్నది. భారతదేశము జీవించియుండవలెనన్న స్త్రీవి ద్యాప్రచారము బాగుగా సాగవలెను. ఒక్కబీదవాడుగాని యొక్కస్త్రీగాని చదువురాకుండ నుండకూడదు. ఈయజ్ఞాన తిమిరమును మీరేయడంచి దేశక్షేమమును చూరగొనవలె ను. నీపొరుగుననున్న పాకీస్త్రీకి విద్యనిచ్చుటకు సిగ్గుగాని, భయముగాని యున్నచో నీనీతులు, నీవిజ్ఞానము నిష్ప్రయో జనములు; నిరర్థకములు. అజ్ఞానులను, దరిద్రులను నీవు తల్లి వలె లాలించి వారికి చదువు నేర్పవలెను. ఇంతకన్న దైవకా

ర్యము కేరొందు లేదు. వారికి మెల్లగా ఖగోళము, చరిత్ర, మనశ్శాస్త్రము, ఆర్థికశాస్త్రము మొదలైనవాటిని సుబోధక మగునట్లుగ చెప్పవచ్చును. బీదలను, స్త్రీలను విద్యావంతులను జేయుట మీకు పరమగమ్యము; దీనిని బాగుగ నిర్వహించితేని మీరే దీనివలన చివరకు మీయాత్మోన్నతిని చేసికొందురు. ఇంతకన్నను కూడ ముఖ్యమైనపని మరియొకటి గలదని మీరు మరువరాదు. వ్యవసాయసంబంధమైన పరిశ్రమలను, శాస్త్రమును వాటిలో యభివృద్ధిగాంచిన యితరదేశములలో నేర్చుకొని హిందూదేశములో వెదచల్లవలసిన యగత్య మెంతయో కలదు.

మతము:—గృహధర్మములు, సాంఘికధర్మములు, జాతీయధర్మములు, యివియే మీకర్మకాండలు. కాని ఏకర్మకాండయు, ఏయుత్కృష్టకార్యమును యజ్ఞానాంధకారములో నిర్వహింపబడజాలవు. చీకటిలో చేయుపనులు చీకటి పనులే. విశ్వాస మనుజ్యోతియు, జ్ఞానమను దివ్వెయు సదా నీలో వెలుగుచుండినగాని నీ వేపనిని చేయజాలవు; ముందుకొక్క యడుగైనను పోజాలవు. ప్రతినిత్యము మీకు చేయు బోధనలు, ధర్మోపదేశములు మొదలైన వివరములన్నియు మీదేహములవంటివి. ప్రాణము లేనిచో శరీరము నిలువజాలదు. అట్లే యివియును విశ్వాస, జ్ఞానములు లేనిచో నిరర్థకములు. శూన్యవాదము, చార్వాకము, మిధ్యావాదము,

పాషండకాపాలికాది వాదములు మొదలగువాటి ప్రముఖులు కూడ తమలోనున్న ప్రచ్ఛన్నమతవిశ్వాసముచేతనే జయము నుగాంచగలిగిరి. కొన్ని సందర్భములలో వారుమతములో పండితులమనుకొనువారికంటె యెక్కువమతమునే కలిగియుండిరి. మనకు నిజమైన హృదయసంస్కారము, మనస్సంస్కారము లేక భగవత్పరివర్తనము కలిగిననేకాని మన మేగృహ, సాంఘిక, జాతీయధర్మములను నెరవేర్పజాలము. 'విశ్వాసము చాల మహాత్తుకలది. అది ప్రాణము నీయగలదు' అని కార్లైలుకవి చెప్పియున్నాడు. తన విశ్వాసమునుబట్టియే జాతియొక్క చరిత్ర ఫలప్రదమును యాత్మాభివృద్ధిదమును నగుచున్నది. ఇసుకయెడారులలో నివసించు యరబ్బులు; మహమ్మదులు; ఒకశతాబ్దము; ఇది 'ఖాతరు' లేని యొక యంధకారయుతమైనయిసుకప్రపంచములో నొక్కజ్యోతిపడినట్లు లేదా! ఏమైనది ? నిర్వీర్యమైన యిసుకతిన్నెలు మందుగుండుసామానువలె విజృంభించి గ్రెనేడుమొదలు ఢిల్లీవరకును మిన్నంటెను. అంతయు నీశ్వరమహిమతప్ప మరేమియు లేదు.

మహాత్తుఅంతయు యవ్యక్తముగానున్న నీయంతరాత్మనుండియే యావిర్భవించవలెను. ఎవడు పూర్తిగా దేవభావమునందే నివసించజాలడో లేక దానిలో కొంతవరకే నివసించుచు సంపూర్ణదేవభావముకొరకు నిరంతరము కృషిసలుపడో వాడెట్టివాడైనను, యెంతటిశ్రీమంతుడైనను, వైభవ

ములతో తులతూగువాడైనను అగుగాక ! 'బోడిలింగము వంటివాడే; మృతకల్పుడే' స్పెన్సరుతన యంత్యగ్రంథములో నిట్లు వ్రాసెను. 'మన చింతనశక్తిలో భావమాత్మగాను బుద్ధి శరీరముగాను యున్నది. మనస్సునుగురించి మాట్లాడునపుడు సాధారణముగా మనము దేనిని నిర్లక్ష్యము చేయుదుమో యట్టి భావములే దానికి చాల ప్రాముఖ్యములు. భావములు యజమాని. బుద్ధి సేవకుడు. భావస్థానమైన హృదయము, మతవిశ్వాసముల కునికిపట్టు; కార్యములను పురికొల్పి దానిని ఘటించుటకు వలయుశక్తినికూడ సమకూర్చును. 'యజమానివృద్ధిని (హృదయమును) నిర్లక్ష్యము చేసి నౌఖరును (బుద్ధిని) తెగపెంచుటవలన నెట్టిప్రయోజనమును లేదు ! అని స్పెన్సరు చెప్పుచున్నాడు. మన శాస్త్రపండితుడగు జేమ్సుగారుకూడ నిట్లు చెప్పెను. 'మతసంబంధమైన యనుభవములుకూడ తదితరప్రత్యక్షానుభవము లెంతవిశ్వసనీయములో యంతవిశ్వసనీయములే. అంతేకాదు అవి సాధారణముగా తర్కముచే స్థాపించబడిన ఫలితములకంటెకూడ నెన్నియో రెట్లు విశ్వసనీయములు' ఆడంబరభూయిష్టమైన నీ బాహ్యతత్త్వమును దాటి, నిజతత్త్వమునకు సుముఖుడవగుట; నీ నిజతత్త్వములోని గభీరతను తెలిసికొనుట; దానిని గుర్తించి, భావించి, యనుభవించి, నీ నిజతత్త్వములో నైక్యముపొంది ప్రకృతిత

త్త్వమును నదియేయని యెఱింగి 'తత్త్వమసి' యొక్క చేతన మూర్తివై వెలుగొందుట—ఇదియే నీధర్మము.

జీవితము బూడిదపాలుకొరకు కాదు.

ఒక సన్యాసివద్ద కొన్నిరాగినాణెము లుండెను. వాటి నాతడు కొంతమందిపిల్లల కిచ్చివేయవలె ననుకొనుచుండెను. అనేకమంది బీదబాలు రాతనివద్ద గుమిగూడిరి. అప్పుడు భద్రగజము నెక్కి యొకరాజామార్గమున పోవుచుండెను. యోగి యాడబ్బులను రాజు కూర్చొనిన యేనుగుబూది యంబారిలోపడునట్లు పైకివిసరెను. రాజు తెల్లబోయెను అవి కడుదరిద్రుడవైన నీకొరకే యని యాయోగి పలికెను. 'అదెట్లు' అని రాజు ప్రశ్నించెను. 'నీకు సర్వైశ్వర్యములును యున్నవి. కాని నీదాహముతీరుట లేదు. అపచాలక నీవింకను రాజ్యములకొరకు పరితపించుచున్నావు; నీవందరికన్నను దరిద్రుడవు' అని యోగి బదులుచెప్పెను.

ఒకడు యినుపభోషాణములను డబ్బుతో నింపుచుండెను. ఒకయోగి యామార్గమున బోవుచుండగా లోపలికాహ్వానింపబడెను. అదంతయుచూచి యోగి నీ వెందుకట్లుచేయుచున్నావని యతని నడిగెను. "స్వామీ! మీకేమిలోటు! ప్రజలు మీకు విందు లొసంగుదురు! అట్లు చేయకపోయినను మీకుమీశరీరములు గడ్డిపరకలు. మాబోంట్లు ధనమును పోగుచేసికొనిన సమయమువచ్చినపుడుపయోగించుకొన

వచ్చును" అని యతడు బదులు చెప్పెను. యోగిమాటాడక వెడలిపోయెను. మరునాడు యోగి తన కుటీరములోనుండగా యాభాగ్యవంతుడచ్చటకు వచ్చెను. ఆయోగి బహుశ్రమ పడి పెద్దగోయ్యినొకదానిని త్రవ్వి దానిలో గుండ్రటి యంద మైనరాళ్ళను రోజంతయు గుప్పుచుండెను. రాళ్లుకుప్పలుగా పడుచుండెను. ఆభాగ్యవంతుడు మీరెందుకిట్లు చేయుచు న్నారని యోగినడిగెను. నేనీయందమైనరాళ్లను పోగుచేయు చున్నాను. అవెంతగుండ్రముగానున్నవో చూడుము. అని యోగి బదులుచెప్పెను; స్వామీ! ఇక్కడొక పెద్దకొండయు న్నదే! దానినిండ కోటానకోట్లు రాళ్లున్నవి. మీకీవృథాశ్ర మయేలయని చిరునగవుతో యాభాగ్యవంతుడడిగెను. నాకు కావలసినప్పుడుపయోగించుకొనుటకు నేను వీటిని పోగుచేసు కొనుచున్నాను. ఎప్పుడైనను యీకొండలన్నియు కొట్టుకొని పోవచ్చును. కనుక నేనిప్పుడే దాచుకొనుచున్నానని యతడ నెను. 'స్వామి! అదెట్లు సంభవమగును? కొండలన్నియు కొట్టుకొనిపోవుటెట్లు?' అని యాభాగ్యవంతుడు యోగిని మరలప్రశ్నించెను! 'మూర్ఖుడా! నీవే నాకీపాఠమును నేర్పి తివి! నీయన్నమును నీకు భగవంతుడు ప్రసాదించని కాల మెన్నడును రాదు! నీశక్తిని, నీయమూల్యకాలమును వెండి బంగారములను పోగుచేయుటకు నీవేల పాడుచేసెదవు. ఇప్పు టికైనను యీపాఠమును నేర్చికొనుము. జీవితము నిట్లు

వృథాపుచ్చరాదు. ఈవిధముగా దుర్వినియోగము చేయరాదు. ఈలేనిపోని విచారములకొరకు జీవితమును దగ్ధము చేయకుము.

ఆశాపాశము.

తొంబదితొమ్మిది యనువలలో పడకుమని పెద్దలు చెప్పుదురు. దీనిభావమేమి ? ఉత్తరదేశమున నిదియొక సామెత. ఒకడు తనభార్యతో తనకుటీరములో నతిసంతోషముతో కాలము గడపుచుండెను. వాడు రోజంతయు పనిచేసి చెమటయూడ్చి యేకొద్దియో సంపాదించి దానితో శరీరయాత్రను గడపుచుండెను. వాని కింక నే ప్రాపంచికకోరికలును లేవు. ఈర్ష్యగాని ద్వేషముగాని లేదు. చేతికొద్దిపని చేసికొనుట, దొరికినదానితో సంతోషించుట యివియే వానికిజీవితము. వానిగుడిసెప్రక్కనొక శ్రీమంతుడుండెను. ఈతని కెప్పుడు నేదోయొక విచారముండెడిది. ఎప్పుడును సంతోషమనునదే యితడెరుగడు! ఒకయోగి వారిరువురయిండ్లను యొకనాడుచూచుట తటస్థించెను. అతడు భాగ్యవంతుని కడకు బోయి నీభాగ్యమే నీవిచారములకు కారణమగుచున్నది నీవు వేటిని కలిగియున్నావో యవికూడ నిన్ను కలిగియున్నవి; నిన్ను బంధించుచున్నవి. నీమనస్సుదీనినుండి దానిమీదకును దానినుండి మరియొకదానిమీదకును సంచారము చేయుచుండును. ఆబీదవానినిచూడుము! అతని కేమియు లేదు.

కాని వానిముఖము సంతోషకాంతులతో నిండియున్నది. వానినరము లెంతదిటవుగానున్నవో చూడుము! వానిచేతులు, కాళ్ళు యతిసౌష్టవముగా నున్నవి. అదిగో వాడు యీల వేయుచు, గీతములుతీయుచు, యెంతహుషారుగా, యెంత నిర్విచారముగా, యెంత తేలికగా పోవుచున్నాడోచూడుము! ఆధనవంతు డెప్పుడును నట్టియానందమును బొందియుండ లేదు. ఆధనవంతు డాయోగిమాటలను పరీక్షించ నెంచి యోగిచెప్పినప్రకార మాబీదవాని గుడిసెలో 99 రూపాయిలను దొంగతనముగా జారవిడిచెను.

చిత్రము! మరునాడు బీదవానియింటిలో నిప్పేరాజ వేయలేదు. ప్రతిరోజు వానియింట శుభ్రమైనమంట వెలిగెడిది. ఆతడు కష్టించి తీసికొనవచ్చిన డబ్బుతో వచ్చునంత సంభారమును తెచ్చుకొని వండుకొని వారు హాయిగా భుజించెడివారు, కాని ఆరాత్రిమాత్రము వారునిప్పు నీరు యార్పుకొని పస్తుండిరి. మరునాడు యోగియు భాగ్యవంతుడును కలసి వానియింటికిబోయిరి. నిన్నమీయింట నిప్పులేదేమి యని యాయోగి వాని నడిగెను. అతడబద్ధము చెప్పజాలక నిజము నిట్లు చెప్పివేసెను. 'నేనిదివరలో రోజుకు కొన్ని యణాలనుమాత్రమే కష్టించితెచ్చుకొని దానితో బియ్యము, కూరలు వగైరా ఖరీదుచేసి హాయిగా భోజనముచేసెడివారము. నిన్నమాయింట 99 రూపాయలతో నొక పెట్టెదొరకెను.

వెంటనే యింకనొకరూపాయియున్న నూరగునుగదా యను నక్కఱయాశ కలిగెను. రోజువిడచిరోజు యొకపూట తిండి మానినచో నొక వారమురోజులలోనైనను నొకరూపాయిను మిగిల్చినచో 100 అగునని మేమూహించుకొంటిమి' అని య తడనెను. కనుక వారు పస్తుండవలసివచ్చెను. ధనికుల లోభత్వములోనున్న రహస్యమిదియే. వారు సంపాదించినకొలది దరిద్రులగుచుందురు. 99 యున్నపుడు 100 కావలెను 99,000 యున్నపుడు 100000 కావలెను.

భగవంతుడు సర్వత్రనున్నాడు.

ఒక ఖాజీగారొకప్పుడు పాదుషావద్దకు గొప్ప యుద్యోగముకొరకు వచ్చెను. వానిని పరీక్షించుటకు పాదుషా 'భగవంతు డెక్కడ కూర్చొనును? అతనిముఖమే వైపున నుండును? ఆతడేమితినును; ఏమి చేయును' అని ప్రశ్నించెను, వీటికి సమాధానమిచ్చుటకు వారంరోజులు గడువీయబడెను. సరియగు సమాధానమువచ్చుచో యుద్యోగమగును. ఖాజీ గారి కదంతయు నగమ్యగోచరమయ్యెను. గడువుసమీపించు చున్నను యేమియుతోచక యతడు గడువురోజున జబ్బుగా నున్నట్లు నటించిపండుకొనెను. ఆతని నౌఖరువచ్చి యతని రోగకారణము నడుగ 'నన్ను బాధించకుము. నేను చావనున్నాను'అని యతడనెను. అయ్యో! సంగతేదియో నాకు తెల్పుడు. మీరు బాధ పడుటకంటె మీకొరకు నేను చని

పోవుటకు సిద్ధముగా నున్నాను అని యతడు బ్రతిమలాడెను. అప్పుడు ఖాజీ నిజమును చెప్పివేసెను. ఆనాఖరు చాలతక్కువజాతివాడు. ఎట్టిగౌరవమును లేనివాడు. కాని ఖాజీకి నిజమైన శిష్యుడు, చదువుకొన్నవాడు. అతడు ప్రశ్నలకు జవాబు చెప్పుట కొడంబడెను. తనజవాబులు సమంజసముగా నుండని యెడల తానే చనిపోవుట కంగీకరించి తన చింకిరిగుడ్డలను ధరించి పాదుషావద్దకు వెళ్లెను. ఈచింకిగుడ్డలవాడొక మహావేదాంతి! హిందూదేశములో రాజాధిరాజులుకూడ నిట్టి సన్యాసులవద్దనే జ్ఞానోపదేశమును పొందుదురు. అతడట్లు పాదుషాదగ్గరకుపోయి మీకేమికావలెనని యడుగగా 'ఓరీ! నీగురువునకిచ్చిన ప్రశ్నలకు నీవు జవాబునీయగలవా?' యని రాజడిగెను. 'అట్లనేచేసెదను' కాని ప్రశ్నించువాడెప్పుడును శిష్యుడు. సమాధానములను చెప్పువాడు గురువు. కనుక మన మతగ్రంథములప్రకారము నీవు నడువవలెను. మనమతధర్మములప్రకారము నాకు గౌరవస్థానము నిచ్చి నీవు క్రిందకూర్చొనుము' అని యావేదాంతి చెప్పెను. రాజు తనదుస్తులను యాభరణములను యతని కిచ్చివేసి తన సింహాసనముమీద కూర్చుండుమని చెప్పి నీసమాధానములు బాగుండనిచో తల నరికించెదనని చెప్పెను. అందుల కాతడదివరకే యొప్పుకొనెను. దేవుడెక్కడకూర్చుండును యనునది మొదటిప్రశ్న. మాటలతో జవాబుచెప్పిన దాని కర్థముకాదని యతడొక

గోవును తెప్పించమనెను. ఒకగోవు తక్షణమే తీసికొనిరాబడెను. 'అయ్యా! ఈయావులో యేమైన పాలుగలవా?' యని యతడు రాజును ప్రశ్నించెను. రాజు 'ఉన్నవి. తప్పకపాలున్నవి' యనిచెప్పెను. 'ఎచ్చటనున్నవి?' యని పండితుడడిగెను. 'పొదుగులో' నని రాజుచెప్పెను. 'కాదుకాదు. తప్పితివి. పొదుగునుకోసిచూడుము! నీకేమియు పాలురావు. పాలు ఆవుశరీరమంతటను యున్న' వనిచెప్పి దాని నాపండితుడు పంపించివేసెను. అప్పుడు కొన్నిపాలు తీసికొని రాబడెను. 'ఈపాలలో వెన్నయెక్కడనున్నది? ఈపాలలో వెన్నయున్నదా' యని పండితుడడిగెను. ఉన్నదని వారుచెప్పిరి. ఈపాలలో వెన్నయెక్కడకూర్చున్నది! యని పండితుడడుగ వారందరును తెల్లబోయిరి. వెన్నయెక్కడ కూర్చుండునో మీరు చెప్పజాలకపోయినను అది యీపాలలో నున్నట్లు మీరు నమ్ముచునేయున్నారు. నిజమునకు వెన్న పాలలో సర్వత్రయున్నది. అని యతడుచెప్పెను. అట్లే భగవంతుడు పాలలో వెన్నయున్నట్లు ఆవులో పాలున్నట్లు యీవిశ్వమంతటను నిండియున్నాడు. పాలకొరకు నీవు ఆవును పితుకవలసియున్నది. అట్లే భగవంతునికొరకు నీవు నీహృదయమును కామధేనువును పితుకవలెను! అని యతడు చెప్పగా రాజు నిర్విణ్ణుడయ్యెను. భగవంతు డెక్కడో మొనిమిదవ స్వర్గములోను తొమ్మిదవ స్వర్గములోను యున్నాడని చెప్పినవారి మాటలు

కల్లయని రాజపుడు కనుగొనెను. రెండవప్రశ్న: భగవంతు డెట్లుచూచును? తూర్పు, పడమర, యుత్తరదక్షిణములలో యెదిశకు చూచును? వారందరును భగవంతు డొక వ్యక్తి యనుకొనిరి! అప్పుడాపండితుడొక దీపము నాజ్ఞాపించెను. ఒక క్రొవ్వొత్తి తూర్పుకుగాని పడమరకుగాని యుత్తరమునకుగాని దక్షిణమునకుగాని చూచుటలేదు. నిజమునకది నల్దిశలను సమముగా చూచుచున్నదని పండితుడు బోధచేసెను. రాజానందభరితుడయ్యెను. భగవంతుడు నీహృదయములోని జ్యోతి. అది యన్నివైపులను తిలకించుచుండును.

మూడవప్రశ్న: భగవంతు డేమి చేయుచుండును? పండితుడు 'సరే' ముందు ఖాజీని తీసికొనిరండు అని చెప్పెను. ఖాజీవచ్చెను. తన నౌఖరు సింహాసనము నధిష్టించుట రాజు క్రింద కూర్చొనుటయు చూడ నతని కాశ్చర్యము కలిగెను.

అప్పుడు పండితుడు ఖాజీని పండితునియొక్క యథాస్థానమున నుండ నియమించెను. అనగా నౌఖరుపదవి నిచ్చెను. రాజును ఖాజీయొక్క స్థానమున కూర్చొనుమని తాను సింహాసన మధిష్టించి భగవంతుడిట్లే చేయుచుండును. పండితుని రాజుగాను, రాజును ఖాజీగాను ఖాజీని 'ఫాజీ' గాను చేయుచుండును. ఇదియే యతని నిత్యకృషి. ఒకకుటుంబము కొంతకాలము మహదైశ్వర్యము ననుభవించును. తరువాత

నది యధఃపతితమై పేరులేనిదై మరియొక కుటుంబమును పెకి వచ్చును. కొంతకాల మొక పురుషుని మహాపురుషుడని మి న్నంట పొగడుదురు తరువాత మరియొకడు పైకివచ్చును. ప్రతిదినము ప్రతివత్సరము నిట్టీచక్రము తిరుగుచునే యుండు ను; మార్పులు జరుగుచునే యుండును. అప్పటినుంచి మన పండితునికి ఖాజీపదవి నిచ్చిరి.

భగవంతు డెప్పుడును కృతజ్ఞుడే.

అతడు తన ఋణములను వడ్డీతోసహా చెల్లించు చుం డును. ఒకదేశములో నొకమహారాజపుత్రు డతివైభవముతో తనప్రజల నేలుచుండెను. అతడు వివాహమాడలేదు. ప్రజ లందరును నతని నెట్లైన వివాహమాడుమని బలవంతపెట్టు చుండిరి, ఎట్టకేల కతడొప్పుకొనెను. వివాహప్రయత్నములు రాజవైభవముతో చేయబడుచుండెను. శుభదినమున రాజు తన సమస్తపరివారముతోను, భద్రగజము నెక్కి భేరికాది మంగళ వాయిద్యములతో బయలుదేరెను. అతడు తన చిత్తమువచ్చిన కన్యను వరించవలెను. అత డెక్కడకు బయ లుదేరుచున్నాడో యెవ్వరు నెరుగరు. రాజనగరు దాటిరి. ఇంకను ముందుకుపోవుచుండిరి. రాజు దట్టమైన యడవిమార్గ ములనుబట్టి పోవుచుండెను. 'ఈ రా జేమిచేయుచున్నాడు? చివర కీత డేచెరువునైనను చెట్టుచేమనైనను పెండ్లాడనున్నా డా యేమి?' యని వారందరును గుసగుసలు మొదలుపెట్టిరి.

ఇంతలో స్ఫటికధావళ్యములో మెరయుచున్న నొకకాసార ము, దానిపక్క నొకకుటీరము కాన్పించెను. ఆకాసార మన్నివైపులను యాకసమునంటు చెట్లనీడలతోను, పూపొదరిండ్లతోను కడురమ్యముగా నుండెను. వాటికొమ్మలనడుమ నొకముదుసలి యుయ్యేలలో నూపింపబడుచుండెను. 'ఇతడాముదుసలిని పెండ్లాడునా యేమి?' యని వారు హేళన చేసికొనుచుండిరి. పరివారమంతయు నచ్చట జేరుటతోడనే ప్రయాణ మాపివేయబడెను. అచ్చట నొక దేవకన్యకను బోలు కన్యక తన చిరుతచేతులతో నాముదుసలి తండ్రి ను య్యేలలోనుంచి యూపుటను వారు గాంచిరి. ఆరా జెన్ని యోపర్యాయములు తన చిన్నతనమున నచ్చటకు పోయి యుండెను. ఆకన్య యెప్పుడును ధర్మానువర్తినియై తండ్రికి సపర్యలొనగుచు, మలమూత్రముల నెత్తుచు, సర్వోపచారములను చేయుచు, తండ్రిని జలకమాడించి, వేళ కిష్టాన్నభోజనమిడి, పితృఋణమును తీర్చుకొనుచుండెను. ఆమె యెప్పుడును యీపనినంతయు నాడుకొనుచు, పాడుకొనుచు, నతి సంతోషముతో చిగురుచిగురున గంతులువేయు పక్షివలె చేసికొనిపోవుచుండెను. ఆమెయొక్క యీమందస్మితవదనారవిందమే రాజు నెంతయు మెప్పించెను. రాజు తన భద్రగజమును దిగి యామునిసమీపమునకు వచ్చి వాని పాదములకు నమస్కరించెను. 'కుమారా! నీ కేమి కావలెను' అని యత

డడిగెను. 'నన్ను నీయల్లునిగ జేసికొన వేడుచున్నా' నని రాజు బదులు జెప్పెను ఆముదుసలికి పట్టరానిసంతోషము కలిగెను. 'రాజా! నేను కడు బీదవాడను! నావంటి సన్యాసిపుత్రికను నీవెట్లు వివాహమాడగలవు' అని యత డనెను. 'నే నింకొక కన్యను వరించదలచుకొన లేదు. నే నీమెనే ప్రేమించుచున్నాను' అని యతడనగా ముదుసలి 'సరే' యనెను. ఇతడు మహావేదాంతి; తన కుమార్తెకుకూడ వేదాంతమును బోధించెను.

అప్పు డామెకు సర్వాభరణములును చిత్రవిచిత్రదుకూలములును యొసంగబడెను. ఆమెవీటిని ధరించెను; కాని యామె తన 'బాలతొడుగు'ను మఱచిపోక దానిని కానుకగా తనతో నొకపెట్టెలో పెట్టి తీసుకొనిపోయెను. ఈ కానుకేదియో మీ రెరుగుదురా! ఆపె చింకిగుడ్డలమూట!

ఆమె రాజసౌధమును చేరెను. కాని రాజబంధువుల కిదెంతయు కష్టముగా నుండెను. రాజపుత్రికలను వివాహమాడక యొక ముష్టిపిల్లను వివాహమాడుచో వారామె నెట్లు రాణిగా పూజించగలరు! కానిత్వరలోనే యామె నడవడిక వారి హృదయములను మార్చివేసెను. వా రామె నెంతయు ప్రేమించి గౌరవింప సాగిరి. ఆమె యెప్పుడును, యెట్టికష్టములలోను, యెట్టిసంపదలలోనుకూడ శాంతచిత్తముతోనే నిండుకుండవలె తొణకకుండెను. ఒకసం

వత్సరమైన తరువాత యామెకొక చక్కనిపిల్ల కలిగెను. రాజును, రాణియు నాపిల్లనుజూచి యెంతయో మురియుచుండిరి. మూడునాలు గేండ్లు గడచెను. దేశములో గొప్పకుట్రబయలుదేరెను. రాజపుత్రులందరును తిరుగుబాటు చేయుటకు సిద్ధముగా నున్నారు తక్కువజాతిస్త్రీకి పుట్టిన యాపిల్లరాజ్యమున కధికారిణియగుట వారికి కంటకముగానుండెను. మరియొకపిల్లను పెంచుకొనుచో పెరిగి పెద్దవారైన తరువాత వీరిరువురిలోను కలహములు పెరుగును. ఏమిచేయుట ? ఈ సంగతి రాజు రాణికిచెప్పి 'ఈపిల్లను చంపివేయుచో మన బాధలన్నియు గట్టెక్కును.' యని యనెను. రాణి వెంటనేయిట్లనెను. నే నిచ్చటకు వచ్చిననాటినుండియుకూడ నీతోకలసి యీసింహాసనము ననుభవించవలెనని నా కెట్టికోరికయును లేదు. నాకోరికలను, నాయాశలను, నాసర్వస్వమును నాడే నీపరముజేసితిని నావ్యక్తి, నాశరీరము నీలో నాడేకలసిపోయినవి. నాశరీరము నీసేవకేగాని నీ కభ్యంతరమును కల్పించుటకుకాదు. ఈపిల్లను చంపించుట నీకు హితమైనచో నట్లే చేయించుము. ఈపిల్ల నాపిల్లయని నాహృదయాంతరాళమున నే నెప్పుడును తలంచలేదు. అట్లు పిలువలేదు !' తరువాత నిశీథమందు కటికువాండ్రు కాపిల్ల నిచ్చివేసి రాజు రాణితో యావృత్తాంతమును చెప్పెను. ఆరాణి యావంతయు చలించలేదు ; శాంతి తప్పలేదు ; సంతోషము చెదరలేదు ; ముఖ

కాంతి తగ్గలేదు ; ఆమె కేమియు జరుగనట్లే యుండెను. ఇదియే వేదాంతము ; బాహ్యసంస్పర్శలను గణనచేయకుండుటే జ్ఞానము.

దేశములో శాంతి కలిగెను. ఇట్లు కొంతకాలము జరిగెను. తరువాత వారి కొకమన్మథునివంటి పుత్రుడుదయించెను. వానిని ప్రేమించనివా రెవరును లేరు. ఇట్లు కొన్ని సంవత్సరములు గడచెను. తిరుగ దేశములో నల్లరిబయలు దేరెను! ఈపిల్లవానినికూడ చంపకపోయినచో దేశములో నరాచకము, యుద్ధము బయలుదేరును; దేశస్వాస్థ్యము చెడిపోవును.' అని రాజు రాణి కెరిగించెను. రాణి సంతోషముతో నిట్లనియెను. ' ఈదేశమంతయు నానిజాత్మయే. నాకుచెందినదేదియు లేదు. 'నాది' యనునది నా కేమియు లేదు. నేనుసూర్యునివలెనున్నాను. ఇచ్చుటే నాస్వభావము.' ఆపిల్లవాడుకూడ యిచ్చివేయబడెను. తరువాత మూడవశిశువు కలిగెను. అదియు నట్లే యర్పించబడెను. ఆరాణి యెట్లు ధైర్యమును నిలుపుకొనగలిగెను ? ఆమె రాజసౌధమునకు వచ్చిననాటనుండియు తన చింకిగుడ్డలను భద్రముగా దాచుకొని యుంచుకొన్న యొకగదిలోని కొక్కతెయు బోవుచుండును. అక్కడ తన రాజవస్త్రములు తీసివేసి యాచింకిగుడ్డలను ధరించి నేను "సత్"ను అనగా బ్రహ్మమును అని ధ్యానించుచుండును. అట్లు తనదేవత్వము నాచింకిగుడ్డలతోనే గ్రహించి యనుభ

వించును. తానిచ్చట సౌధములలోను రాజవైభవములలోను బంధింపబడియున్నను చిన్ననాటి తన యానందము నెన్నడును గోల్పోలేదు. ఐశ్వర్యములుగాని, భోగములుగాని యామెను తమవంకకు త్రిప్పుకొనలేకపోయెను. ఆమెకు దేనియందును రాగము లేదు. ఆమె మనస్సెప్పుడును బాహ్యవిషయములలో చిక్కుపడలేదు. ఆమె యెప్పుడు "సోహం" జపమును చేయుచునేయుండెను. ఇట్లు తనబంధనములను, బాధ్యతలను త్రెంచుకొని యామె పవిత్రురాలయ్యెను. మీరెప్పుడేని క్రుంగిపోయినట్లుగాని, విచారగ్రస్తులయినట్లుగాని బాధపడవలసివచ్చిన యెడల నిట్లు చేయవలెను. అన్నిబంధనములను, కోరికలను అవసరములను, రాగములను, మమకారములను తెంపుకొనుడు. తక్షణమే మోక్షసామ్రాజ్యము మీయఱచేతిలో నుండును. ఈరాణి యెప్పుడును రాజసౌధములో నున్నంతకాల మిట్లే చేసెను.

రాజొకరాత్రి యామెనుచేరి మాటమాటికి బిడ్డలను చంపుచుండుట బాగుండలేదనియు, పెంచుకొనుటకు తనకిష్టము లేదనియు నతడు తిరుగ వివాహమాడుటే యుచితమని తోచుచున్నదనియు చెప్పెను. రాణి తత్క్షణమే దాని కంగీకరించెను. ఆమె రాజునుంచి యెప్పుడును యానందమును గ్రోలనే లేదు; తన యాత్మానందమే యామెకు మహదానందము. తనలోని భగవంతుడే యామె కానందమును గొల్పు

చుండెను. భర్త, తండ్రి, బిడ్డలు, వీ రెవరును ప్రధానముగా తలంపబడ నేలేదు. ఆమెయొక్క నిర్విచారమునకు రా జాశ్చర్యపడెను. కాని నూతనరాణి వచ్చుచో యీసుఖకును పొందు పొసగదేమోయని రాజామెను వెళ్ళిపొమ్మనెను. తత్క్షణమే యామె సువర్ణవస్త్రములను తీసివైచి తనచింకిగుడ్డలను ధరించుకొని పంజరమునుండి పారిపోవు పిట్టవలె నదృశ్యమైపోయెను. తండ్రియు కూతురును యథాప్రకారముగా సంతోషముతో కాలమును బుచ్చుచుండిరి.

ఒకనాడు రాజామె నోదార్చవలెనని యటకు వెళ్ళెను; కాని యోదార్పు నెవరిని? ఆమె ముఖకమల మెప్పటివలె చంద్రకాంతులను ప్రసరింపజేయుచుండెను. రా జాశ్చర్యపడి యామెను తనగృహపావనమును జేసి నూతనవధువు నాశీర్వదించుటకు రమ్మని కోరెను. ఆమె యతిసంతోషముతో దానికొప్పుకొని రాజసౌధమునంతను యత్యాశ్చర్యకరముగా నలంకరించి వధువు నతివైభవముతో సత్కరించి, రాజలోకమును యితర రాణివాసమును నలరింపజేసెను. నూతనవధువు నామె ముద్దుపెట్టుకొని మాతృప్రేమతో యాలింగన మొనర్చెను. వధువుతో నామెచిన్నిసోదరులుకూడ వచ్చిరి; రాణివాసములో గొప్పవిందు లేర్పాటు చేయబడెను. మన పూర్వపు రాణియే దీని కధ్యక్షురాలు. ఆమెయొక్క చిత్తశాంతి, ప్రసన్నవదనము చూచుసరికి యచ్చటనున్నవా రందరును ఖిన్నులై

తమయువ్యక్తకు నగమును బోటుబోటు కంట నీరు పెట్టుకొ నసాగిరి.

విందు ముగిసినతరువాత మరల రాము తనతండ్రి గృహమునకు పోవలసియుండెను. విందారగించునపుడు వా రదంతయు మరచిపోయిరి గాని యారాము వారందరకును నమస్కరించి రాజాజ్ఞను గైకొని మీ కెప్పుడైనను నా యవస రమున్నయెడల యెంతమాత్రము సంకోచింపక నన్ను పిలువ నంపించిన తప్పక వచ్చెదనని చెప్పుచుండగా వారందరును భోజన [illegible] 'తండ్రీ! [illegible] విడచిగాని పుత్రు [illegible] నీవు భగవత్స్వరూ[illegible]' [illegible] పోయి యాకథ నా నూతన [illegible] జెప్పెను. ఆ మహారాజు 'తండ్రీ! నీపుత్రు [illegible] నీ యిష్టము [illegible] నే నిక [illegible] సిద్ధముగా [illegible] భోజనమునెను. ఆ సమయము రాజు [illegible] నారంభించి [illegible] నెను. 'ఉద్యోగస్థు లారా! మంత్రిసేనాధిపతులారా! రాజభక్తులారా! మీరందరును వలవల యేడ్చుచున్నారు. ఆమె మాత్రము చలించుటలేదు. నేనును [illegible] నిలిపియున్నాను ప్రజలారా! నేను మిమ్ము నిందించను. మీరు నాపుత్రులు; నాకన్నులు బొటబొట నీరుగారుచున్నవి. కాని యవి యానంద బాష్పములుగాని విచారకలుషితములుగావు. మీరును వా టిని యానందబాష్పములుగా జేయుడు.' అప్పుడతడు తన

మొదటిభార్యను చూచి 'నీవు సంతోషస్వాంతురాలవుకమ్మా! నీవాక్కతవే నాయఖిలరాజ్యములోను యానందస్వరూపిణివి' అని వారి కతడు నిజవృత్తాంతమును తెలిపెను. ఆ నూతనవధువును యామెసోదరులును రాజుబిడ్డలే. కటకువాం డ్రాబిడ్డలను చంపుటకు చేతులాడక వారి నొకయడవిలో విడిచిపెట్టిరి. ఒకరాజు వానిని పెంచి పెద్దవారినిజేసెను. అప్పుడు వారిధన్వనులుచెల రేగెను. మన పూర్వపురాణి తిరుగ రాణియయ్యెను పుత్రికను పుత్రులను మరల బడసెను. భగవంతు డెప్పుడును కృతజ్ఞతను మరువడు; సరికదా దానిని వడ్డితోసహా సమర్పించుకొనును.

ప్రతిగృహిణియు తనప్రేమలో నిట్టి సన్యాసమునే వహించునుగాక! మన భారతదేశములో పతివ్రతయనియు పత్నీవ్రతుడనియు యందురు. అనగా భార్య భర్తద్వారమునసే (మన కథలోని రాణివలె) నివసించును; అతనిలోనే భగవంతుని చూచును; శరీర, మానసికము లను రెంటిని యాతనికిచ్చివేయవలెను. భర్తకూడ నిట్లే భార్యలోని భగవంతునికి సర్వము నిచ్చివేయవలెను. ఇందులో స్వార్థ మేమియు లేదు. హిందూదేశమున పూర్వము (కొన్నిచోట్ల యిప్పటికిని) వివాహము లెప్పుడును సూర్యభగవానునియెదుట, వినీలాకాశమే ఛాందినీయై వెలుగ నదీతీరమునే జరుగుచుండెడివి. ఇక్కడ భార్య భర్తయొక్క చేతిని పట్టుకొనును. భర్త భార్యచేతిని

పట్టుకొని యీరెంటిని భగవంతున కర్పించును. ఇదియే దీనిభావము. ఇట్టి గృహస్థజీవితమే పరమపావనమై సౌఖ్యముల నొసగూర్చును. ఒకరిలో నొకరు లీనమయినపుడే యీ ప్రేమ, యీ జీవితము యనుభవయోగ్యమగును! ఆనందావహమగును.

రామతీర్థస్వామి జీవితము.

రెండవ భాగము.

—:o:—

ఆంగ్లస్థానము దానిచరిత్ర.

యూరపియనుజాతులును, క్రిష్టియనుజాతులును సైన్యోత్కష్టసైన్యములతో, సమరసన్నాహములతో నితరజాతులను కొల్లగొనుటకు సంకల్పించుచున్నవి. 'రాముడు' ఇందుకు వారిని నిందించజాలడు. జాతియొక్క యాంతర్యభాగ్యాభివృద్ధిలో నిదియు నొక యంతరువగుచున్నది. (ఎప్పుడో యొకప్పుడు జాతి కిదియు నవసరమే). భారతదేశముకూడ నీస్థితిని యనుభవించినది. కాని యది చాలపురాణదేశమగుటచే ప్రపంచభాగ్యమునంతను యొకసారి చవిచూచినది; దానితో తులతూగినది. దాని నిస్సారతను కనుగొనినది. ప్రపంచైశ్వర్యములకొరకు ప్రస్తుతము 'గిజగిజ తన్నుకొనుచున్న' దేశములగతియు నిట్లే యగును. ఇతరజాతులను కొల్లగొనుటకీజాతులన్నియు సైన్యముల నేలసమకూర్చుచున్నవి? దానివల్ల నవి దేని నాశించుచున్నవి ? ఆనందము; సౌఖ్యము; భోగము. దీనికొరకే ప్రపంచములో నీయట్టహాసమంతయు జరుగుచున్నది. ఇంకను

వేయి కారణములను చెప్పవచ్చును. కాని ఈజాతులన్నియు బుద్ధిపూర్వకముగగాని, యబుద్ధిపూర్వకముగగాని, ప్రత్యక్షముగగాని, యప్రత్యక్షముగగాని యాశించు పరమపదమేది? ఆనందము. మరిదేనిని కాదు. కాని ఆనందమెక్కడ నివసించును? దానికిస్థానమేది? అది కుటీరములలోనుండునా? సౌధములలో నయ్యాటలాడునా? స్త్రీవదనకమలములా దాని యాలయములు? వెండి, బంగారములా? లేక అవి కొనువస్తువులా? ఎచ్చటనుండును? ఆనంద మెచ్చట నివసించును? దానికిని ఒకచరిత్రకలదు. రైళ్ళు, ఆవిరియాత్రములు, వాయువిమానములు విద్యుత్తులు మొదలగు సాధనములచే నీరోజులలో ప్రయాణముల బడాయి హెచ్చినది. ఆనందముకూడ నిరంతరము ప్రయాణము చేయుచుండును. దాని ప్రయాణముల నొకింత పరికించెదము.

పసికూనలో ప్రారంభించు నీయానందమును, ఈ మెరుపును తిలకించి చూచుచో ఈ ప్రపంచములో శిశువునకు పరమానందమును కలుగజేయునది తల్లిచెరగు; తల్లిరొమ్ము. శిశువున కానందస్థానము ప్రపంచములో వేరొకటి లేదు. ఆనందము చేయు ప్రయాణములలో మొదటి మజిలీస్థలము తల్లిచెరగు; తల్లిరొమ్ము. శిశువు తల్లిచెరగుచాటున తన ముఖమునుంచి 'అమ్మా! అమ్మా! నేను ఎక్కడనున్నానో చెప్పుకో! నన్ను కనుక్కో' అని గేలిసేయుచుండును; మహాదా

నందము నొందుచుండును. పకపక నవ్వుచుండును. ఇదియే శిశువుయొక్క యాత్మానందము; హృదయానందము. ఆపెకు పుస్తకము లర్థరహితములు; ధనము నిరర్థకము. పాలును వీడని శిశువుకు ఫలములు, తినుబండములుకూడ రుచింపవు; ప్రపంచైశ్వర్యమంతయు తల్లిచెరగులోనే దాగియుండును.

ఒక వత్సరము గతించును శిశువుయొక్క యానంద స్థానము మారిపోవును. అది మరియొకవస్తువు నాశ్రయించును. బొమ్మలు, 'పాపాయిలు' 'అబ్బాయిలు' ఇవియే యిప్పు డానందస్థానము లగుచున్నవి. ఈరెండవ మజిలీలో శిశువు తనబొమ్మలతో మురియునట్లు తల్లితోకూడ మురియ జాలదు; ఒక్కొక్కప్పుడు వీటికొరకు కన్నతల్లితోకూడ జగడమాడుచుండును. ఈమంటిబొమ్మలకొరకు! ఈకర్రబొమ్మలకొరకు! మరికొన్ని నెలలు, మరికొన్నివత్సరములు గడచును. ఈ బొమ్మలు, ఈ'పాప'లు వాటిమహిమను గోల్పోవును. వాటిలో యానందము లేదు. అది మరియొక స్థలమును చూచుకొనినది. ఈమూడవమజిలీలో శిశువు కొంచెము పెరిగిపెద్దవాడై బాలుడగుసరికి యానందము పుస్తకముల నాశ్రయించును. ముఖ్యముగా కథలపుస్తకము లానంద సర్వస్వము లగుచున్నవి. ఇక్కడ మనము సామాన్య తెలివితేటలు గల పిల్లవాని విషయమే తీసికొనుచున్నాము. కొందరకు మరికొన్ని వస్తువులు రుచింపవచ్చును. కాని మనము సామాన్యమైన పిల్లవానిసం

గతి యాలోచింతము. ఇప్పుడు వానియనురాగము, ప్రేమ యంతయు కథలపుస్తకములపర మగుచున్నది. బొమ్మలు, 'పాపలు' వాటిసౌందర్యమును కోల్పోయి కథలపుస్తకములు వాటిస్థానము నాక్రమించినవి. ఈపుస్తకము లెంతయందమైనవో! ఎంతమనోహరములైనవో! తిండినైనను కోల్పోవును గాని పుస్తకములను విడడు! కాని ఎంతకాలము! ఆనందము ప్రయాణమును మాత్రము మానదు. ఈ బడిపిల్లకాయ పెద్దవాడై కళాశాలలో ఏయింటరుమీడియటు తరగతిలోనో చేరును. వాని యానంద మిప్పుడు శాస్త్రగ్రంథములమీదకో వేదాంత గ్రంథములమీదకో మారును. ఇట్లు కొంతకాలము గడచును. వానియానందము పుస్తకములమీదనుంచి విశ్వవిద్యాలయములో గొప్పగొప్ప పట్టణముల సంపాదన మీదకు ప్రసరించును. ఇప్పుడు వీని యాకోరికే యానందమునకు ప్రధానస్థాన మగుచున్నది; రాజధాని యగుచున్నది. విశ్వవిద్యాలయములో గొప్పగొప్ప పట్టణములను సంపాదించును. కీర్తికాంతను చేపట్టును. అతను పెద్దయుద్యోగమును సంపాదించును. నెలకు వందలకొలది జీతమును తెచ్చుకొనును. ఇప్పుడు ద్రవ్యార్జనయే వాని యానందస్థానము. ద్రవ్యమును కూడబెట్టుటకే కలలను గనుచుండును. చాల ఐశ్వర్యమును సంపాదించి గొప్పవాడగుటయే యతనికోరిక. ఇట్లు కొంతకాలముద్యోగములో ధనము సంపాదించిన తరువాత నతని యా

నందము మరియొకవస్తువు నాశ్రయించును. అదేమి? దానిని చెప్పవలెనా? స్త్రీ! స్త్రీ! ఈయువకునకు భార్య కావలెను. ఇతడు భార్యకొఱకు తనయైశ్వర్యమును వెదచల్లుచున్నాడు. ఈతని కిప్పుడు తల్లిచెరగులో సౌఖ్యము లేదు; బొమ్మలలో సొంపులేదు; కథలపుస్తకములు బీరువాలలో భద్రము చేయబడినవి. ఇతని జపము, ఇతని తపము, ఇతని కలలు......అన్నియు స్త్రీకొఱకే. ఇతడు భార్యకొఱకై తపస్సుచేయుచున్నాడు. కష్టించి యార్జించిన ధనమునంతయు తన యౌవనమునకు కిప్పుడు రాజభా[illegible] స్త్రీకొఱకు ‘[illegible]’ [illegible]యుచున్నాడు. స్త్రీలభించును. ఆకాలమున కొంతకాలము [illegible]నందము ననుభవించును. [illegible] మును [illegible]. భార్య! భార్య! యని [illegible] నాటి యానంద మిప్పుడు [illegible]. ఆనందమంతయు భార్యమీదనుండి రాబోవు శిశువుపైకి మళ్ళినది. అతడు సంతానమునుగూర్చి కలలను గనుచుండును.

భారతదేశములో వివాహ మగుటతోడనే సంతానముకొఱకు దేవుళ్ళకు మ్రొక్కుదురు; తీర్థయాత్రలు చేయుదురు; లేహ్యములు తిందురు; యోగీశ్వరులనుండి రక్షరేకులను గైకొందరు; అష్టకష్టములను పడుదరు; సర్వప్రయత్నములను చేయుదురు.

ఈయువకుని యానందమంతయు సంతానాగమనములో నుండును. మనకథలోని పసికూన యిప్పు డానందముయొక్క యానందమజిలీలో నున్నాడు. అతని కొక శిశు వుదయించును ఇక వాని సంతోషమునకు మేర లేదు ; ఉత్సాహము పొంగిపొరలును ; ఒక్కసారి యెగిరి గంతు వేయును ; ఉబ్బిపోవును ; అతడు భూమిమీదనుండి యెన్ని అడుగులు పైకి లేచునోగదా ? అతడు నడువడు ; గాలిలో విహారము చేయును ; ఈదు నేమో ! సంతానోదయానంద మీవిధమున పట్ట పగ్గములు లేక యుండును. ఈ యారవస్థితిలో పసిపిల్లయొక్క చంద్రవదనదర్శనముతో మనకథలో పెరిగి పెద్దవాడైన పిల్లవానియొక్క యానంద మపారము. ఇదియే దాని యంత్యావస్థ. ఈ యువకుని యుత్సాహ మిక నానాటికి తగ్గిపోవుచుండును. శిశువు పెరిగి పెద్దవా డగుచుండును. వాని యందు పూర్వపుమోహము తగ్గిపోవును. వీని యానంద మిక యీవస్తువునుండి ఆవస్తువు మీదకు, దానినుండి మరియొక దానిమీదకు—యీవిధముగా గంతులు వేయుచుండును.

కాని యీతల్లిచెరగు, బొమ్మలు, పుస్తకములు, ఐశ్వర్యము, స్త్రీ, శిశువు లేక యీప్రపంచమున మరేవస్తువైనను యానందమునకు నిజమైన నివాసములా ? యను విషయము నాలోచింపవలసియున్నది. ఈయానందమును మనము సూర్యకాంతితో పోల్చవచ్చును. అదియు యొకచోటనుండి

మరియొకచోటకు ప్రయాణము చేయుచుండును. ఒకప్పుడు ఇండియాలో ప్రకాశించును. ఇంకొకప్పుడు యూరపులో ప్రకాశించును. ఇప్పుడు తూర్పుఅమెరికాలో కన్పించినది. మరికొంచెముసేపటికి పశ్చిమఅమెరికాకు మారిపోవును; మరికొంతసేపటికి జపానులో కాన్పించును; ఈవిధముగా సూర్యరశ్మి యొకదేశమునుండి మరియొకదేశమునకు, యొకస్థలమునుండి మరియొకస్థలమునకు గంతులు వేయుచుండును ఒకచోట నిశీధమైన మరియొకచోట పట్టపగ లగును. కాని ఈ సూర్యరశ్మి యెచ్చటెచ్చట ప్రకాశించునో యాస్థలములన్నియు, యాదేశములన్నియు దానికి పుట్టినిండ్లు కావు. సూర్యరశ్మికి సూర్యుడే పుట్టినిల్లు అట్లే నిరంతరము ఈవస్తువునుండి ఆవస్తువుమీదకు దానినుండి మరియొకదానిమీదకు ప్రయాణముచేయుచుండు యానందమునకు నిలయము వేరొకటియుండవలెను. అది యెచ్చటనుండి యుద్భవించుచున్నది? దానినిజమైన జన్మస్థానమేది? ఈ యానందభాస్కరుని కొంచెము పరీక్షింపవలసియున్నది.

శిశూదయముతో పొంగిన మనకథలోని పెద్దమనిషిని తీసికొనుడు. అతడు తన ఆఫీసులోనున్నాడు; ఉద్యోగధర్మములతో 'కొట్టుమిట్టు' లాడుచున్నాడు; ఇంతలో నతడొక గంటచప్పుడును వినును. అది ఏమిగంట? టెలిఫోనుగంట. క్షణములో నొక్కగంతువేసి టెలిఫోనుదగ్గరకు పోవును.

కాని ఆసంగ తేదిరో విసకపూర్వమే యతనిహృదయము 'తటతట' కొట్టుకొనుటకు ప్రారంభించును. రానున్న యాపదలు మనస్సును టెలిఫోనుద్వారా ముందుగానే తమఛాయలను బాపుచుండుననుసామెత సార్థకమగుచున్నది. అతనిహృదయ మెప్పుడును యట్లు కొట్టుకొనలేదు; టెలిఫోనును సమీపించి వార్తను వినును. ఇంకేమున్నది: పాప మాతనికి మాట రాదు: మనస్సు మనస్సులో లేదు; ముఖములో కాంతి తగ్గినది; జీవకళపోయినది; ఏమ్చుచు తనస్థానమునకు వచ్చి చొక్కా, టోపీలను ధరించుకొని గుండుదెబ్బ తిన్నవానివలె ఆఫీసునుండి వెడలిపోయెను; పైయధికారి సెలవునైనను యడుగలేదు; తనదగ్గరనున్న సేవకులతోనైన పలుకాడలేదు; తనబల్లమీద పడియున్న కాగితములనైన జాగ్రతచేయ లేదు; తోడియుద్యోగస్థులు వెరగుపడి చూచుచుండిరి; వీధిలోనికి వరుగెత్తుటతోడనే యొకమోటారు వచ్చును అచ్చట నొక టపాబంట్రోతు యాతని కొక యుత్తరము నిచ్చును;

ఆయుత్తరములో నొక సంతోషకరమైన (ప్రపంచదృష్టిలో) వార్తయుండెను. ఆతనికొక గొప్పయాస్తి కలసెను. ఒకలాటరీలో 10,000 లభించెను. నిజముగా నీవార్త యతనిని యానందాబ్ధి నోలలాడించవలసినది. కాని, అది యట్లు చేయలేదు. టెలిఫోనులోని వార్త హృదయమును బద్దలు

చేయుచుండగా నీవార్తలో యానందమెక్కడ! అతడు నే నొప్పయధికారిని చూడవలెనని నిశ్చయము కలలను గనుచుండెనో యాతడే యతనిప్రక్క మోటారులో కూర్చుండెను. కాని, మన పెద్దమనిషి యతని కేసి చూడనైననుచూడక పెడమొగమును బెట్టి కూర్చుండెను. ఏస్నేహితురాలితో మాటాడినంతమాత్రముననే తనజీవితము సార్థకమగునని యాతడనుకొనుచుండెనో యామెకూడ వానిప్రక్కనేయుండెను. ఆపె ముఖకమలము సూర్యకాంతుల నీనుచున్నను యతడటు కన్నెత్తిచూడనైనను చూడలేదు; పలకరించలేదు. ఇట్లు తనవీథిదగ్గరకు వచ్చెను. అదంతయు భీభత్సధ్వనులతో నిండియుండెను. దట్టమైనపొగలు ఆకసమున కెగసి సూర్యుని మరుగుపుచ్చుచుండెను; అగ్నిజ్వాలలు మిన్నంటుచుండెను. తనభార్య, తల్లి, అమ్మమ్మ మొదలయినవారందరును రొమ్ములుబాదుకొనుచు యేడ్చుచుండుట నాతడు చూచెను. ఆదావానలము తనగృహము నాహుతిచేయుచున్నది.

అప్పుడతని కింకను యనేకమంది స్నేహితులు కాన్పించిరి. కాని యొక్కటిమాత్రము కాన్పించుటలేదు. తనయానందమునకు రాజధాని, 'ముద్దులగుమ్మ' 'బంగారుబొమ్మ' మాత్ర మక్కడలేకపోయెను. బిడ్డడెక్కడ ? బిడ్డడెక్కడ ? యని భార్యను, తల్లిని యందరిని యడిగెను. కాని ఏడ్చువారు, పెడబొబ్బలుపెట్టువారేగాని సరియైన సమాధానము

రాలేదు. చివరకు నిజము తెలిసినది. బిడ్డను యింటిలోనుంచి యెవరికివారే తెచివచ్చిరి. దాయి బిడ్డనుయ్యాలలో జోకొట్టి యివతలకువచ్చెను. ఇంతలో కొంపలంటుకొనెను. ఎవరికివారే ప్రాణములకొఱకు పరుగెత్తిరి. వీరిదగ్గర నున్నదని వారు వారి దగ్గరనున్నదని వీరు యూహించుకొని బిడ్డను విడిచివచ్చిరి. బిడ్డయున్న గది యప్పుడే యంటుకొననారంభించెను. వారందరును రొమ్ములు బాదుకొనుచుండిరి; ఏడ్చుచుండిరి; తిట్టుకొనుచుండిరి; నేలపడిదొర్లుచుండిరి. ఏమిలాభము! 'అయ్యలారా! మాబిడ్డను బ్రతికించుడు. మా భాగ్యమునంతను యిచ్చివేసెదము ఏమికావలసిన నదియే యిచ్చెదము! ఇకముందు పదేళ్ళవరకు మేము గడించు సంపాదనంతయు మీకిచ్చివేసెదము! మాబిడ్డను బ్రతికించుడు! అని యజమాను, భార్య, తల్లి, స్నేహితులు అందరును గోలపెట్టసాగిరి. బిడ్డకొఱకు సర్వమును త్యజించిరి. ఏమిపోయినను సరే బిడ్డబ్రతికిన చాలును. ముద్దులబిడ్డడే స్వర్గము. కాని నిజముగా యీబిడ్డడే యానందమునకుపుట్టినిల్లా? ఆనందసర్వస్వమా? లేక నది మఱియొకచోట పుట్టుచున్నదా? సర్వమును శిశువుకొఱకు త్యజించబడుచున్నది. ధనము యైశ్వర్యము, భాగ్యము, ఆశిశువుకొఱకునిప్పులో దూకుటకు సాహసించువారి జీవితములు—ఇవన్నియు శిశువుకొఱకాహుతిచేయబడుచున్నవి! కాని యీశిశువుమాత్రము మరియొకదానికొఱకాహుతిచేయబడుట లేదా? అయినచో

నావస్తువే యానందమునకు నిజమైన జన్మస్థానము కావలెను; అదియేది? ఇన్ని 'తంతులు' జరిగినవి. కాని వారిలో నొక్కరును నిప్పులోనికి దూకలేదు. ఆత్మత్యాగమును చేయలేదు. ఆత్మకొరకు శిశువును త్యాగముచేసిరి గాని శిశువుకొరకు తమ్ము త్యాగముచేయజాలకపోయిరి, శిశువుకొరకు కన్నిటిని త్యజించిరి. తమకొరకు శిశువును త్యజించిరి.

ఆనందములకెల్ల యానందమైన శిశువులో నిప్పుడానందము లేదు. శిశువులో నంతయందచందములు, యానందము కలుగుటకు కారణ మేది? మన యాత్మలోనుద్భవించు యాత్మ భాస్కరప్రసాదము నది బడయుటే దీనికి కారణము కేవల శిశువే పరమానంద స్వరూపమైనయెడల నది శాశ్వతముగా నిలిచిపోవలసినది. అట్లుండుటలేదు. ఆభాస్కరుడు మనయాత్మలోనే యున్నాడు.

ఇక్కడ మన మానందనిలయమును సమీపించితిమి; దానికి కొంచెముదగ్గరగా జేరితిమి. కేవల శిశువుకొరకే మన కాత డంత ప్రియతముడుగా నుండుటలేదు! ఆత్మకొరకే యాతడు ప్రియతముడగుచున్నాడు. భార్యకొరకే మనము భార్యను ప్రేమించుటలేదు; భర్తకొరకే భర్తను ప్రేమించుటలేదు. ఆత్మకొరకే భార్య నంతగా ప్రేమించుచున్నాము. ఆత్మకొరకే భర్తపై నంతప్రేమ కలుగుచున్నది. ఇదియే పరమసత్యము. 'మేము దానిని ప్రేమించుచున్నాము, దీనిని

ప్రేమించుచున్నాము' అని ప్రజలు చెప్పుచుందురు. ఇది నిజముకాదు. ఆత్మకొరకే మనము భాగ్యమును కోరుదుము. కాని భాగ్యముకొరకేకాదు. ఒకప్పుడు 'ముద్దులమిఠారి' యైనభార్య భర్తకు ప్రయోజనములేనిచో 'విడాకు' లిచ్చివేయబడుచున్నది. ఒకప్పుడు 'నవమన్మథు'డైనభర్త భార్యకు నిష్ప్రయోజనమైనయెడల త్రోసివేయబడుచున్నాడు. ధనము నిరుపయోగమైనయెడల నదిత్యజింపబడుచున్నది. నీరోచక్రవర్తియేమిచేసెను? ప్రపంచములోనికెల్ల నతిసుందరమైనరోమకపట్టణ మతనికి నిరర్థకము, నిష్ప్రయోజనముగా కాన్పించెను. దవానలమనినయతనికి బహుప్రీతి. అతడొకపర్వతశిఖరము నధిష్ఠించి రోము పట్టణమునంతయు నొక్కసారి యంటించుమని స్నేహితులకాజ్ఞాపించి యాదవానల వైభవము నతిసంతోషముతో చూరగొనెను. పట్టణమంతయు హాహాతియగుచుండ నతడు పిడేలువాయించుచుండెను.

నేనొక చిత్రచరిత్రను కండ్లారజూచితిని. ఒకప్పుడు గంగానది పొంగనారంభించి ప్రవాహ మంతకంతకు వృద్ధికాజొచ్చెను. ఒక చెట్టుకొమ్మలమీద చాలకోతులు కూర్చొనియుండెను. ఒక యాడకోతి తనపిల్లలతో పైకొమ్మలకెక్కి కూర్చొనెను. ప్రవాహమంతకంతకు హెచ్చి చెట్టంతయు మునిగి యాకోతిని సమీపించుచుండెను. పైకెక్కుటకిక కొమ్మలులేవు. పిల్లలు తల్లినంటిపెట్టుకొనియుండెను.

నీరంతకంతకు హెచ్చుచుండెను. ఆతల్లి యొకపిల్లను కాలిక్రిం దపెట్టెను. ఇంకను నీరు హెచ్చుచుండెను. వరుసగా మరి యొకపిల్లను మూడవపిల్లనుకూడ నాకోతి నిర్దాక్షిణ్యముగా కాలిక్రంద త్రొక్కిపెట్టి యాత్మరక్షణ గావించుకొనెను. చూచితిరా! మనకుపయోగించినంతవరకే వస్తువులుగాని, మనుష్యులుగాని ప్రాణతుల్యులగుదురు. మన కనర్థము వాటి ల్లునేని వారినందరిని యాక్షణమే త్యజింతుము.

కనుక యానందనిలయము మనయాత్మలోనే యిమిడి యున్నది. అదియెక్కడనున్నది? మనశరీరమునంతను మోసి కొనుపోవు పాదములందున్నదా? లేదు. అట్లయిన కాళ్ళే మనకు ప్రపంచమంతటిలోను ప్రియతమములు కావలెను. బాహ్యవస్తువులకంటె ప్రియమైనవైనను నవి చేతులంత ప్రి యములుగావు. చేతులా యానందమునకు జన్మస్థానము? కండ్లా? ముక్కా? శరీరమంతయునా? కాదు. కాదు మాటి మాటికి మనశరీరము మారుచునే యున్నది. కొన్నియేండ్లలో శరీరములోని ప్రతియణువును నూతనయణువునకు స్థానము నిచ్చుచున్నది. బుద్ధి, మెదడు, మనస్సు—ఇవియా యానంద నిలయములు? ఇంతకన్న ప్రియమైనవి మనకున్నచో నివియె ట్లగును? ప్రాణమంత తీపైన వస్తువేదైన కలదా? చనిపోవుట కొప్పుకొనెదవా లేక మతితప్పిన పిచ్చివానివలె జీవించుట కొప్పుకొనెదవా? యని యెవరినైనను యడిగి చూడుడు!

బుద్ధిని, మెదడును, మనస్సును అన్నిటిని త్రోసివేసి ప్రాణములను నిలుపుకొనుటయే యత డిచ్ఛపడును. అయితేయీ వ్యక్తి ప్రాణమే, జీవితమే యానందభాస్కరమా ? కాదు ! కాదని వేదాంతము ఘోషించుచున్నది. వ్యక్తియొక్క ప్రాణముకూడ యానందనిలయము కాదు. మనయానందస్థానము, మనస్వర్గము యింకను పైనున్నది. అదియెచ్చటనున్నది ?

ఒకయువకుడు చనిపోవుచుండగా రాముడు చూచెను. విషరోగముచే నత డపరిమితబాధ నొందుచుండెను. మొదట పాదములలో బాధ ప్రవేశించెను. అప్పుడంతగా బాధలేదు. కాని క్రమముగా బాధహెచ్చి శరీరము 'కొంకరలు' వోజొచ్చెను. బాధ మోకాళ్ళకు కడుపుకు యెగప్రాకి హృదయమునకు చేరుటతోడనే వాని ప్రాణము పోయెను. అతడు చనిపోవుచు 'అయ్యో! నన్ను జీవిత మెప్పుడు వీడునోగదా! నన్ను ప్రాణము లెప్పుడు విడిచిపెట్టునోగదా!' యని విలపించును.

ఇక్కడ ప్రాణముకంటె యుత్కృష్టమైనదికూడ మనకొకటి కాన్పించుచున్నది. 'నాజీవితము,' 'నాప్రాణము' అనువస్తువు వాటికంటె పైనుండునది, వాటిని కలిగియుండునది మరొకటికలదు; ప్రాణముకంటె తీపైన వస్తువిదియే. ఈ ప్రాణములు, ఈజీవితము ఈవస్తువున కుపయోగము లేనప్పుడిక కూడ త్యజింపబడినవి. అన్నిటికంటెను తీపైన వస్తువు,

పరమానంద ధామ మిదియే. ఇదియే నీలోని నిజమైన యాత్మ. కాళ్ళకంటె చేతులు, వాటికంటె కండ్లు, వాటికంటె మనస్సు బుద్ధి, యంతకంటెను ప్రాణము యీవిధముగా యొకదాని కన్న నొకటి యివి నీనిజాత్మను సమీపించినకొలది యెక్కువ ప్రియతమములగుచుండును. ఈకారణము చేతనే యెక్కువ దానికొరకు తక్కువది త్యజింపబడుచున్నది. ఆత్మకొరకన్ని యు త్యజింపబడుచున్నవి. పొరుగువారి బిడ్డకంటె తనబిడ్డయే ప్రతివానికిని యెక్కుడు రమ్యముగా నుండుటకు కారణ మేమి? 'నాయొక్క పిల్లవాడు' అని నీవెవ్వరిని పిలుచుచు న్నావో వానిని నీవు నీనిజాత్మయను బంగారముతో పూత పెట్టితివి; కనుక నీకంత ప్రియముగా నున్నాడని వేదాంతము చెప్పుచున్నది. నీవు వ్రాసిన పంక్తియొక్కటి యున్నపుస్తకము ప్లేటోమహాశయుని గ్రంథముకంటెకూడ నీకు మిన్నగా కాన్పించును. ఎందుచేత? నాపుస్తకము అని నీవు పిలుచు దానితో నీయాత్మ ప్రకాశించుచున్నది. నీయందున్న స్వర్గము దానిలో ప్రకాశించుచున్నది. నీస్వర్గము నీయానందధామ ము నీలోనే యున్నది. ఆహా! ఆనందముకొరకు మరియొక చోట వెతుకుట యెంత యన్యాయము !

ఒకప్రియుడు తనప్రియురాలికొరకు శుష్కించు చుండెను. వానిశరీర మస్థిపంజరమై మాంసమంతయు హ రించెను. ఒకనాడు రాజుగారి దర్బారున కాతడుతీసికొని

రా బడెను. ఆతనిప్రియురాలుకూడ వచ్చెను. రాజా మెయుం
దవికారరూపమును జూచి యనేకమంది యప్సరసలను తెప్పిం
చి వానిని వీరిలో నీయిష్టవచ్చినవారిని వరించుమనెను.
"రాజా! రాజా! ఇంతమూర్ఖుడవు గాకుము! ప్రేమ మను
ష్యుల సంధులను జేయును. రాజా! నీకు చూచుటకు కండ్లు
లేవు! ఈకండ్లతో నాప్రియుసిని చూడుము. అప్పుడా మె
యవికారముగనుండునో యందముగానుండునో నాతో చెప్పు
ము" అని యతడు చెప్పెను. ఈప్రపంచములోని మోహ
ములకిదియే రహస్యము. నీవే నీదృష్టిచేతనే ప్రపంచములోని
వస్తువులన్నిటిని రమణీయములుగా, మనోహరములుగా చేసి
కొనుచున్నావు. నీకళ్ళతో దానినిచూచి నీ తేజస్సునే దాని
పై బరపి దానిని మోహించుచున్నావు. గ్రీషియను పురాణ
ములో ఎకోయను నామె తనప్రతిబింబమునే వరించును.
మనమోహములన్నియు నట్టివే! అవన్నియు మనయాత్మప్రతి
బింబములే; మనలోని స్వర్గప్రతిబింబములే; మనఛాయలే.
ఆహా! మననీడకొరకు మనము పరుగెత్తుటెంత యన్యా
యము?

ఒకశిశువు అప్పుడే పాకుటకు మొదలుపెట్టెను. దాని
నీడ నాశిశువుచూచి యది వింతవస్తువని భ్రమించి దానితల
ను పట్టుకొనుటకు నీడకేసి ప్రాకెను. నీడకూడ ప్రాకుటమొ
దలిడెను. శిశువు వెళ్ళినకొలది నీడకూడ ప్రాకుచుండెను.

పిల్లనీడ దొరకనందున యేడిచి యేడిచిపోయెను. నీడకూడ దాని ననుసరించెను. పిల్ల లేచి మరలనీడకొరకు ప్రాకుచుండెను. కాని యది దొరకుట లేదు. ఇంతలో తల్లివచ్చి దయదలచి పిల్లనెత్తి మీద చెయి పెట్టించెను. ఆనీడయొక్క తలకూడ, పట్టుబడెను. నీతలను పట్టుకొంటివేని నీనీడనుకూడ పట్టుకొందువు. స్వర్గ నరకములు రెండును నీలోనే యున్నవి. ఆనందము, శక్తి, జీవితము, వీటిజన్మస్థానములు నీయందే కలవు. ప్రకృతియొక్కయు మనుష్యులయొక్కయు జాతులయొక్కయు భగవంతుడు నీయందేయున్నాడు. ఓ ప్రపంచవాసులారా ! దీనినాలకింపుడు ! దీనినాలకింపుడు! ఈసారమును సౌధాగ్రములనుండి ప్రతిపట్టణవీధులలోను, రహదారీలలోను చాటించవలసియున్నది. నీ కేదేని కావలసినయెడల దానినీడకొరకు ప్రాకులాడకుము ! నీలోనికే పొమ్ము ! నీయాత్మను దర్శించుము! దీనిని నీవు గుర్తించితివేని యీప్రపంచములోని మోహములన్నియు, సౌందర్యమంతయు, రమణీయవస్తుజాలమంతయు, నక్షత్రాదిగ్రహములుకూడ నీప్రతిబింబములే! నీ నీడలేయని నీవుగుర్తెరుంగగలవు. అయ్యో ! ఎంతయజ్ఞానము ! గాలిలో కలియు స్తోత్రపాఠములకొరకా జీవితముల నమ్ముకొనుట ! పువ్వులనమ్ముట కట్టెలను కొనుటకా ! ఆత్మ నర్పించి క్షణభంగురములగు బుద్బుదములనా యార్జించుట.

ఒకముదుసలి సూదెను తనయింటిలో జారవిడిచి వీధిలో వెతుక నారంభించెను. ఒకపెద్దమనిషి నీవు దేనికొరకట్లాతురముతో వెతుకుచున్నావని యామె నడిగెను. నా సూదెకొరకని యామె చెప్పగా నీవు దాని నెక్కడపోగొట్టుకొంటివని యాత డడిగెను. నాయింట పడిపోయినది. దీపమును వెలిగించుకొనజాలని పేదను కనుక దానికొరకు వీధిలో వెతుకుచున్నానని యామెచెప్పెను ఇంటపోయిన దానికి వీధిలో వెతుకుటయట! ఎక్కడనో వెతుకవలెను గదా! కనుక వీధిలో నెందుకు వెతుకకూడదు.

సరిగా దీనినే మన మాచరించుచున్నాము! స్వర్గధామము నీయందే యున్నది. ఆనందనిధి నీయందే యున్నది. వైకుంఠము నీయందే యున్నది. కాని దానికొరకు వీధులలోని వసువుల నాసించుచున్నావు! దానికొరకు వివయాన్వేషణముతో ప్రొద్దుబుచ్చుచున్నావు! ఇదియే జ్ఞానమనుకొనుచున్నావు!

ఒకపట్టణములోని నగరాధ్యక్షుడు రాజవైభవముతో నొకవిందును జేయుచున్నాడని యొకపిచ్చివాడు పట్టణమంతయు తిరిగి బాలురనందరను యాహ్వానించెను. అందరును వెళ్ళిరి. కాని విందేమియు జరుగలేదు. పిల్లలందరును తెల్లబోయి నవ్వుకొనుచుండిరి. ఈగమంతయు నసత్యమని తెలిసియుకూడ నీవేల వచ్చితివని వా రాపిచ్చివాని నడిగిరి.

వమో ! ఇదంతయు నిజమయినయెడల యీవిందును నే నేల పోగొట్టుకొనవలెనని వచ్చితినని యాత డనెను.

ఈ ప్రపంచములోని వస్తువుల నన్నిటిని తమయూహా ప్రపంచముచేతను, యాశీర్వచనములచేతను స్వర్గోపములుగా చేసికొని మనకథలోని పిచ్చివానివలె మోసపోవుచున్నారము.

నీలోని స్వర్గమును గుర్తించుము. సర్వమును, అన్నికోరికలును, యీడేరగలవు. అన్నిబాధలును, అన్ని దుఃఖములును యుపశమించును.

మానవభ్రాతృత్వము.

మానవులందరును సోదరులు ! మానవలోకములో యేకత్వముగాని భిన్నత్వము లేదు ! ప్రతివాడును, అందరును ఒకటే ! ఒకటే ! అందరును సోదరులే ! ఒక్కసారి మీమనస్సుల నీభ్రాతృ భావముపై కేంద్రీకరించుడు ! ఇది మెట్టవేదాంతముగాదు ! శ్రీరంగనీతి కాదు ! ఇది యనుభవైకవేద్యమైన విషయము ! బ్రహ్మానందము నొసగూర్చు విషయము ! ఆహా ! ఈ ప్రపంచవాసు లందరును నాయాత్మయే ! నేనే ! అని మనము భావించునపుడు కలుగుసంతోష మపరిమితము కదా ! అగర్భశ్రీమంతులైన మహాదైశ్వర్యవసంతకుమారులును, శేముషీధురీణులును- వీరందరును నేనే! యనుకొనుటలో నెంతయానందము కలదు ! ఇట్లు భావించుము ; మననముచేయుము. ఇట్టిసాధన యద్భుతఫలితముల నిచ్చును. ఈ శరీరము

నీదియని నీ వనుకొనుచున్నట్లే ఈ యన్నిశరీరములును నీవే యని భావించి యీ తత్త్వమున గ్రహించుట మొదలిడితివేని నాదియని నీ వనుకొను శరీరము నీయాజ్ఞలను, నీకోరికలను నెల్లు శిరసావహించునో, నీచేతులు, నీకాళ్ళు మొదలైన సర్వావయవములును నీకోరికల ప్రకార మెల్లునడుచునో యట్లే నీమనస్సును, నీశక్తులను యీ యేకతత్త్వముపై కేంద్రీకరించితివేని యీ ప్రపంచములోని శరీరములన్నియుకూడ నీకోరికలప్రకార మేనడుచును; ప్రవర్తించును. ఇది యనుభవముచే గ్రహింపదగిన పరమసత్యము. దీనిని ప్రతివాడును యనుభవముచే పరీక్షింపవచ్చును రుచిచూడవచ్చును; ఇది శుష్కవాదము కాదు; ఆకాశసౌధము కాదు. నీశరీర మెంత సత్యమైన విషయమని నీవనుకొనుచున్నావో యిదియు నంత సత్యమే. ఇది పరమసత్యమే యైనను వాదముకొర కిదియసంభవమని యొప్పుకొనిననుకూడ నీయేకత్వమును గ్రహించుటవలన యొక సద్యఃఫలితమును నీవనుభవించెదవు. ఐశ్వర్యముకొరకు, ధనముకొరకు ప్రజలు విచారించెదరు; క్లేశపడెదరు. వారికి తోటలు కావలెను; మేడలు కావలెను. భూములు మొదలైనవి తమవని యనిపించుకొనవలెను. ఎంతవిచారకరమైన యాలోచన! ధనవంతుల తోటలలోనికి లేక పబ్లికుతోటలలోనికి పోయి గంటలకొలది కూర్చొని యాతోటగల ధనికు లెంతగా యానందింతురో యంత

గానే మనమును యానందించకూడదా? తనదని యనుకొను యజమాని యాతోటలలోని పుష్పములను, ఫలములను నా లుగుకండ్లతో చూచునా? వాడుమాత్రము వాటన్నిటిని రెండ్లుకండ్లతో జూచుటలేదా? ఆతోటలలోని పికధ్వను లను, శకుంతగానములను మీావలె రెండుచెవులతో మా త్రమేకదా వాడును వినునది! అట్లయిన నాతోటను కలిగి యుండవలెననను వెర్రికోరిక మీా కేలయుండవలెను? ప్రపంచములోని తోటలన్నియును, శరీరములన్నియును నీవేయని భావించుము; గ్రహింపుము. అన్ని యమోఘ శక్తులును, అన్ని కుశాగ్రమనోబుద్ధులును నీవే! ఇట్లు మననముచేయుము. ఇట్లు భావించుచుండుము. ఈభావ మెంతమాత్రమును యవ్యవహారికముగాదు, జీవితములో యుత్తమాదర్శములను గ్రహించుటకు నీ వెన్నియో సుగు ణములను సాధించనక్కర లేదా? అవన్నియును నీకు ప్రయో జనము లేకాని అన్నిశరీరములును నీవే, అందరును ఒకటేయ ను పరమసత్యమును గ్రహించుట యన్నిటికంటెను శ్రేయ స్కరము. అన్నిశరీరములును నీవే! అందరును ఒకటే! దీనిని బాగుగా భావనచేయుము భావనచేయుము!

రషియా చక్రవర్తిగాని, ఆంగ్ల సార్వభౌముడుగాని, వీధులలో మిన్నంటునట్లు స్తుతింపబడుచు బోవునపుడు వారినిచూచి యసూయపడకుము; కించిత్తైనను భయప

డకుము. ఆ రాజదర్జాయంతయు నీదైనట్లు యనుభవించుము! "నేను దానినే, మరేమియునుగాను" ఇట్లు నీవు భావించుట మొదలుపెట్టినచో నీయనుభవమే అందరును ఒక్కటేయనుసంగతిని నీకు హృద్గతము చేయగలదు. ప్రతిశరీరము, నీకండ్లు, నీకాళ్ళు, నీచెవులు యగును. నీశరీరమే యగును. మానవులందరును సోదరులు! తర్కము దీనిని రుజువుచేయకపోవచ్చును. శాస్త్రము దీనిని రుజువుచేయకపోవచ్చును. వేదాంతము దీనిని రుజువుచేయకపోవచ్చును. కాని యిది సత్యము; అనుభవైకవేద్యమైన విషయము. దీనినియనుభవము రుజువుచేయగలదు.

నేను కొన్నితార్కాణములను మీకు చూపించెదను. మానవభ్రాతృత్వము అను పదముకూడ సరియైనదికాదు. విశ్వైకమానవభ్రాతృత్వము. ఇదికూడ సరియైనదికాదు. భ్రాత యనుటతోడనే కొంతభిన్నత్వము ధ్వనించుచున్నది. భ్రాతలుకూడ తమలోతాము కలహించుచుందురు. ఇక్కడ భిన్నత్వమున కెంతమాత్రమును యాస్పదమే లేదు. ఏకత్వము, విశ్వమానవైకత్వము. ఇదియే సరియైన పదము.

కంటికికాన్పించని యాత్మనుగురించి మాకు మెట్టపంచాంగములను చెప్పకుడు అని మీరనవచ్చును. నేను దానినిగురించి మీకు చెప్పబోను. అక్కడ మనమందరమును నొక్కటే! ఆత్మలన్నియు నొక్కటే యని యెప్పుడొనితీర

వలెను. స్థూలమైన శరీరమును గూర్చియే యాలోచింతము. శరీరములుకూడ మనమందరమును యొక్కటేయని చెప్పుచున్నవి. మనస్సులుకూడ మనమందరము యొకటేయని చెప్పుచున్నవి. భావములలోగూడ మనమందరమును యొకటేయని యాధునికశాస్త్రములు రుజువుచేయుచున్నవి. శారీర, మానసిక, భావావేశరంగములలోకూడ మనమందరమును ఒకటే. మీ నిత్యజీవితములలో మీ రీయేకత్వసిద్ధాంతముపై జీవించరేని మీరు పరమసత్యమునకు విరుద్ధముగా ప్రవర్తించుచున్నారనుట నిశ్చయము. న్యాయవిరుద్ధముగా నడుచుచో మనము శిక్షింపబడుచున్నారము. అట్లే యీ భ్రాతృత్వమునకు, యీ యేకత్వమునకు విరుద్ధముగా నడుచుటచేతనే ప్రపంచములోని దౌర్భాగ్యము, బాధ, క్లేశము, దుఃఖము మొదలగునవన్నియు జనించుచున్నవి.

మీశరీరములన్నియు నొకటే! ఇది యెట్లగును? ఈశరీరమిక్కడనున్నది. ఆశరీరమక్కడనున్నది. రెండును ఒకటియెట్లగును? సముద్రములో నొక కెరటము యిచ్చట మరొక కెరటము మరియొకచోట కాన్పించును. అవి వేరువేరుస్థలములలో నున్నట్లు కాన్పించును. ఒకటి పెద్దది ఒకటి చిన్నదిగా కాన్పించవచ్చును. కాని ఆరెండును ఒకే నీటిలో పుట్టుచుండుటచే రెండును ఒకటే ఈ కెరటములలో మనకు కాన్పించునది యొకేసముద్రము. ఈ కెరటములలో యిప్పు

డున్ననీరు మరికొంచెము సేపటికి మరియొక కెరటములో నుం డవచ్చును. మనశరీరములుకూడ యీ కెరటములవంటివే. ఇప్పు డీశరీరములో నున్న పదార్థమే మరికొంచెముసేపటికి మరియొక శరీరమగుచున్నది ఇంతేకాదు. ఇప్పుడు మీరు రామునిశరీర మని పిలుచుచున్న యీశరీరములోని ప్రతియ ణువుకూడ యీజీవితములోనే మరియొకశరీరమగుచున్నది. ఉచ్ఛ్వాసనిశ్వాసములు దీనిని రుజువుచేయుచున్నవి. మన ము గాలిలోని ప్రాణవాయువును (Oxygen) పీల్చి విషవా యువును (carbon dioxide) విడుచుచున్నాము. ఈవిషవా యువును చెట్లు పీల్చి ప్రాణవాయువును విడిచివేయుచున్నవి. ఆప్రాణవాయువునే మనము మరలపీల్చి విషవాయువును విడు చుచున్నాము. దీనిని మరల చెట్లు పీల్చుచున్నవి. ఇట్లు మన ము చెట్లుకూడ సోదరులమే యగుచున్నాము. అవి మనకు ప్రాణము నిచ్చుచున్నవి. మనము వాటికి ప్రాణము నిచ్చు చున్నాము.

ఇంతేకాదు. నీవు గాలిలోని ప్రాణవాయువును పీల్చి దానిని విషవాయువుగా మార్చితివి. దానిని చెట్లుపీల్చి ప్రాణ వాయువుగా మార్చుచున్నవి. ఆప్రాణవాయువునే మరియొ కడు పీల్చుచున్నాడు. ఇంతకుమునుపు నీయూపిరితిత్తులలో నున్న గాలి మరికొంచెముసేపటి కింకొకని యూపిరితిత్తులలో ప్రవేశించుచున్నది. మనమందరమును ఒకేగాలిని పీల్చుచు

న్నాము. కనుక మనము పీల్చు గాలికి సంబంధించినంతవరకు మనశరీరము లొకటేయని తేలినది. మనమందరమును ఒకే భూమిమీఁద నివసించుచుండుటచే నొకేసూర్యచంద్ర వాతావరణములచే మన మావరింపబడియున్నాము. మనము శాకములు, ఫలములు, మాంసాదులు మొదలగునవి తినుచున్నాము. అవి కొంతవరకు మనశరీరము లగుచున్నవి. కొంత మలరూపమునపోయి తిరిగి ఫలములు, శాకములు మొదలగునవి యగుచున్నది. ఇవి తినగ మరియొకని కాహారమగుచున్నవి. మనము విసర్జించినదే మరియొకనిశరీరములో ప్రవేశించుచున్నది. ఇట్లు మనపదార్థమే కొంచెముసేపులో మరియొకరి దగుచున్నది. మీశరీరములను భూతద్దములతో చూచెదరేని యతిసూక్ష్మమైన జీవములు పైకివచ్చునట్లు మీకు కాన్పించును. అట్లే మీశరీరములలోనికికూడ పోవుచుండు సూక్ష్మజీవులును కాన్పించును. ఇక్కడ నిరంతరము నీనుంచి బాహ్యమునకును బాహ్యమునుండి నీలోనికిని జీవప్రచారము జరుగుచున్నది. ఇప్పుడు నీలోనున్న జీవములు మరికొంచెముసేపటికి మరియొకనిలో ప్రవేశించుచున్నవి. మీశరీరములన్నియు నొకటేయని పదార్థశాస్త్రము చెప్పుచున్నది. ఈజీవప్రచారమెట్లు జరుగుచున్నది? నీలోని సూక్ష్మజీవులు మరియొకనిలో యెట్లు ప్రవేశించుచున్నవని సందేహము తోచవచ్చును. చూడుము: వాసన యెట్లుకలుగుచున్నది? మనము వాసనచూచు

వస్తువులనుండి సూక్ష్మజీవులు బయలుదేరివచ్చును. పుష్పములు సువాసన చేయుటకు కారణము వానినుండివచ్చు సూక్ష్మజీవులే యని యీనడుమ శాస్త్రములు రుజువుచేయుచున్నవి. ఇక్కడ యింతకుముంది శరీరములను చూచుచున్నాము. అవి వాసన చేయుటలేదా? అవి వాసన చేయుచునేయున్నవి. స్థూలశరీరములు స్థూలకే వాసన చేయును. కుక్కలు మనలను సులభముగా పసిగట్టును. మనశరీరములనుండి సూక్ష్మజీవులు వెలికివచ్చుచుండును గనుకనే కుక్కలు మనలను పసిగట్టగలవు. అనగా మనశరీరములలోనుండి సూక్ష్మజీవులు యితరుల శరీరములలోనికిని వారిశరీరములలోనుండి మనశరీరములలోనికిని మెల్లగను వచ్చుచు పోవుచున్నవి. ఇక్కడ మనమందరము ఒకటేకదా! మన మొకే శరీరమును కలిగియున్నాము. అట్టి వాసనచేయుచు భరించుచుము; భావించుము. ఒకడు జ్వరముతో బాధపడుచుండును. వాని గదియంతయు జ్వరపువాసన వేయును. ఒకడు కలరా, మశూచి, ప్లేగు మొదలగు నంటువ్యాధులచే బాధపడును. ఆరోగము చుట్టుపట్లవారలకు కూడ ప్రసరించును. దీని యర్థమేమి? ఆశరీరమునుండివచ్చు జీవరాసులు మనశరీరములలో ప్రవేశించును. తోడనే ఆరోగములు మనకు వచ్చును. ఒకనికి రొంపపట్టును; వాని దగ్గరనున్న వానికికూడ రొంప ప్రారంభించును. ఒకడు క్షయతో బాధపడుచో వానిదగ్గరనున్నవానికి కూడ క్షయ సంభవిం

చును. ఆత్మసంగతి యటుండ శారీరకముగా విూ రందరును రొకరేయని యిదంతయును రుజువుచేయుటలేదా ? ఇక్కడ విూరొకవిషయమును జ్ఞాపకముంచుకొనవలెను. ఒకడు రోగియైనచో దాని కతడే బాధ్యుడు. అతని యజ్ఞానమే దానికి కారణము. అతడు తత్ఫలితముగా తానే బాధపడుచున్నను ప్రపంచమున కంతకును కూడ యత డుత్తరవాది యగుచున్నాడు. అతడు తన జ్వరకీటకములను ప్రపంచమంతకును పంపుచున్నాడు. నేను రోగినగుటకు నా కెంతమాత్రమును హక్కులేదు. నేను బాధపడుటేకాక నేను దీనికి ప్రపంచమున కంతకును బాధ్యుడ నగుచున్నాను. కనుక ప్రతివాడును తనశరీరము విషయమై తగినంతశ్రద్ధను తీసికొనవలెను. రోగము శారీరకమేగాక నైతికముకూడ యగుచున్నది. కనుక యారోగ్యమును, బలమును చేకూర్చుకొనుటకు నీ విధాయిక కృత్యము. నీ వేదైనను తినునపుడును త్రాగునపుడును ప్రపంచకళ్యాణమునకు నీవు బాధ్యుడ వనుసంగతిని జ్ఞాపక ముంచుకొనవలెను. అమితముగా త్రాగుట, తినుట యెంతమాత్రము కూడదు.

ఇక నారోగ్యవంతులు రోగులవిషయమై యెట్లుప్రవర్తించవలెను ? వారికి సేవజేసి వారిని నిరోగులను జేయువలెను. ఇది వారి నుద్ధరించుటగాదు. వారికి మేలుచేయుటగాదు. మానవలోకముకొరకు, సత్యముకొరకు, నీకొరకు, ప్రపంచముకొరకు నీ వనారోగ్యవంతులకు సేవచేయవలెను.

చూచితిరా! వేరువేరుగా యున్నవనుకొన్న మనశరీరము
లెట్లు యొకదానివలన నొకటి బాధపడుచున్నవో! సమా
నాస్థిమాంసములచే పవిత్రబంధనములు గలిగిన మానవులం
దరును శారీరకముగా నొకటే! ప్రతియేడువత్సరములకును
శరీరతత్త్వమంతయు పూర్తిగామారిపోవునని వైద్యులు రుజా
వు చేయుచున్నారు. ప్రతియణువును నూతనయణువునకు స్థాన
ము నిచ్చుచున్నది. అట్టి నిరంతరపరివర్తనము నొందు యణు
వులు నీవియని యనుకొనుటకు నీ కెట్టిహక్కు కలదు? ఈశ
రీరము నాదని నే నెట్లుచెప్పుకొనగలను? ఏడువత్సరముల
క్రిందట నాదైన శరీర మిప్పు డెవరిదో కదా! పదునాలుగేం
డ్లక్రిందట నాదైన శరీర మిప్పుడు దేని నలంకరించుచున్నది?
అనేకమందిని. కనుక నీ దనుకొను నీశరీర మందరిదిని యని
గుర్తించుము. ఇట్లెప్పుడును భావించుచుండుము. శారీరకము
గాకూడ మనమందరమునొకటే! ఒకటే! ఇక మానసికక్షే
త్రమును చూడుడు. నీ శిరోజములు పెరుగుచున్నవి; రక్త
నాళములగుండ రక్తము ప్రవహించుచున్నది. ఇట్లు వాటికి
పోషణనిచ్చుచున్నశక్తియేది? నీశిరోజములను, నీరక్తనాళము
లలోనిరక్తమునుపోషించు శక్తియేకదా నీసోదరులకును మనం
దరకును ప్రాణాధారమైనశక్తి! నీజీర్ణకోశములోనుండి నీయ
న్నమును జీర్ణింపజేయు శక్తియేకదా యితరులకుకూడ పోష
ణనిచ్చుచున్నది! ఈసత్యము నొక్కసారి మీమనోఫలకమున

చిత్రించుకొనుము! ఈశక్తిని భావనచేయుము! ఆహా! ఏమిచిత్రము! నే నెవరను? ఈ యన్నిపనులను చేయుశక్తిని నేనేగానా? నేనే యాశక్తి నైనచో నాకు భిన్నత్వమున కాస్పద మెక్కడ? అన్నిశరీరములలోను నే నొక్కడనుగా నే యున్నాను. ఈ యన్నిశరీరములను నియమించి పాలించుచున్న పరమశక్తిని; అవినాశి యగు పరమశక్తిని; అనిర్వాచ్యమగు పరమశక్తిని, యభిన్నమగు పరమశక్తిని నేనే! నేనే! దీనిని గ్రహించుము! దీనిని భావించుము! ఇక్కడకూడ మన మందరమును ఒకటే! భిన్నత్వములేదు! భిన్నత్వములేదు! నీదని నీవనుకొనుచున్న శరీరమాకలిచే శోషించునపుడు నీవేల దుఃఖించెదవు? తృప్తిగా తిండియున్న శరీరములన్నియుగూడ నీవే కావా? నీదని నీవనుకొనుచున్న శరీరము రోగభూయిష్ఠమగునేని నీవేల విచారించెదవు? ఆరోగ్యసంపద్వంతమైన శరీరములన్నియు నీవే! దీనిని గ్రహించుము! ఈ సత్యమును జీర్ణింపజేసికొనుము! ఇతరులయెడల నీధర్మమేది? నీ వెట్లు వారిని చూడవలెను? వారు రోగులైనపుడు నీవు నీశరీరవ్రణములకెట్లు చికిత్స చేసికొందువో యట్లే వారికిని చేయుము. నీవితరులనుగూర్చి యోజించుచుండవలెను. సుఖదుఃఖములలోను కష్టనష్టములలోను వారి ననునయించవలెను. వారి నుద్ధరించవలెను. ఇక నీస్వవిషయమై నీ వెట్టిసంకటములలోనైనను సంతోషానందములతో పొంగుచుండవలెను. ఎట్టిక్లేశమును యెట్టిమనోవ్యథను

నీదరికి రానీయకుము. వా టన్నిటికిని యీశ్వర వేరుపుకమ్ము. సదాయానందాబ్ధినోలలాడుచుండుము. ఇక భావప్రపంచములోఁగూడ మనమందరమును యొకటే యగుచున్నారము. ఇది సత్యము. ఈసత్యము నవగతముచేసికొనుడు. ఇక్కడ నొకవీణయున్న దనుకొనుడు. దాని మీటల నన్నిటిని సరిజేసి వాయించుటకు తగినస్థితిలో నుంచుడు. దానికెదురుగా మరియొకవీణ నట్లే యమర్చియుంచుడు. మీరొకవీణమీద నొకస్వరమును వాయింతురేని రెండవవీణకూడ నదేస్వరమును పలుక నారంభించును. ఒకవీణమీదతీగెను వాయింతురేని రెండవవీణమీదకూడ నదేతీగ పలుక నారంభించును. దీనికి కారణమేమి? ఒకవీణనుండి బయలుదేరిన గానతరంగములే రెండవవీణ పరిసరములలోను యుండుటే దీనికి కారణము. నీ వొకసంగతినిగూర్చి యాలోచించుచుందువు. నీయిరుగుపొరుగువారి కది వెంటనే పొడకట్టును. నాటకములలో నటకులనేకభావములను ప్రదర్శించుచుందురు. వారి భావములన్నియు యథార్థములుగావు. వా రొకప్రక్కను విచారించుచుందురు. మరియొకప్రక్కను నవ్వుచుందురు. అయినను గొప్ప నటకుడు విచారమును ప్రదర్శించుచో సభారంగమంతయు విచారముతో మునిగిపోవును. దీనికి కారణమేమి? మనస్సు అను ఒకవీణ విచారించుటతోడనే తదితరమనస్సులును విచారించును. ఆభావమే యిచ్చటను యుద్రేకించును. మనందరి

మనఃప్రవృత్తులును, భావములును, భ్రాతృత్వసంబంధమును కలిగియుండనిచో నిదియసంభవము, అసాధ్యము. సముద్రకెరటములవలె మనమనోతరంగములును నొకేసముద్రమునుండి యుద్భవించుచున్నవి. ఒకవస్తువు మరియొకవస్తువుమీద ప్రయోగింపబడినపు డారెంటికిని యవిచ్ఛిన్నసంబంధ మేర్పడు చున్నదని పదార్థశాస్త్రము చెప్పుచున్నది. ఇక్కడీబల్లయున్నది. దీని నొక్కమూల మీరు కదిపినచో బల్లంతయు కదలుచున్నది. ఇక్కడ ప్రతియణువునకును సంబంధముండుటచే యీచాలనము బల్లకంతకును కలుగుచున్నది. ప్రతిశక్తియు యీవిధముగా యవిచ్ఛిన్నముగానే సాగుచుండును; సాగవలెను. శక్తికి, కారణములున్నగాని, విఘ్న మెంతమాత్రమును యుండనేరదు. ఇక్కడ యొకని భావములు మరియొకనిలో ప్రవేశించుచున్నవి. ఒకరిహృదయము మరియొకనికి హృదయముతో యవినాభావసంబంధమును కలిగియుండనిచో నిది యసాధ్యము. కనుక వాటికి యవిచ్ఛిన్నసంబంధమున్నది. ఇది పరమసత్యము. మనభావములును మనయాలోచనలును ఒకరినుండి యొకరిలోనికి ప్రచారము చేయుచుండుటచే యేకశరీరమువలె మనమనస్సు లన్నియు యవినాభావసంబంధమును కలిగియున్నట్లు ఋజువగుట లేదా? మనయాలోచనలలోను భావములలోను యేకత్వమున్నది. ఒకడునవ్వుచో అందరును నవ్వుచుందురు. రాముడు నవ్వినపుడు మీరందరును నవ్వుట

లేదా? ఒకడు యేడ్చుచో నందరిహృదయములును కరుగు చుండును; నీరగుచుండును. ఒకడు పాడుచో నందరును రాగములను తీయుచుందురు; తలల నూపుచుందురు; తాళములను వేయుచుందురు. మీభావములన్నియు మీమనస్సులన్నియు నొక్కటిగానిచో నిదెట్లుసంభవమగును? ఇదిగాక మన మెట్లు విద్య నభ్యసించుచున్నాము? గురువులనుండి స్నేహితులనుండి యితరులనుండి మనము విద్యనభ్యసింతుము. గురువునకు శిష్యులకు నొకేమనస్సు లేకపోయినచో నతడు విద్యనెట్లు చెప్పగలడు? శిష్యు డెట్లభ్యసించగలడు? వారిమనస్సులో యేకత్వ ముండవలెను. ఇచ్చట నొకమనస్సు మరియొకమనస్సుతో ప్రత్యక్షసంబంధమును కలిగియున్నది. గురువుగారిజ్ఞానమే శిష్యునిజ్ఞానమగుచున్నది; వారి మనస్సులు రెండును యొకటేగానిచో నిదెట్లుసంభవమగును. మరియొక యనుభవమును నీవు నీజీవితములో చూడగలవు. నీవొకస్నేహితుని ప్రేమింతువేని, యతనియెడల నాదరభావమును కలిగి యతని బుద్ధివైశద్యమును మెచ్చుకొనుచు యతనిని భావమునందుంచుకొందువేని యనేక వేలమైళ్ళదూరములోనున్నను, యతడును నీపై నట్టిభావములనే కలిగియుండుటను నీవు చూచియుండలేవా? రాము డీసత్యమును పరీక్షించినాడు. అతని కింకను యిది నిత్యానుభవమే!

ఈప్రపంచములో దోషులును, అపరాధులును యెట్లుత్పత్తియగుచున్నారో నీవెరుగుదువా? ఒకడు వచ్చి నీ కపకారమునుచేయును. అతడు నీకంటె బలవంతుడు. నీవతనికి ప్రత్యపకారమును చేయజాలవు. కాని యాతనిపై నీకు కోపముండును; ద్వేషముండును. ఆ బలముగల నీశత్రువే మరియొకసాధువున కపకారమును చేయును. సాధుడును నీవలెనే యేమియును చేయజాలక తన క్రోధద్వేషభావములను మాత్రము వానిపై బరపుచుండును అటుండగా వీడు మరియొక బీదవానిపైగూడ నిట్లే దూకును. అతడును దుర్బలుడగుటచే తనక్రోధమును లోలోన దిగమ్రింగుచుండును. ఇట్లు బలోన్మత్తుడనేకుల కపకారమును, చేయుచుండును. అనేకుల క్రోధానలమును, ద్వేషానలమును మూటగట్టుకొనుచుండును. చివరకతనికంటె బలవంతుడొకడతనికి తటస్థమగును. ఇతడతనికి పైచేయియగును. ఇతనికి కొద్దిమాత్రమపకారము జరుగుటతోడనే యాతనిపై పెనుచిచ్చువలెమండి యాతనిని హతమార్చును. తనకు జరిగినపరాధమునకంత దండనయావసరమా యనుసంగతి యాతని కక్కరలేదు. మొదటిదోషి చంపబడుటతోడనే రెండవవానిని పోలీసువారు పట్టుకొని మేజిస్ట్రేటువద్ద కేసుపెట్టుదురు. మేజిస్ట్రేటుగారు విచారణ ప్రారంభింతురు; సాక్షులు, వాఙ్మూలములు, రాద్ధాంత సిద్ధాంతములు యెన్నియోజరుగును. మేజిస్ట్రేటువా-

రంత స్వల్పయపరాధమున కింతకఠినదండనమా! యని తెల్ల బోవును! వార్తాపత్రికలన్నియు గగ్గోలుపెట్టును. ఇతడొక ముక్కోపి! మహాపరాధి! చిన్నతప్పునకు ప్రాణము తీసివేసి నాడు!

ఎంతదురన్యాయము! ఎంతదుర్మార్గము! ఎంతక్రూర ము! ఇట్టి కేసులను మీరు నిత్యమును చూచుటలేదా? కాని వార్తాపత్రికలును, మేజిస్ట్రేటులును యింత చిన్నతప్పునకు గొప్పదుర్మార్గ మేలజరుగవలెనో చెప్పజాలరు. ఇంతక్రోధా నల మేలప్రజ్వరిల్లెనో వారెరుగరు! కాని, వేదాంత మీచి క్కును విడదీయగలుగు ఈరహస్యమును వ్యక్తపర్చగలదు. వేదాంత మేమిచెప్పుచున్నది? ఈ భావప్రపంచమంతయు నొకయుమ్మడివర్తకసంఘమువంటిది. దీని కనేకమంది భాగ స్వాములును, యొక మేనేజరును యుండును. మొదటయప రాధి నీకపకారమును చేసినపుడు నీవు నీక్రోధానలభాగము ను పంపితివి. అట్లే రెండవవాడును, మూడవవాడును, వాని చే పరాభవింపబడిన మీరందరునుగూడ మీమీభాగము లను బాకీలేకుండ పంపించితిరి. ఇట్లు తగినన్ని భాగములు వచ్చుటతోడనే వ్యాపారమును సాగించవలసివచ్చెను. (కావ లసిన భాగములన్నియు సమకూడినగాని వ్యాపారముసాగదు కదా!) భాగములన్నియు సమకూడుటతోడనే యొక మేనే జరు, బలవంతుడు, బయలుదేరెను. ఇతని కపకారము జరు

గుటతోడనే యమోఘమైన యాధ్యాత్మిక న్యాయానుసార ముగా మీామీా క్రోధములన్నియు వానిచే నాకర్షింపబడి వానిలో మూర్తీభవించును. ఈ యన్నిక్రోధములు ఒక్కని లో వచ్చిచేరును. చివరకాతడు హానమునొనర్చి ప్రభుత్వ ముచే ఖయిదీ చేయబడును. ప్రభుత్వము వారతని నొక్కనినే శిక్షింతురు. కాని భగవంతునిదృష్టిలో మీారందరును యప రాధులే. సత్యదృష్టిలో మీారందరును యపరాధులే. మీా రందరును హంతకులే. కేవలము హంతను గావించిన వా డెంతదోషియో క్రోధద్వేషములను గుప్పిన మీారందరును కూడ నంతదోషులే. కనుకనే జీసను మీారు చంపకపోవు టతో చాలదు. క్రోధద్వేషములనుగూడ మీారు మీా చెంతకు రానీయజనదు. వాటిని సుతరాము విసర్జించవలెనని చెప్పి యున్నాడు. హంతకుడును, మీారును సమానదోషులే! ఏమి? అతని యాగ్రహమతనిదొక్కనికాదు. అది మీాయంద రిదిని. మీాయందరికోపము నతని నావహించుటచే నతడు దయ్యముపట్టినవానివలె పిచ్చివాడగును. ఈస్థితిలో వాడు హత్యచేయుచున్నాడు. హత్యలు జరుగుటకిదియే కారణము. ప్రపంచచరిత్రలను పరికించుడు. ఒకనాడు రాక్షసపరిపాల నను సాగించును; ప్రజలందరును భయభ్రాంతులగుదురు. దేశములో నల్లకల్లోలమును, యరాచకమును ప్రబలును. ప్రతివాడును యరాచకము నణచి సుభిక్షముగా దేశమును

పరిపాలించగల యోధునికొర కెదురుచూచుచుందురు. ప్రతి వాడును నట్లు చేయజూతురు. కాని విఫలమనోరథులగుదురు. ఇంతలో నాయిచ్ఛాశక్తి యొకనిలో మూర్తీభవించి యొక నె పోలియనో, యొకకృష్ణుడో బయలుదేరును. వీరిలో ననేక లక్షలమందిబలము, శక్తి తాండవించును. కాలము (ప్రజలు) వారిని కోరెను. వా రుద్భవించిరి. యోధులలో ననేకలక్షల మంది శౌర్యప్రతాపము లుండుటకు కారణమేమి ? నపోలి యనును పట్టుకొనుటకు వేలకు వేల సైన్యమువచ్చెను. ఒక్క నెపోలియను యేకాకిగా నిరాయుధుడై వారిమధ్యకు పోయె ను. అందరును నాయుధములను పారవైచి వానిని కౌగిలించు కొనిరి. ఒక్కమనిషి వేలను పెదవి మెదల్పకుండ మూకీకృ తులను జేసెను. ఎంత యాశ్చర్యము! దీనికి వేదాంత మేమి చెప్పుచున్నది? అనేక వేలమంది భావములన్నియు వానియొ క్కనిలోను కేంద్రీకరించును. అనేక వేలమంది భావములు కలసి యతడగుచున్నాడు. కనుక నెపోలియనుగాని మ రేమ హామహుడుగాని యహంకర్తృత్వమును వహించజనదు. నీ క నేకలక్షలమంది శక్తియున్నయెడల నీ వనేకలక్షలమందియొ క్క సముదాయమవు. వారిభావములే నీలోనుండి పనిచేయు చున్నవి. ఇందులో నిప్రత్యేకదేవతావ్యక్తిత్వ మేమియును లేదు. నీవు ప్రజల సృష్టివి.

షేక్స్పియరు మహాకవి యెట్లుద్భవించెను? ఈరోజులలో షేక్స్పియరు అక్కరలేదు. ఆరోజులలో ప్రజలు నాటకములనిన చెవికోసికొనెడివారు. ఎక్కడచూచినను నాటకరంగములే. ప్రతివాడును నాటకములకు పోయెడివాడును నాటకకబుర్లను చెప్పుకొనెడివాడును నై ప్రజలదృష్టియంతయు నట్లే కేంద్రీకరించబడెను. దానికి ఫలితముగా షేక్స్పియరు మహాకవి యుద్భవించెను. అతడొక్కడే కాక యతనితో బ్యుమాంటు, ఫ్లెచరు, మార్లో మొదలగు ననేకమంది ధీమంతులు, మహామేధావులు, వేదాంతులు మొదలగు సాహిత్యరత్నములుద్భవించెను. ఈవిధముగా షేక్స్పియరు, నెపోలియను మొదలగు కవీశ్వరులు, మహాశూరులు వీరందరును కాలమూర్తులు. ప్రజలే వీరిని సృష్టించిరి. వారియాశయములు, వారిభావములు, వారికోరికలు, వారి యాక్రోశములు వీరిలో మూర్తీభవించెను. ఈవిధముగా మానసికముగాకూడ మానవులందరును సోదరులే.

ఈసోదరన్యాయమును మనము మరియొక రంగమునుండికూడ చూచెదము. నిద్రావస్థలో మనమందరమును ఒకటే. నిద్ర దరిద్రుని, మహారాజును సమముచేయును. రోడ్డుప్రక్కను రాళ్ళపరుపుమీద పడుకొని గుర్రుపెట్టువానికిని హంసతూలికలమీద నిటునటు కొట్టుకొనువానికిని భేద మెక్కడ? గాఢనిద్రలోనున్న వారిద్దరనుగూర్చి యోచించుము!

వారిలో యించుకైనను భేదము నీకు కాన్పించునా? వారిరు పురుషు నిములు కారా? సోదరులు కారా? నిద్రలో భేదమే మైన కాన్పించునా? లేదు లేదు. వారిద్దరును ఒకటే. గాఢనిద్రలో మీరందరును ఒకటే! జాగ్రదవస్థలో నున్న పుడు మీ శరీరములన్నియు నొకటే! మీ భావములు మీ యాలోచనలుకూడ నొకటే!

ఇక మనము మన నిజాత్మనుగురించి కొంచెము పరిశీలింతము. ఆత్మ! ఆహా! సత్యములలోకెల్ల సత్యమైనయాత్మ! దీనిని నిర్వచించుటకు సాహిత్యముచాలదు. ఇక్కడ భేదమునకు తావు లేదు. ఇక్కడ కెరటము లను పదముకూడ పనికి రాదు. అంతయు నొకేసముద్రము! మహోదధి! నాకొడుకు నావాడు. ఇతడు పెద్దవాడు. నావాడు కాడు. అని నీవన వచ్చును. నీ కిట్టియభిప్రాయ మున్నచో నీవు తప్పుదారి త్రొక్కుచున్నావు. నీయూహ సరియైనదికాదు. నీ కుమారునకును నీకును యెంతబాంధవ్య మున్నదో నీ పితరులనుకొనువారికిని నీకును నంతబాంధవ్యమే యున్నట్లు నీవెరుగవు కాబోలును! నీ వెన్నివారలు వారికి తమ్ముడవో, అన్నవో, యక్కవో, తండ్రివో, తల్లివో కాలేదు! నీపూర్వజన్మలను నీ వేమియెరుగుదువు? వెర్రివాడా! ఇప్పుడు నీకు శత్రువైన వాడు పూర్వజన్మలో నీతండ్రి కావచ్చును. నీకుమారుడు కావచ్చును. ఇప్పుడు నీతండ్రియైనవాడు ముందుజన్మలో నీకు

తండ్రి కాకపోవచ్చును. నీవు మరియొక తల్లిదండ్రులకు పుట్టు దువు. నీభావములు, నీరాగములు, నీకోరికలు మాటిమాటి కిని మారుచుండును. కనుక నీయక్కలు, తల్లిదండ్రులు, అన్న దమ్ములు, నీబంధువర్గమంతయు మారిపోవుచుండును. ఒక యింటననేకమంది యక్కచెల్లెండ్రతో బుట్టినవా డెప్పుడును తనస్వంతగృహ మెక్కడనున్నదో కూడ నెరుగకుండ యన్య త్రజీవించుచుంటను నీవు చూచియుండలేదా? ఈదేశములో పుట్టిన మరియొకడు తన జన్మనంతను మరియొకవిదేశములో గడుపుటను నీవు వినియుండలేదా? దీనికి కారణమేమి? అన్యదేశములలో పుట్టినవారు నీని కాధ్యాత్మికబంధువులు. చూచితిరా! మీబాంధవ్యమును మీరు మీయన్నలతోను, మీయక్కలతోను, సరిపెట్టుకొనరాదు; భర్తలతోను, భా ర్యలతోను సరిపెట్టుకొనరాదు. అందరును ప్రతివాడును నీ యాత్మయే! దీనిని గ్రహించుము. శాస్త్రము దీనిని రుజువు చేయగలదు.

శాస్త్ర మేమిచెప్పుచున్నది? ఒక్కటైన నీశరీరములో వేళ్ళు పాదములకు, పాదములు కాళ్ళకు—కాళ్లు శరీరమునకు యీవిధముగ నొకయంగము మరియొకయంగములో నవిచ్ఛి న్నసంబంధమును కలిగియుండుటచే శిరమునుండి పాదములవ రకును నొకేయాత్మ వ్యాపించుచున్నది. ఒకేశక్తి ప్రవహించు చున్నది. అన్నియవయవములను నడుపునది యొకే పరమశక్తి.

అట్లే యీవిశ్వములోని సమస్తజీవరాసులను సూక్ష్మాతి సూక్ష్మజీవి మొదలు బ్రహ్మపర్యంతముగల ప్రతిజీవిని తీసి క్రమముగా నొకటితరువాత నొకటిని వరుసలో నిలిపి పరీక్షింతుమేని మన కేమిగోచరమగును? శాస్త్ర మేమిచెప్పుచున్నది? ఈ జీవరాసులన్నియు నీవిశ్వశరీరముయొక్క యవయవములే! ఏకశరీరముయొక్క యంగముల క్రమమే యిక్కడను నీకు కాన్పించును. ఈ విశ్వమంతయు నిట్టి యవిచ్ఛిన్నక్రమమునే కలిగియున్నది. ఏకశరీరములో నొకేయాత్మ ప్రవహించుచున్నట్లు నీ వెట్లు విశ్వసించక తప్పదో యట్లే యీవిశ్వశరీరములోను నొకేవిశ్వాత్మ ప్రవహించుచున్నట్లు రూఢియగుచున్నది. సూక్ష్మజీవి మొదలు బ్రహ్మవరకున్న జీవులలో పాదములలోను చెవులలోను నొకేశక్తి యెట్లు ప్రసరించుచున్నదో యట్లే యొకేయాత్మ ప్రపంచమంతటను వ్యాపించియున్నది. కనుక నాత్మపరముగా కూడ మనమందరమును యొకటే!

ఇక నీతత్త్వము నాచరణలోనికి తెచ్చుమార్గమును గురించి కొంచెము చెప్పెదను. ఈతత్త్వము మీబుర్రల కెక్కవచ్చును! ఎక్కకపోవచ్చును! కాని నైతికన్యాయములుమాత్రము మిమ్ము విడిచిపెట్టవు. ఈసత్యముప్రకారము మీరాచరింపవలెను. లేదా మరణించవలెను వేరొకమార్గముమాత్రము సున్న. మీ కొకచిన్నకథను చెప్పెదను. ఇదిగో యిది

చెయ్యి. ఒకప్పుడు దీనికి స్వార్థపరత్వ మెక్కువయై తనలో తా నిట్లు యనుకొనెను. "నేను పగలంతయు కష్టపడి యెంతయో సంపాదించుచున్నాను కాని అదంతయును యీ పొట్ట మ్రింగివేయుచున్నది. నా సంపాదనంతయు నాకే యేల యుండకూడదు. నే నేమియును తినుటను మానివేసెదను. ఈనోరు, దంతములు, పొట్ట మొదలైన వేమిచేయునో చూచెదను. నాకష్టమువలన వాటి కెంత మాత్రమును లాభము లేకుండ చేసెదను. అదంతయు నాకే యుంచుకొనెదను" అని చెప్పి వడ్డించిన రొట్టె, పాలు, మాంసము మొదలగు పదార్థముల నన్నిటిని తానే కబళించనెంచి దాని కొకయుపాయమును పన్నెను ఒకసూదితో తా నొకచోట రంధ్రము చేసికొని యందులో పాలను వగైరాలను యెక్కించెను. నోటికి తినుటకు లేకుండ చేయుటే దీనికి కావలెను. ఫలిత మేమయ్యెను. చెయ్యంతయు వాచి సలుపు, బాధ, పోటు, వాపు మొదలగు రోగములు బయలుదేరెను. చివరకు దానికి జ్ఞానము కలిగెను. 'అయ్యో! నేను తెచ్చినదంతయు స్వార్థపరత్వముచే నాకొరకే వినియోగింపబడవలెనని యెగిరిపడితిని. అదంతయు పొట్టలోనికిపోవలెను. అప్పుడదిరక్తముచేతను, కాళ్ళచేతను, చేతులచేతను తదితర యవయవములచేతను పరిగ్రహింపబడును. అప్పుడే నాకునుయథార్థమైన లాభముండును' అని స్మృతివచ్చెను తనయాత్మ తనకాస్త చేతిలోనే కాక

శరీరమంతటను యున్నట్లు చెయ్యి గ్రహించక తప్పినదికాదు కండ్లలోనియాత్మ, కాళ్ళలోనియాత్మ, శరీరమంతటిలోని యాత్మ. వీటన్నిటికిని ప్రయోజనమున్న గాని చేతికిని యేమియు ప్రయోజన మండజాలదు. కనుక మీ స్వార్థపరత్వము మిమ్ములనే కొట్టును. స్వార్థపరులగుదురేని చెయిగతియే మీకును పట్టును. ఆధ్యాత్మిక న్యాయము మిమ్ము మీ స్వజనమునుండి వేరు కానీయదు. నీతో నీవానితో నీయాత్మైక్యమును చూడజాలకను నీవు పరమపవిత్రతత్వమును తిరస్కరించినవాడ వగుచున్నావు. ఆయి కాంతాదాసుల నుంచిని తమమంచినివలెనే కాపాడుటకు చూడక మోసగించజూచు వర్తకుని యెవరును చేరబోరు. ప్రతివాడును వానిని నిరసించుటచే వాని వ్యాపారము ధ్వంసమగును. నిజీవితములో దీనిని నీవు గ్రహించవలెను. అప్పుడే నీవు బాగుపడుదువు. నీయాత్మయే విశ్వముయొక్క యాత్మ. ఓ మానవా! కళ్ళు, కాళ్ళు, చెవులు వేరనుకొని పొరబడకుము. స్వార్థమును వీడుము! వాటిలోనున్న యాత్మయే నీయాత్మ. శరీరమంతటను నున్న యాత్మయే నీయాత్మ. నీవు దుఃఖపంకిలమ్మునుండి దూరుడవగుదువేని దీనిని గ్రహింపుము. దీనిని యనుభవమునకు తెచ్చికొనుము. అప్పుడు సర్వమును యానందమయమగును. అప్పుడు నీయభ్యాసమే, నీస్వకీయానుభవమే శరీరమ్ముద్వారా యీభాగమున నురదక్షలిగినప్పు డేవిధముగ ర్వాస్త్రము తప్పం.

తటతానే సహాయమును చేయునో యట్లే ప్రతివాడునుకూడ నీకు సహాయమును చేసితీరునని చెప్పగలదు. ఇక్కడ దురద పుట్టినది. చెయ్యి అచ్చటకనాహ్వానముగా పోయి తనంతట తానే సహాయము చేయుటను మీరు చూచుటలేదా! అట్లే యీసత్యముపై మీకు విశ్వాసమున్నచో, యీసత్యమును మీరు జీవింతురేని, నిత్యానుభవమునకు దెత్తురేని, మీ మనస్సులను దీనియందు లగ్నము చేతురేని విశ్వాత్మయే మీయాత్మయని ధ్యానించుచుందురేని మీకన్ని యవసరములలోను వారు తప్పక సహాయపడెదరు. అనుభవము:, తార్కాణము, పరీక్ష — ఇవన్నియు నీసత్యమునకు రుజువు నీయగలవు.

గృహస్థజీవితము—బ్రహ్మజ్ఞానము.

గృహస్థు బ్రహ్మజ్ఞాని కాగలడా? భార్య, బిడ్డలు, బంధువులు, స్నేహితులు, తదితర సంసారజంజాటములుగల మామూలుమానవుడు సత్యమును, ఆత్మను, బ్రహ్మజ్ఞానమును గ్రహించగలడా? యను ప్రశ్న వేయబడుచున్నది. దీనికి సమాధానమేమి? నీచేతిలోనున్న కత్తి నీశత్రువులను చంపగలదా? అది నీశత్రువులను చంపగలిగినచో గృహస్థాశ్రమాస్త్రముగూడ బ్రహ్మజ్ఞానము నీయగలదు. అది దానిని నీ వుపయోగించుటలో కలదు. మనచేతిలోనున్న కత్తితో మనము మనశత్రువులనుండి రక్షించుకొనవచ్చును. లేదా

మనలను మనమే పొడుచుకొనవచ్చును. చూచితిరా! కత్తి యొక్కటైనను రెండువిరుద్ధపనులను చేయుచున్నది! అట్లే సంసారబంధనములన్నియు మిమ్ము 'గంగలో' ముంచగలవు. లేదా మీ యాధ్యాత్మికాభివృద్ధికి దోహదము నిచ్చి మీలో నున్న యాత్మను, బ్రహ్మమును గ్రహింపచేయగలవు. అదంతయు మీ చేతిలోనే యున్నది.

మనసడతలు, మననిత్యకర్మకలాపములు, మనదివచర్యలు మొదలైన వన్నియు మనకు భోగయోగ్యములు కావచ్చును. సంతోషనిధులు కావచ్చును. వాటిని మనము సరిగా గ్రహించితిమేని యవి మన కనేకప్రయోజనములను కలుగజేసి సంపూర్ణసాన్త్వనము నీయవచ్చును. కాని వాటిని దుర్వినియోగము చేసితిమా యవియే మనల నధఃపాతాళమున కణగద్రొక్కును; అవియే మనకు దుఃఖ, యసంతోష, విచారకారకములై బ్రతుకుపై రోతపుట్టించును; మన కనేకసంకటములను తెచ్చిపెట్టును. మనసంసారబంధనములుకూడ నిట్టివే! ఒక యజమానియొద్ద నొకయభాగ్యసేవకు డుండెను. అత డెప్పుడును వంకరపనులనే చేయుచుండెను. తిన్నగా యేపనిని చేసినపాపము నత డెప్పుడును చేసియెరుగడు. ఎట్టి శాంతమూర్తియుకూడ నతనిపనులకు కుపితుడు కాకుండ నుండలేదు. కాని యీ యజమానిమాత్ర మతని విశేష దయతో చూచుచు నెప్పుడును కినుకవహించి యెరుగడు.

ఒకనాఁడీ భుజమునందు వ్రణమొక్కటి కొంకయుండి వచ్చెను. అనం తరు గొంతకాలమునకు నతఁడు నాయన వెంటనే తగ్గించివే యుమని భుజమునంతా చెప్పెను. కాని యతఁడు తిరస్కరించెను. 'నిన్ను సమ్మతితోనే నీపనులు, నీ విచ్చినప్పుడే నేను ఒప్పుకొందును. నా మంచిని కోరుట వైద్యునివల్ల నేను చేయుచున్నాను కాని నీ కంటె నా కెక్కువ మోహము లేదు. నీవలన నాకు బాధ కలుగుచుండుట సత్యమే. కనుకనే నేను నిన్ను నిర్మించిన్నారు నీకు. నీవు నాకు ప్రసన్నము, సాక్షాత్కారము, యనిర్వచనము —— యివి యేవన్ను నీనిని ప్రేమింపఁజేయుచున్నవి. నాకు నాస్తి, కృతజ్ఞుఁడ నగు నను కనే నేను నీవలన నిరాఘాతము ప్రేమించుచున్నాను. ప్రపంచములో నా కింత ఉపకారికి చెప్పినమాటను చేయనివాఁడు లేకనాఁడు. ఇతఁ డుపకారియే నా కుపకారము చేయు పనులను, అయిష్టమై నపనులను, చేయుచున్నాను ఇతఁడు ఎందుకు నాకు మొదల భయభక్తులతోను, వినయవిధేయతలతోను మెలఁగుచు నా క్షతి యుపకృతిని సాధించుచుండుటకు నాకాశ్చర్యము. ఇతఁడు ప్రపంచము నకు విరుద్ధముగా ప్రవర్తించును. కనుక నితఁడు నా యాధ్యా త్మిక సాధనకొరకు నాకు చేయు బాహ్యాక్రమవలె, కఠోడావలె, 'ముగ్ధర' వలె పనిచేయుచున్నాఁడు. ఇతఁడు నా యాధ్యాత్మిక పరిశ్రమను కలిగించి నా యాధ్యాత్మికశరీరమును పెంచుచు న్నాఁడు. నేను వీనితో నిత్యము కుస్తీ పట్టవలసి వచ్చుచున్నది. ఇది నా కెంతయో యాధ్యాత్మికబలము నిచ్చుచున్నది.

మీ సంసారబంధములన్నియు మా కాటుకమూలలని, యుక్తగోడలని చెప్పుచుండును. [illegible]. ఈ యజమానివలె మీకిష్టములనే మహాపాపములుగ చేసికొనుడు. అవి మీకు మరింత [illegible] ను, [illegible] సోక్రటీసు యను వేదాంతి కొంపలో [illegible] భార్య యుండెను. ఒకనాడు [illegible] శూర్పనఖ చిరచిర [illegible] శిష్యులు [illegible] మును చెప్పి యతనిని బూతులు తిట్ట నారంభించెను. అతనిని యిదికావలె నదికావలెనని [illegible] యతని [illegible] కాల్చబోయెను. [illegible] లను కడుగుచుండెను.

ఆమె రంగుగా [illegible] చేసి కొండపిండిచేయుచుండెను. ఇంకను అతడు మాటాడడాయె. ఆమె కోపమును పట్టజాలక చేతనున్న పేడనీళ్ళకుడవను నతని నెత్తిమీద బోర్లించెను. సముద్రునివలె నతడెంతమాత్రమును చలించక నవ్వుచు నవ్వి యతడిట్లనెను. 'నేడు సుదినము. ఉరుము లురుముటతోడనే వర్షము కురియవలెనుకదా! నేడీసూత్రము ఋజువైనది!' యని చెప్పి మరల తనశిష్యులతో మాట్లాడుచుండెను. చూచితిరా! మనమెంతటి దురాగ్రహమునైనను జయించవచ్చును. సోక్రటీసు, ఒకమనిషి, యట్టిదురాగ్రహమును చూపగలిగినచో మనమందరముకూడ నట్లుల చేయజాలమా? నేడుమాత్ర

మిట్టి యాత్మనిగ్రహపరులు, యింద్రియనిగ్రహపరులు లేరా? ప్రయత్నముచేయుచో నీవును యట్లే చేయగలవు, నీవు వాంఛింతువేని, నీ కిష్టమున్నచో సత్యమును గ్రహించుటకు, బ్రహ్మమును తెలిసికొనుటకు, విశ్వాత్మతో నీ యాత్మైక్య సంధానమును చేయుటకు, బ్రహ్మత్వసిద్ధికొరకు నీ సంసార బంధనములుకూడ నీకు సాధనములే యగును.

ఈప్రపంచములోని ప్రతివాని పరమావధియు ఆశయమును, పరిణామాంతమును తనలోనున్న బ్రహ్మత్వమును తెలిసికొనుటే. బ్రహ్మత్వమును నొందువరకును నీకించిదాత్మయనుభవమును, జ్ఞానమును గ్రహించవలెను. ఉరిస్తంభమునకు గొంపోబడినను యీసత్యమునే చాటవలెను; గ్రహించవలెను. ఇదియే పరమావధి. భార్యాబిడ్డలీసాధన కుపకరణములే యగుదురు అట్లు చేసికొనుట నీలో నున్నదని రాముడు చెప్పుచున్నాడు. భూమి సూర్యునిచుట్టు తిరుగుచున్నది. చంద్రుడు భూమినంటిపెట్టుకొని యున్నాడు. భూమి యేమిచేయవలెను? తాను తిరుగక తప్పదు. కనుక చంద్రుని తదితరగ్రహములనుకూడ తనతో తీసికొని భూమి సూర్యుని చుట్టు తిరుగుచున్నది. ఓమానవుడా! ఓమానవతీమణీ! మీరును భూమివలె తేజస్సులకెల్ల తేజస్సైన, భాస్కరులకెల్ల భాస్కరుడైన యీపరంధామునుగూర్చి పోవసమకట్టితిరేని మీతోకూడ మీబంధువులను, మీ యాశ్రితులను

తీసికొనిపోండు! వారిని విడుచుట న్యాయముగాదు. ఒక్క నీవే యీ భాస్కర తేజస్సును చూరగొనుటకంటె నీ భాగస్వామికిగూడ నీ వాయానందమును కలుగజేయగలవు. ఒక్క నీ యాత్మనేకాక యితరాత్మలనుగూడ నీ వాకర్షింపగలుగుదువు. ఒక్క నీశరీరములోనుండిగాక యితరశరీరములలోనుండికూడ నీవు పనిచేయగలుగుదువు. నీ ఒక్క శరీరము నీదైన శ్రీరామశరీరములన్నియు భగవంతునివి కాగలవు; అతనిని తెలిసికొనగలవు! నీ వెక్కడికైనను పోవునపుడు నీతోపాటు నీచెవులను, ముక్కును, తలను మొదలగువాటిని విడిచిపెట్టకుండ తీసికొనిపోవుటలేదా? అట్లే నీవు బ్రహ్మజ్ఞానదర్శనమునకు పోవునపుడు నీయర్థశరీరమును విడిచిపోవ జనునా? నీ భార్యను, బిడ్డలను, తదితరులనుకూడ వెంటబెట్టుకొని పోవచ్చును; పోవలెను. నీవు బ్రహ్మైక్యసంధానమును చేయుటకు ముందు నీ భార్యాపుత్రులతో నైక్యమును పొందుము. భార్యాపుత్రులతో నైక్యమును పొందజాలనివాడు విశ్వముతో నైక్యమును పొందు టెట్లు ?

సర్వధర్మములను మొట్టమొదట నీయింటివద్దనే ప్రారంభించవలెను అను సామెత నెరుగవా ? మొట్టమొదట స్వబాంధవులతో, నీయిరుగుపొరుగు వారితో ప్రారంభించుము. నీప్రయోజనములే వారిప్రయోజనములగునట్లు చూడుము. అన్నిశరీరములను యేకశరీరముగా పోతపోసి యొకేశరీర

పరివాహమును నూరగానము; ఇంద్రియనిగ్రహము యితరకు టుంబములనుగూడ నీలో చేర్చుకొనుము సాధన చేసి కొనుచు నిరంతరము సాధనకు పోవుచుండుము. ఆనంద ములను నీవేయని గ్రహించినప్పుడు నీవు బ్రహ్మైక్యమును పొందగలవు. నీలో సంసారము, సాంసారికము గొంపోగలవు. బైబిలులో "జీసను ప్రేమించిన జాను" అను వానినిగూర్చి మనము వినుచున్నాము. కాని జీసను నిర్గుణుడంచును ప్రేమించెను. అతని ప్రేమయొక్క ప్రకాశించని ప్రదేశమే లేకున్న నైనా నిభావమేమి? ఇక్కడ జీసును ప్రేమించిన జాను, జీసయుం డవలెను జీసుద్వారా మోక్షము కలుగునను క్రిస్టన మతసిద్ధాంతమునకిది దారిచూపుచున్నది. పరిశుద్ధాత్మలో నెప్పు డును క్రియలు తత్ఫలములను ఇచ్చువరకైన ప్రతిక్రియాయుండి తీరునని యాధునికశాస్త్రములు చెప్పుచున్నవి. జీసను బ్రహ్మ జ్ఞాని, అతడు విశ్వజనకునితో, విశ్వముతో నైక్యమును పొందెను.

జాన్, పీటరు, పాలు, మొదలైనవారతనిని ప్రేమించుటవలన, వానితో నైక్యమును పొందుటవలన జీసను యొక్క బ్రహ్మత్వమునే వారును పొందిరి. ఇక్కడ విద్యుచ్ఛక్తిగల యొకవస్తువున్న దనుకొనుము. విద్యుచ్ఛక్తిలేని మరి యొకవస్తువును దీనితోకలిపితిమేని వెంటనే యదికూడ విద్యుచ్ఛక్తిని గ్రహించును. అట్లే జీసను ప్రేమమూర్తి. అతని

తో సంబంధమున్న యాతని శిష్యులుకూడ యాతని స్వభావ మునే గ్రహించిరి. సనుసను తా స్థాపించెను. పి రతని పేరిమ నాశ్రయించి తామును ప్రసిద్ధులైరి.

వేదాంత మేమని చెప్పుచున్నది? తాను సంపూర్ణముగా విశ్వవ్యాపియైనవాఁడుగాని తెలిసిన బ్రహ్మజ్ఞానము కలుగఁజేరును. విశ్వమంతయు తనయొక్క స్వరూపమే యని చూచుట బ్రహ్మజ్ఞానమునకు ముఖ్యసాధనము. దీని కిట్టి దీని తరువాత చెప్పు మన ... గొనుచున్నను, బాహ్యభేదము కన్నాను యొక్క రెండుయైన మాయలకు లోనగుచు న్నారము! మొదటిదానివలన మనము భిన్నవ్యక్తుల మను కొనుచున్నారము. అది మనలను మనయందలిలోను, ప్రతివాని లోను యుండు బ్రహ్మైక్యమును చూడకుండ యంధులనుగ జేయుచున్నది. అది ప్రపంచములోని వస్తుజాలమంతటియొ క్క యేకత్వమును చూడనీయని యొకమనోవ్యాధి. బాహ్య విషయికమాయ నామరూపములకు చెందిన బాహ్యభేదము. ఇది రెండవమాయ.

మన మీరెండు మాయలనుగూడ నాశనముచేయువలెను. సాధకుడు మొట్టమొదట యన్నిశరీరములలోని యేకత్వమును గ్రహించవలెను. ప్రపంచమంతయు తన స్వరూపమే తానే యను భావ మూదయించవలెను. తన యాత్మయే మానవలోకమంతటియొక్కయాత్మ నదులు, గిరులు, చెట్లు,

పుట్టలు, పశుపక్ష్యాదులు, క్రిమికీటకములు—వీటన్నిటిలో నున్నది తనయాత్మయే. ఇదియొక మెట్టు. ప్రాథమికావస్థలో తనభార్యాపుత్రులతో నైక్యమును గ్రహించువాడే మానవుడు; వారితో నైక్యమును గ్రహించుట యనగా వారికి ధనధాన్యములను, బంగారుముద్దలను ప్రోగుచేసిపెట్టుటగాదు. ఇదెంతమాత్రమును యవసరము లేదు. 'ఆత్మావైపుత్రనామాసి' యను శ్రుతిన్యాయమును బట్టి పుత్రాకృతిని యున్నది నేనే! నేనే! యనుభావము పల్లవించవలెను. తరువాత ప్రపంచమంతయు నేనేయగును. ఈమెట్టు దాటుటతోడనే నామరూపములతో గూడిన బాహ్యభేదముపోవును మాయయంతయు నశించి ప్రపంచమంతయు తనశరీరమే యనుభావము కూడ పోయి చివరకు ప్రపంచమంతయు నాత్మమయము ఆత్మమయము అను పరిపక్వావస్థకుమారును, తల్లిదండ్రులతోను, భార్యాపుత్రులతోను, బంధుమిత్రులతోను, యేకత్వమును గ్రహించుచు క్రమముగా దేశ మంతటి తోను ప్రపంచ మంతటితోను యేకత్వమును పొంద దగును. ఈసాధన మొదటకొంచెము కష్టమైన పని ప్రారంభమగుటతోడనే గుఱ్ఱపుదౌడువలె యభివృద్ధి తానంతటదే పరుగెత్తును, మనమొకవ్యక్తితో సంపూర్ణమైన యైక్యమును పొంది వానిలో కలిసిపోతిమేని విశ్వమంతటితోను నైక్యమగుట కష్టము కాదని నీయనుభవమే నీకు రుజువుచేయగలదు. అమో

ఘమైన ప్రకృతిన్యాయమును ననుసరించి యీప్రపంచములోని ప్రేమ నామరూపాత్మకమైన బాహ్యచిహ్నములను వీడి యంతరంగములోనున్న యాత్మవైపునకే ప్రయాణము చేయుచుండును. సోదరా! ఏండ్లుగడచినకొలది మనము ప్రేమించువస్తువంతకంతకు సంస్కరింపబడుచుండుటను నీవుకనియుండలేదా? ప్రేమయొక్క లక్ష్యమంతకంతకు మృదువై, మంజులమై, గంభీరమగుచుండుటను నీయనుభవము నీకు చెప్పుటలేదా? ముఖకాంతితగ్గి, ముడతలు హెచ్చి, శరీరము సోలి, పటుత్వముడిగి బాహ్యమంతయు భయంకర మగుకొలది భార్యమీఁదిప్రేమ, భర్తమీఁదిప్రేమ, హెచ్చగుట లేదా? ఇచ్చట నీవు శరీరాకృతిని, యంగసౌష్ఠవమునుస్ఫురద్రూపమును చూచి మురియుచున్నావా? లేదు. లేదు. లోపలనున్నయాత్మ, బ్రహ్మత్వము, పవిత్రత, ప్రేమ, హృదయము- యివియే చూచుచున్నాము. అంగవైకల్యమునుత్రోసి పుచ్చుచున్నాము. కురూపములను సురూపములుగా చూచుచున్నాము. వయస్సు ముదిరినకొద్ది పేర్మి హెచ్చుచున్నది. దీనిభావమేమి? మనమిప్పుడే యొకడుగు ముందుకువైచితిమి. బాహ్యచిహ్నములను వీడి యంతరంగమునకు మరలుచున్నాము. భౌతికశరీరమును విడిచి సంస్కారభావములను గ్రహించుచున్నాము. తరువాత మెట్టులో దీనినికూడ నతిక్రమించవలెను. ఇచ్చట భావము, ఉద్రేకము, మనస్సుయొక్క పవిత్రత, మనము ప్రేమించు వస్తువు యొక్క

బాహ్యదర్శనము మొదలగు వాటినుండి వాటిలో సర్వత్రగతమైన యాత్మను, బ్రహ్మత్వమును, నిజస్వత్వమును ప్రేమించుట కారంభించును. ఈప్రపంచములోనివస్తువులన్నియు నామమాత్రములై, నిగ్రహప్రాయములై, కొంకరిగీతలై మనకు వస్తువులు గాక వాటిలోనున్న యాచైతన్యమే, బ్రహ్మత్వమే, కాన్పించు స్థితి సిద్ధించినపుడు ప్రపంచైక్యమును సాధించుట అతిసులభమగును. దీని తరువాతస్థితి బ్రహ్మత్వములో పూర్తిగా నైక్యమగుటయే. ఇదియే సమాధి; బ్రహ్మానందస్థితి; పరవశత్వము; బ్రహ్మభావము; నిర్వాణము. ఇక్కడ మనఃప్రవృత్తిలేదు. భావము లేదు. అంతయు శాంతి, బ్రహ్మత్వము, ఆనందము. ఈప్రపంచసంబంధములు మన కీస్థితి నెట్లు చేకూర్చగలవు? ఒకవృద్ధురా లొకయోగిని సమీపించి తాను కృష్ణజన్మస్థానమైన మధుర బృందావనమునకు కృష్ణవిగ్రహమును నారాధించుకొనుటకు పోవలెనని యున్నదనియు, తన బంధుమిత్రపరివారమును వీడి సంసారబంధములను త్రెంచుకొనదలచితిననియు, నిందుకు మీ కేమిసలహానిచ్చెదరనియు నడిగెను. ఆమెతోకూడ నామె మనుమ డుండెను. 'తల్లీ! నీమనుమని కళ్ళలోనుండి నిన్ను తిలకించుచున్న దెవరు? ఆపిల్లవాని ప్రస్వేదరంధ్రము నుండియు నీవైపునకు తొంగిచూచునదే శక్తి?" యని యోగి యామె నడిగెను. "ఆశక్తిభగవంతుడే. ఈనోరులేని పసిపిల్లవా డేపాపమును, నేయన్యాయమును నెరుగడు. ఈబుడు

తను నిరపరాధి; పవిత్రుడు అని చెప్పునప్పుడు భగవంతుడే కీనాలాపములు వేయుచుండును" అని యామె బదులు చెప్పెను. "నీవు బృందావనములో కృష్ణవిగ్రహమును కదా పూజించవలెను. అప్పుడు నీ వా కృష్ణవిగ్రహములోని బ్రహ్మత్వమునే తలపోయుచుండవలెను గదా! ఈ పసిబాలుని శరీరము మాత్రము కృష్ణవిగ్రహమువలె నేల యుపాస్యము కాగూడదు? అని యామె సాగి యుండగా నామె మనస్సు స్తంభమయ్యె. కొంచెము సేపటికి స్మృతిదెచ్చుకొని 'యీబాలుడతడు చిన్నికృష్ణుని యవతారమే. ఇతని కన్నులలోనుండి చూచునది, చెవులలోనుండి వినునది, యితనికి చిచ్ఛక్తి నిచ్చునది, యితని ప్రతిరోమకూపమునాడించని చేయునది— బ్రహ్మత్వమే" యని యామె తెలివిదెచ్చుకొనెను. నాటినుండి యామె యోగివాక్యానుసారముగా యాపిల్లవాని తన మనుమడను భావమును సన్యసించి యతనిని భగవంతునివలెనే చూచుకొనెను. మనకుండవలసిన బంధన మొక్కటే భగవద్బంధనమే. బ్రహ్మత్వబంధనమే. ఇదియే సన్యాసమునకు మార్గము. సన్యాసమనగా జటాధారణాదికాయక్లేశతంతు కాదు. సన్యాసమనగా ప్రతిదానిని పవిత్రము చేయుట. పిల్లవానిని సన్యసించుట యనగా వాని నేయడవిలోనో విడిచిపెట్టుట కాదు. సుత, మిత్ర, కళత్రాది భావముపోయి సర్వత్ర బ్రహ్మభావ ముదయించవలెను. శత్రువులోగూడ బ్రహ్మభావమునే చూరగొనవలెను.

ప్రతిభార్యయు, ప్రతిభర్తయు నిష్ఠచేయవలెనని హిందూ వేదాంతము ఘోషించుచున్నది. రామునిగృహస్థాశ్రమము లో నిష్ఠ జరిగెను. రామునిభార్య ప్రతిదినము ప్రాతఃకాలముననే మేల్కాంచి రాముడు బ్రహ్మభావములోనుండి బ్రహ్మత్వమును గ్రహించుచుండ, దేహభావమునువీడి యాత్మభావమున మగ్నుడై యమరత్వామృతవృష్టిపానమున సౌఖ్యసోలుచు పరవశుడైయుండ, నామె వినయవిభూషణాంగియై రాము నెదుట నిలచి యతనివలెనే తానును రామశరీరమును మరచి బ్రహ్మత్వమునే కొలుచుచుండును. రాము డోంకారధ్యానమును చేయుచుండ నామె సర్వమును, తనశరీరమునుకూడ మరచి రామాత్మపరాయణియై యతనిలో లీనమగుచుండెను. శరీరమును మరచుట సరికదా తన యాత్మయే రామునాత్మ; ధ్యాననిష్ఠలోనున్నది తన యాత్మయేకాని రామునాత్మకాదు; రామధ్యానమే తన ధ్యానము. తానే విశ్వాత్మ; విశ్వాత్మయే తాను. ఈవిధముగా రాము డామెకును యామె రామునకును పరస్పర సహాయమును చేసికొనుచుండిరి. ఆమె యతని కెల్లసహాయపడెను. రాముడు బ్రహ్మత్వసిద్ధికొరకు ధ్యానము చేయుచుండ "నాభర్తబ్రహ్మయే" యను నామె భావనాశక్తి, మనశ్శక్తి నిరంతరము యతనిపై ప్రసరించుచుండ నాశక్తి యేమగును? నిజముగా యతని బ్రహ్మత్వమున కీశక్తి యెంతయో తోడ్ప

డును. ఏరినైనను మన యిష్టానుసారముగా భావించునట్లు చేయవచ్చునని క్రైస్తవశాస్త్రవేత్తలందరును తమ యనుభవమునుబట్టి యిప్పుడు తెలిసికొనుచున్నారు. నీకు తలనొప్పి వచ్చుచున్నది; తలనొప్పి వచ్చుచున్నదని చెప్పి యట్లు తలనొప్పిని తెప్పించినవారిని నీవు చూడలేదా? ఇక్కడ భార్య తన భర్త భగవంతుడేయని ధ్యానించుటచే నామె యాతని బ్రహ్మైక్యసంధానమునకు తోడ్పడుచున్నది. తాను భగవంతుడనని తెలిసికొనుటచే భర్త భార్యకు సహాయము చేయుచున్నాడు ఆహా! ఆధ్యాత్మికసంయోగ మిదియేకదా! ఏమి యన్యోన్య సహాయము! ఏమి—యుదారసంయోగము! ఒక్క యిట్టి యాధ్యాత్మికసంయోగజనిత ప్రేమయు, వివాహమును, కదా ప్రపంచములో ననుపమాన యమందానందకందళితస్వాంతమును చేకూర్చగలుగునవి! శరీరపుష్టి, అంగసౌష్ఠవము, ముఖకాంతి మొదలగు మోహావేశజనితప్రేమ ప్రేమయా? అట్లైన నదెంతకాలము నిలుచును? అట్టిప్రేమ దుఃఖములకు, క్లేశములకు, యసంతుష్టిమనోవ్యధాది హృదయవిదారణములకు కారణము కాదా! ఆధ్యాత్మిక సంయోగము! బాహ్యప్రేమగాక యాంతరంగిక బ్రహ్మత్వప్రేమ! ఇదియే మహదానందసంధాయిని.

చూడుడు! అజ్ఞానప్రజ లెట్లు వాపోవుచుందురో! ఒకస్త్రీ వచ్చి నాభర్త కొద్దిమాసములక్రితమే చనిపోయెను.

నే నతని నెట్లు రక్షించగలను ? మరియొకఁడు వచ్చి శోక శోక
కలిగిన నా యేకపుత్రుఁడు మరణించెను. నే నాత్మహత్య చేసి
కొనుచున్నాను. ఈ వియోగతాపమును నేను భరింపజాలను.
ఇం కొకఁడు వచ్చి నా సౌందర్యరాశియగు భార్య చనిపోయి
నది. ఇక నేను జీవింపనొల్లను——అని యొకరు యోగిని ప్రశ్న
చేసిరి. ఆ యోగి యీ మాటల నిట్లు చెప్పెను. నీవు నా సలహా
ప్రకారము నడచెద వేని నీ కెంతమాత్రమును విచార ముండ
నేరదు. నీకు దౌర్బల్యము కలిగినపుడు, నీకు క్రోధ జనించినపుడు,
నీభర్త నీకు జ్ఞాపకమువచ్చినపుడు వెంటనే యొకచోట కూ
ర్చొని కండ్లుమూసికొని నీభర్తను ధ్యానించుము. వెంటనే
నీభర్తయొక్క విగ్రహము నీకెదుట గాన్పించును. అట్లు
నీభర్త నీకు గాన్పించినపు డెంతమాత్రమును విచారించకుము.
గుండెలు బాదుకొనకుము. నేలఁబడి దొర్లఁబోకుము. ఇట్టి
వికారచేష్టలన్నియు నతనిని పతితునిఁ జేయును. అతనిని తిరుగ
భూమి నాశ్రయించునట్లు చేయును. అతఁడున్న మరియొక
ప్రపంచమునుగురించి నీవు తలపోయవచ్చును. లేదా కండ్లు
మూసికొనినపుడు నీ నాతఁడు గాన్పించుచునే యుండును గనుక
నతఁడు చనిపోవనట్లే నీవు భావించవచ్చును. నీ కతఁ డట్లు
గాన్పించినపుడు యతఁడు బ్రహ్మయని భావించుము; బ్రహ్మ
యని గ్రహించుము. నీవు భగవంతుఁడవని యావిగ్రహమునకు
బోధించుము: ‘నీవు భగవంతుఁడవు. నీవు ప్రభువువు. నీవు

పరాత్పరుడవు. నీవు బ్రహ్మము. నీ విగ్రహములోను, నీశరీరములోను, నీరూపములోను సర్వత్ర నేను బ్రహ్మమునే చూచుచున్నాను అని చెప్పుము నీవు టెలిఫోనువద్ద చెవిపెట్టి యొక వార్తను వినుము. ఆ వార్త యాతీగలలో తయారగుట లేదు. వాటి వెనుకనున్న యొక స్నేహితుడే నీ కావార్తను పంపుచున్నాడు. అట్లే నీభర్తవిగ్రహము కాన్పించినపుడు దాని వెనుకనున్నది బ్రహ్మమని గ్రహించుము 'నీవు బ్రహ్మము. నీవు భగవంతుడవు. అని యావిగ్రహమునకు బోధించుటచేతనే నీవు నీభర్త నుద్ధరించగలవు' ఇట్లు మనము చనిపోయినవారినే లేవదీసి రక్షించగలిగినయెడల సజీవులై యున్న మనస్నేహితులను రక్షించు టబ్బురము కాదు.

భార్యాభర్త లిరువురును యిట్లు జీవింతురేని వారిసంయోగ మాత్మాభివృద్ధి గాక మరేమి యగును. వారు పరస్పర మానందనిధిలో నోలలాడరే! గృహస్థుల కింతకంటె వేరు మోక్షమార్గము కలదే! ప్రతివాడును తనభార్యకు సుఖమునే చేకూర్చుచున్నాడు. ఆమె కేదిసంతోషము నిచ్చునో దానిని తెచ్చి యిచ్చుచున్నాడని నీవు చెప్పవచ్చును. అజ్ఞానముచే ప్రజ లిట్లు భావించుచుందురు. ఇతరుల యభిరుచులకు దోహదమొసగి వారిని సంతోషపెట్టుట సరియైన మార్గమని మనము మోసపోవుచున్నాము. దీనివల్ల వారును మనమును గూడ పతితుల మగుచున్నాము. నాకేది సంతోషము నిచ్చు

నో యది నీకును సంతోషమునిచ్చును. నాకేది మంచిదో యది నీకును మంచిదగును. నాకేది యభివృద్ధిదాయకమో యది నీకును యభివృద్ధిదాయకమే. నేను రోగినగుచో ప్రపంచము నంతనుకూడ రోగభూయిష్ఠము చేయుచున్నాను. నేనారోగ్యముగా నుంటినా ప్రపంచమునంతనుకూడ నట్లె యుంచుచున్నాను. ప్రకృతిన్యాయ మిట్లేయుండును. అనుభవము మీ కీసత్యమునే చాటగలదు నీ కానందమును గూర్చినపుడు నేనును యానందపడవలెను. అట్లుగాక వీరినివారు వారినివీరు సంతోషపెట్టుటకు చేయుచేష్టలు పిచ్చిచేష్టలు; అనర్థదాయకములు; దుఃఖప్రదములు. వాటివలన చివర కుభయులకును ఖేదము, మనస్పర్థలు సంభవించును. వారిజీవితము దుర్భరమై భయవిహ్వలు రగుదురు.

ఒకరి కొకరెట్లానందమును చేకూర్చుకొనవలెనో తెలియకపోవుటయే యిట్టిదుఃఖములకును, స్పర్థలకును కారణమగుచున్నది. అన్యోన్యానందము నభివృద్ధి చేసికొనవలెనన్న మన కించదాత్మను, స్వార్థస్వార్థమును, బాగుచేయువలెను. నీస్నేహితుని నిజతత్త్వము నదిగ్రహించునట్లు చేయవలెను. నీవు దానికి యథార్థబలము నొసంగవలెను.

ఒకరి కొకరు పరస్పర జ్ఞానదాతలు కావలెను. ఇట్లు చేయుటచే నీవు నీసహచరులను సుఖపెట్టుటే కాక చివరకు నీవును పరమసుఖము నొందెదవు. నీవు యథార్థమైన పురోహి

తమును గోరుచో నానందమునకు మూలకారణము లగువా టినే నీయందును నీసహచరులందును యభివృద్ధిచేయవలెను. జ్ఞానము, ఆధ్యాత్మిక, స్వేచ్ఛ యీ రెండును నిరతిశయానందము నీయగలవు. వీటిని మీ స్నేహితుల కొసంగుడు. ప్రతి భర్తయు తనభార్యకు విద్యనొసగుట విధాయికకృత్యము. తనభార్యకు గురువు కావలెనని భర్తయు, తనభర్త కాధ్యాత్మిక స్వేచ్ఛ నొసగి యతని యభ్యున్నతి కన్ని విధములను సహాయపడని భార్యయు తమజీవితములో యానందము నొందజాలరు. అట్టి సతి పాపి; స్వగృహమునే భార్యకొక విశ్వవిద్యాలయముగా చేయజాలని భర్త పాపాత్ముడు. మీ రానంద స్వాంతు లగుట కిదియే మార్గము గృహము ప్రేమకు కేంద్రస్థానము కావలెను గాని యదియే సరిహద్దుగోడ కాగూడదు. గృహభార్యలు కేంద్రస్థానముగ గలిగి ప్రేమ యిచ్చటనుంచి తనకాంతులను దిగంతములకు వెదచల్లవలెను అంతియేగాని నీప్రేమయంతయు భార్యయందే నిలచిపోవు టన్యాయము; నీస్వార్థచింతచే నీవు నీభార్యను నిన్నునుగూడ పతితులను చేయుచున్నావు. ఇద్దరకును వినాశమును తెచ్చిపెట్టుచున్నావు. భార్యప్రేమను చూపమని నీకు బోధచేయును. నీ వా ప్రేమను పవిత్రముచేయవలెను. బాహ్యరూపమును. శరీరకాంతిని, అందచందములనుచూచి మరియు ప్రేమను బ్రహ్మాత్మప్రేమగా నీవు మార్చవలెను. అప్పుడట్టి ప్రేమతో

నీ వేవ్యక్తిని చూచినను- నదులు, గిరులు, పుష్పములు, వృక్షములు, తృణకాష్ఠములు మొదలైన వన్నియును నీవే యగుదువు. నీవు వాటితో నైక్యమును పొందుదువు.

విశ్వమంతటిలోను నీ కెట్టిస్థాన ముండవలెనో, నీస్థానమును నీ వెట్లుమర్చుకొనవలెనో భార్య నీకు బోధచేయవలెనే గాని నీ వామెమూలమున విశ్వమున శాంతిలేక యిటునటు కొట్టుకొను పిచ్చికుక్కవు కాగూడదు. నేనిప్పుడు మీకు కొన్ని యాధ్యాత్మిక న్యాయములను తెలిపెదను. నేను తెలుపకపోయినను వాటిని మీ రిదివరకే యనుభవించుచున్నారు. రథికుడు రథముమీద పోవునపుడు చూడకపోవుటచేత లిటాలున నొకరాయి నెక్కుట రథములో నుండువారందరును 'డీడిక్కు' లు కొట్టుకొనుట, రథమునకు దెబ్బలు తగులు చుండుట మన యనుభవములోనిదే. రథికున కారాయిసంగతి ముందుగానే తెలిసినయెడల జాగ్రత పడియుండెడివాడు. ఇట్లే మీ ప్రపంచవ్యవహారములలోను యనేక 'బొల్లాలు' విఘ్నములు, దుఃఖములు, పరాభవములు మొదలైనవి వచ్చుచుండును. ఇవన్నియు యెప్పుడు సంభవించునో నీ వెరుగుదువా? రాముడు దీనిని మీకు చెప్పగలడు. ఇక్కడ గణితశాస్త్రన్యాయములవలె తిరుగులేనట్టి న్యాయ మొకటి కలదు. ఇది యితరభౌతిక సత్యములంతటి సత్యమై వాటివలెనే తిరుగులేనట్టి న్యాయము.

పురుషునిగాని స్త్రీగాని యొకరూపమునో, శరీరమునో లేక మరేవిషయవస్తువునో చూచి ప్రేమించునేని యావస్తువు కొంతకాలమే అనగా హృదయపీఠమున బాగుగ స్థాపితమగువరకు మాత్రమే భోగ్యమగును. తరువాత నది మనమధ్యనుంచి చటాలున లాగివేయబడును. ఈన్యాయము నేశక్తిగాని, యేవ్యక్తిగాని ప్రతిఘటించజాలదు. దీనికి తిరుగులేదు. బహుపురాణకాలమునుంచి నేటివరకు నీన్యాయ మమోఘముగనే జరుగుచున్నది. నీ వేబాహ్యవిషయమునందైనను సంగము నొందుము! ఏరూపమునైనను, పేరునైనను, మహావ్యక్తినైనను పట్టుకొని వ్రేలాడుదువేని వెంటనే యది లాగివేయబడును. నీవు క్రిందకు పడుదువు. నీ వొకబల్లపై యానుకొనినచో నాబల్లను లాగివేసినపుడు నీవు పడిపోవుచున్నావు. దెబ్బ తినుచున్నావు. దీనియర్థమేమి? ఇదేమి బోధించుచున్నది? మనమెన్నడును మనప్రేమను, మనరాగములను బాహ్యభౌతిక విషయములందు నిలుపరాదు. నీటియందు రాగములనుంచరాదు. కాని మనహృదయములో ప్రేమాంకురమునకు కారణము లివియేయగుచున్నవి. ఇవి లేకుండ ప్రేమ యంకురించుటలేదు. కాని యొకసారి యిట్టి ప్రేమోదయ మగుటతోడనే విషయములకు విడిచిపెట్టి యది ముందుకు సాగవలెను. విషయములకు బంధింపబడక వాటివెనుకనున్న బ్రహ్మత్వమును సమీపించవలెను. ఇట్లు చేయనిచో నీకు దుఃఖమే

శరణ్యమగును నీవు దెబ్బతిని తీసుకును. ఇట్లు భార్యాభర్త లిరువురును సమముగ పెరుగుచు రావలెను. ఆమె మనకు ప్రేమను బోధించుచుండును. నీ నాప్రేమ నాశరీరముతో నాపక యందరిని, ప్రతివానిని, ప్రపంచము నంతను ప్రేమించవలెను.

విషయభోగక్షేత్రములలో నాటిన బీజములలో నాధ్యాత్మికాభివృద్ధి మొలకలెత్తునా ? భర్తశరీరములో గాని భార్యశరీరములోగాని నాటబడిన ప్రేమ యచ్చటనే కప్పుబడియుండవలెను. ఆబీజ మచ్చట నాశనమై నూతనాంకురములదాల్చి ప్రపంచకమునకు వచ్చి ఫలముల నీయవలెను. విషయభోగములకు చెందినంతవరకు కపటము తప్పదు. అక్కడ విత్తనము చనిపోవుటవలననే ప్రకృతి న్యాయానుసారముగ నావిత్తనమే బ్రహ్మజ్ఞానాంకురముగ బయలుదేరి పెరిగి పెద్దదై పుష్పఫలసమేతమగును. ప్రేమ నెరుగనివానికి బ్రహ్మజ్ఞాన మెన్నటికి కలుగనేరదు. ఇది పరమసత్యము.

మతమునకు విషయప్రేమతో సంబంధ మెంతమాత్రమును యుండజాలదని బహుజనుల యభిప్రాయము. ఇది పొరపాటు. మతమునకు విషయప్రేమతో సంబంధమున్నది. ప్రేమను సరిగా నుపయోగించిన యెడల నది బ్రహ్మజ్ఞానమును చేకూర్చగలదు. 'దానికితరమైన సౌఖ్యములన్నియు వృ

ఖావృధలు. శ్రమచేటు' పవిత్రప్రేమ బ్రహ్మజ్ఞానకవాటము. దానికి మరియొకప్రేమ బ్రహ్మమే.

ఈ దేహాబంధము సత్యావస్థతసిద్ధికి గొంపోవునేడే భర్తమొక్క లక్ష్యము కావలెను గాని ధనార్జనా పిపాసయు సంసారసంబంధములను సార్థ్వాభోగము చేయుటయు దూష్యములు. ఆనందమూలక కేవలసత్యము మొట్టమొదట సాధనములయ్యెనో సరియే. పరమసాధ్యములు (పరమావధి)గా భావింపబడుచున్నపుడే దుఃఖహేతువులగుచున్నవి. శీతోష్ణముల నుండి కాపాడుటకును, ఆకలిదప్పుల నుపసంహరించుటకును, జంతు మనుష్యకోటిచే బాధనొందకుండుట కొరకైనను కల్పించుటకు మాత్రమే ధనమవసరము. క్షుత్పిపాసలను తీర్చు కొరకును శీతోష్ణములనుండి కాపాడు వస్త్రములకొరకును మనకెంత స్వల్పధన మవసరమో గ్రహించుడు!!

నాకు రొంపపట్టినదనుట ఆంగ్లమున నేను రొంపను పట్టుకొంటినను ప్రయోగము కలదు. అది మనలను పట్టుకొనుట లేదు. మనమే దానికొరకు పరుగెత్తుచున్నారము. ఇది యథార్థము శీతాతపరక్షణకొరకు మనకు వస్తువులు కావలెను. కాని అవి నిన్ను శీతాధిక్యతనుండి కాపాడుటకు మాత్రమే యని మరువకూడదు. అట్టివస్తువులు మోటుగానుండవచ్చును. ఈ తఖరీదు, యింత నాజూకుగలవస్తు లనవసరమే గాక వాటి యథార్థోద్దేశముకూడ నశించుచున్నది. మనకీయా కాశ

సౌధసీమలును, యీతళుకు బెళుకులును, యీజిలుగుపర్యంక ములును, యీహిరణ్మయ స్తంభములును నవసరము లేదు. ఇంపైన చక్కని చిన్నచిన్న కుటీరములు మనకు తగినంత రక్షణ నొసంగజాలవా?

ఆహా! మానవు లెట్టిభ్రమలలో తగుల్కొని శ్లేష్మములోపడిన యీగలవలె పైకి లేవజాలకున్నారో చూడుడు! మేడలను మిద్దెలను జూచి మురియుచు వాటినే పరమావధిగా నెంచువా డొకడు. మిలమిల మెరయుచు జిలజిలలాడు వస్త్రములే పరమావధి యనుకొనువా డొకడు. పులిహోర, దధ్యోదన, చక్రపొంగలి మొదలగుచిత్రాన్న 'కైంకర్యమే' పరమావధి కొంతమందికి. ఇట్లింద్రియలోలత్వము బలిసినది! ప్రపంచచరిత్ర నెరుగవా? ఎంతమందికో పర్ణశాలలును, కుటీరములును, వాసస్థానములయ్యెను. కర్కశప్రస్తరములే పట్టుపాన్పులయ్యెను. ఒంటినిండగుడ్డ, కంటినిండనిద్ర, కడుపు నిండతిండి, వారెరుగనేయెరుగరు. అయినను అట్టివారే ప్రపంచమును నడిపించగలయోధులైరి. ప్లేటోమహాశయు డొకతొట్టెలో నివసించెడివాడు. అదియే యతనియాస్తి; ఆతని గృహము నిత్యదరిద్రులయినను ప్రపంచ మిట్టియోధులఋణము ను కొనగలదా? షేక్స్పియరుమహాకవికి మేడలు లేవు. అతడు నాటకములకు వచ్చుప్రేక్షకుల గుఱ్ఱములను జాగ్రతగా చూచుటకు నియమింపబడెడివాడు. తరువాతనతడు కొద్ది

యాస్తిని మాత్రమే బహుకష్టముమీద సంపాదించగలిగెను. న్యూటనుమహాశయుడుకూడ నిత్యదరిద్రుడే. పుస్తకములను కొనుటకును, ముష్టివాండ్ర కొసంగుటకును డబ్బులేక యతడెన్నియోసార్లు విలపించెను. కాని వీటికితప్ప యతడెన్నడును డబ్బుకొరకు విచారించి యెరుగడు. ఇట్టి నిత్యదరిద్రులే ప్రపంచమున కెంతమేలు నొనగూర్చిరో చూడుడు! భారతదేశమున మన పూర్వులు కందమూలఫలములను తినుచు యడవులలో విహరించువారు ఇట్టిప్రాచీనులే ప్రపంచములో నత్యుత్కృష్టమైన వేదాంతజ్ఞానమును ప్రసాదించగలిగిరి. సోదరులారా! ఉదారచరితులును గొప్పవారును కండు! మేడలను సౌధములను నిర్మించుటకొరకు మీజననత్వములను బుద్ధిసంపతును ధారపోయకుడు! మీ మేధాసంపత్తు నట్లు వృధపుచ్చకుడు. మీగృహాంగణములు, మీసౌధములు చాలగొప్పవిగను పెద్దవిగను యున్నవిగాని అందులో నివసించు మనుష్యులుమాత్రము చాల చిన్నమనుష్యులగుటచూచసీయుము. భారతదేశములో గొప్పగొప్ప కట్టడములు గలిగిన సమాధిస్థలములు లేవా? వాటినలంకరించునవేవి? కుళ్ళిన శవములు; కులకులలాడు పురుగులు; విషసర్పములు.

ఆకాశసౌధములను, వెండిగిన్నెలను, బంగారుతొడుగులను, పట్టుపాన్పులను ప్రోగుచెట్టి నీభార్యను, నీమిత్రులను నీసంతును, నిన్ను గొప్పవారిని చేసికొనవలెననెడు వెర్రికోరి

కలను విడనాడుము. నీవెకి నన్ను ధ్వంసము చేయకుము. నీవెకిని, నీజీవితమును, నీబుద్ధిని ధనార్జనకొరకు దుర్వినియోగముచేయక నీ వెల్లపుడును నీయంతశ్శక్తులను గ్రహించుటలోను, నీ నిజమోక్షమునకు విద్యాధనము సువార్జించుటలోను, చివరకు బ్రహ్మాత్వసిద్ధిని పొందుటలోను నీ జీవితమును గడుపుదువేని, యుదయమే పరమానందమయుని భావింతువేని సంసారజంజాటమెంతమాత్రమును నిన్ను బంధించనేరదు. బాధించనేరదు. ఈగుడిబాడ నీకొక సోపానమగును. కొంతమంది మేముతే నిరాడంబరముగా నుండగలము. కాని స్నేహితులు, బంధువర్గము మొదలైనవారిని సంతోషపెట్టవలదా? పాన్పులు, పంఖాలు, సోఫాలు, ఎగువపీటలు దిగువపీటలు మొదలగు నట్టహాసము లేకున్న వారేమనుకొందురు? కాస్తదర్జా కాపాడుకొనవలదా? అని యందురు.

ఓ వెర్రినాయనా! నీవు నీకొరకు నివసించుచున్నావా? లేక యితరులకొరకు నివసించుచున్నావా? నీ కొరకే నీవు నివసించవలెను. నీ జీవితముతో నితరులెట్టి జోక్యమును కలుగజేసికొనరాదు. నీ వన్నమును తినునపుడు నీవు తినుచున్నావా లేక నీకొరకు వారు తినిపెట్టుచున్నారా? నీయన్నమును నీవు జీర్ణింపచేసికొనుచున్నావా? లేక నీకొరకు వారు జీర్ణింపజేసిపెట్టుచున్నారా? నీవు చూచునపుడు నీ నేత్రేంద్రియములా చూచుచున్నది లేక వారినేత్రములు నీకొ

రకు చూచిపెట్టుచున్నవా? వెఱ్ఱివాడా! నీపాదములమీఁదనే యాధారపడుము. నీయట్లుకు నీవు స్వతంత్రుడవుకమ్ము. వెన్నముక లేనివానివలె కాక కొంచెము చేవగలిగియుండుము.

నీయతిథుల యభిప్రాయములను, నీబంధుమిత్రుల యభిప్రాయములను సరకుచేయకుము. అతిథి యభ్యాగతులను చిత్రాన్నములతోను, పక్వపానీయములతోను సత్కరించకపోయిన కొంపమునుగునా? అట్లు చేయుట యుపచారముగా నుండదని, మర్యాదాలోపమని ప్రజ లనుకొందురు. అట్టిదేయులవలన మీరు గేహాదివస్తుజాలమునకు తగిలింపబడు తోకలగుచున్నారు. ఇది న్యాయముకాదు. అవియే మీయాజ్ఞలకు లొంగియుండి మీకు తోకలు కావలెనుగాని మీరే వాటికి తోకలు కాగూడదు. దీనిని గుర్తించుకొనుడు!

అతిథి నీయింటికి వచ్చినపుడు వానిని తత్పూర్వము కంటె జ్ఞానవంతుని, సంస్కారిని, యుత్తమునిచేసి పంపుటే నీధర్మము. నీతోడివారికి నీవింతకన్న చేయు ధర్మకార్యము మరొకటి యుండకపోదు. నీగృహమును నీవటే సంతోషవార్ధి నోలలాడించవలెను. గృహమేధి యైనతనగృహమును సోపానముగా చేసికొనవలెను గాని గుదిబండనుగ తగిలించుకొనజనదు. ఎక్కువ జ్ఞానవంతుడగు నీ యతిథి నీగృహమును వీడునేని వాని తిండికొఱకును, శయ్యకొఱకును లెక్కచేయకుము. వానికి జ్ఞానభిక్షను పెట్టుము. అతనికి నీప్రేమను పంచి

పెట్టుము. నేను మీకొకపైసనైన నీయజాలకపోయినను, మీకొక్కటిదైహికసేవనుగాని చేయజాలకపోయినను సదయహృదయముతో, సరళస్వభావముతో, ప్రేమభావముతో నొక్కచిరునవ్వును తాల్చితినేని నదియే మిమ్ము సంతుష్టాంతరంగులను పవిత్రులను చేయగలదు! ఇది మీకొకసేవచేసినట్లేయగును. ధనము నిచ్చుట లెక్కలోనిది కానేకాదు. అది భార్యకు సొమ్ములిచ్చి తరువాత విడిచిపెట్టుటవంటిది. ఆమెకు కావలసినది నీప్రేమగాని నీధనముగాదు. ఒకనికి ధనము నొసంగుటవలన నీవు వానిని మోసపుచ్చునట్టి యపరాధి వగుచున్నావు. నీవు వానికి జ్ఞానదానమును చేయుము. ప్రేమదానమును చేయుము. ఇంతకంటె సేవ, యింతకంటె నతిథియభ్యాగతిపూజ మరొకటి యుండబోదు. నీదారాపుత్రులయెడల నీ కిట్టి ప్రేమయే యుండవలెను. ఇదియే వాంఛనీయముగాని యజ్ఞానజనితమైన మోహప్రేమ, పశుప్రేమ నిరర్థకములు.

ఓం శాంతిః శ్శాంతిః.

గృహస్థజీవితము.

సరిగా సులోచనములవంటిది.

సులోచనములతో మనము ప్రతివస్తువును చూచుచున్నాము. కాని కండ్లకు సులోచనములబలు వెంతమాత్రమును కలుగుటలేదు; వాటివలన దృష్టి కెట్టియాటంకమును

కలుగుటలేదు. అవి దృష్టిని నిరోధించకపోవుటేగాక దానికి సహాయపడుచున్నవి. వస్తువుల నవి కప్పిపుచ్చక వాటినిమరింత ప్రకాశింపజేయుచున్నవి. భార్యాభర్తలొకరికొకరు సులోచనములవంటివారు. ఒకరిద్వారా నొకరు విశ్వమునంతను చూడగలిగి యుండవలెనేగాని యొకరికొకరు 'గోడలు' కాగూడదు. వారి కలయిక యాధ్యాత్మికమును, వేదాంతజ్ఞానయుతమును నైనపుడే యిది సాధ్యమగును. ఇతరమరతులేమియు పనికిరావు. అప్పుడే వారు యొకరియాత్మ నొకరు దర్శించగలుగుదురు. అప్పుడే శరీరమురిపెములను, రాగములను, నడవడులను, యాచారములను దాటి చూడగలుగుదురు.

మనము మాటిమాటికిని యుచ్ఛ్వాసనిశ్వాసములను చేయుచునేయున్నాము. కాని మనమట్లు చేయుచున్నట్లే గుర్తించము. గృహస్థజీవితముకూడ నిట్లే సంపూర్ణసౌమనస్యముతో నుండవలెను. ఒకరికొకరు భారము కాకూడదు; 'గుదిబండలు' కాగూడదు. ఇద్దరకును స్వేచ్ఛయే! ఒకరిని గురించి యొకరధఃపతితుల మగుచున్నారమను భావన యుండరాదు. ప్రస్తుతము గృహస్థజీవితములో భార్యతలంపు భర్తయాధ్యాత్మికాభివృద్ధి కాటంకమగుచున్నది; భర్తతలంపు భార్యకు భారముగాను, యాటంకముగాను, కాన్పించుచున్నది.

భారతదేశములో స్త్రీపురుషులు కండ్లలో కాటుకను అంజనమును పెట్టికొందురు. అది కండ్లలోనున్నను దృష్టి నెంతమాత్రమును యాటంకపఱచదు. సరికదా దానికి బలము నొసగూడును. అది భారమయ్యెనేని లేక దృష్టి కాటంకమయ్యెనేని దానిలో దోషముండి తీరును. ఆవిధముగానే కడుపు బలువెక్కినా యందులో దోషము కలిగినదన్నమాట సత్యము. దాంపత్యన్యాయముకూడ నిట్టిదే! దంపతు లొకరికొకరు భారము కాగూడదు. నా పూర్వాశ్రమమునాటి భార్య "మీరు నన్ను జ్ఞాపకముంచుకొనెదరా" యని నన్నొక నారి ప్రశ్నించెను 'నేనెప్పుడును జ్ఞాపకముంచుకొన'నని చెప్పితిని. జ్ఞాపకముంచుకొనుట నీకంటె వ్యతిరేకమైన పురుషుని విషయమై సంభవించును గాని నీకండ్లను, నీముక్కును, నీచేతులను నీవు జ్ఞాపకముంచుకొనెదవా? అవి నీతో నైక్యమయియే యున్నవి. ఒకరితో నొకరు కలిసిపోవునప్పుడు ఏకత్వమే సంభవించి ద్విత్వజ్ఞానమే యుండదు. అప్పుడు జ్ఞాపకముంచుకొనుటే లేదు. భార్యాభర్తల న్యాయమిదియే!

స్నేహితుడు మనకొక జాబును వ్రాసినపుడు మనము దానిని ప్రేమించి 'కండ్లలో' పెట్టికొందుము. అట్లు భార్యాభర్తలు భగవంతునివద్దనుండి వచ్చిన యుత్తరములు భర్త శరీరము భగవంతుని నుంచివచ్చిన యుత్తరము లేక పటము. కనుక భార్య భర్తశరీరమును, ప్రేమించవచ్చును; గౌరవించ

వచ్చును. కాని యీశరీర మొకజాబుమాత్రమే; పటముమాత్రమే గాని యసలు వస్తువు కానేరదు. ఈప్రకార మామె భర్తద్వారా భగవంతుని చూచును; భర్త భగవంతుని యొక్క చిహ్నము; విగ్రహము అనుభావ ముండవలెను. రాత్రి శరీరములు కలియుచో పగలు స్త్రీ భర్తతో నాత్మైక్యసంధానమును చేయవలెను. ప్రతియాలింగనములోను దేవత్వమును స్వీకరించుచున్నట్లు భావనచేయవలెను. భార్య యిట్లు తలపోయుచుండవలెను. 'ఓజ్యోతీ! రమ్ము! నిన్ను నేనాశ్లేషించుచున్నాను' దీనిని మీరానంద మనవచ్చును; విశ్వైక్యసంధాన మనవచ్చును. పరిపూర్ణ పవిత్రతయన వచ్చును. 'ఓదేవత్వమా! ఓజ్ఞానమా! రమ్ము! నిన్ను నేను స్వీకరించుచున్నాను' ఇట్లంతయు దేవత్వచిహ్నము గావింపబడవలెను ఈమంత్రమును రాత్రి మరచెదవా! పగలైన పూర్తిచేసికొనుము. మీయేకత్వమును వివాహమును నీవప్పు డూహించుకొనవచ్చును. దేవత్వము నాలింగనము జేయుట! విశ్వమంతయు నొక్కని శరీరమే యనుకొనుట! అంతయు తాన యగుట! ఈభావమే నిరంతరము మనోసీమను రాజ్యము చేయుచుండవలెను.

వేదాంత మొకప్రక్క శరీరైక్యమును సర్వదా మఱచిపోవలె నని కోరుచు యాత్మైక్యమును నిరంతరము సాధించమని ఘోషించుచున్నది. నీ వెప్పుడును-దేవత్వము, శక్తి,

సామనస్యము, ఈశ్వరప్రేమ, విశ్వైక్యసామనస్యము- ఇవ న్నియు నీలోనే యున్న వని ధ్యానించుము; భావించుము. 'యద్భావం తద్భవతి' నీ భావన యెట్లుండునో నీవును నట్లేయ గుదువు. నేను 'బ్రహ్మము'ను. 'బ్రహ్మము' నేను వాడే నేను. నేనే వాఁడు. ఇట్లు నిరంతరసాధనను చేయుచుండవలెను.

భారత సతీత్వము.

హిందూదేశములో భార్యను గౌరవముగా చూడరని యు, ప్రేమించరనియు యింగ్లండు, అమెరికా మొదలగు దేశ ములలో చాటబడుచున్నది. ఇది వారి దృష్టిదోషము తప్ప మ రేమియు కాదు. ఇది తప్పయభిప్రాయము. ఈదేశములలో కంటె హిందూదేశములోనే భార్యయెక్కువ గౌరవప్రేమల తో చూడబడుచున్నది; ఇచ్చట భార్యను బహిరంగములో ప్రేమింతురు. ముద్దు పెట్టుకొందురు; యితరచేష్టలను చేయు దురు. కాని లోపాయికారీగా యింటివద్ద నామె తృణీకరింప బడును; తిరస్కరించబడును. భారతదేశములో బహిరంగమున భార్యకు గౌరవమును ప్రదర్శింపరు; చూపనే చూపరు కాని హృదయాంతరాళమున భార్య పూజింపబడును. ఆమె సహ ధర్మచారిణి. ఆమె లేనిదే యేగృహస్థధర్మమును నెరవేర్చుట కర్హతయే లేదు. ఆమె యర్థశరీరము.

ఈదేశములో బహిరంగప్రదర్శనమే కాని యంతరంగ ముమాత్రము శూన్యము. హిందూదేశమున నిట్లుకాదు.

అచ్చట బహిరంగముగ వికారచేష్టలేమియు పనికిరావు కాని భర్త భార్యయభివృద్ధికొరకే తన శక్తి ననుసరించి తన సర్వస్వమును త్యాగముచేయును. ఆమె యానందముకొరకు తా నెన్ని బాధలనైనను సహించును. కాని పురుషులకున్నంత చదువు స్త్రీలకుగూడ లేకపోవుటయే యక్కడి లోపము. ఈదేశములో మాత్రము పురుషులకున్నంత చదువు స్త్రీలకు గలదా? యథార్థమేమన హిందూదేశములోని పురుషులకు యిక్కడి పురుషులలోనున్నంత చదువు లేదు. (సంఖ్యలోగాని గోతులోగాదు) అట్లే యచ్చటి స్త్రీలలోను యిచ్చటి స్త్రీలకున్నంతచదువు లేదు. స్త్రీపురుషులలో చదువుకున్నవారు చాల తక్కువగానుండుటయే యిక్కడ కాన్పించుచున్న యనర్థము తప్పంతయు హిందూదేశములోని వివాహ బాంధవ్యముమీదకు త్రోసివేయబడుచున్నది. ఇది న్యాయముకాదు.

హిందూదేశములో నెవడును భార్యను 'నా భార్య' యని చెప్పడు; ఉదహరింపడు; అట్టిమాటలు దూష్యములు; అపవిత్రములు; లజ్జాన్వితములు. అతడెప్పుడును 'మా పిల్లల తల్లి, మా కృష్ణునితల్లి, మా రామునితల్లి' యని సగౌరవముగా మాతృత్వపాదసదృష్టితో నామెను పిలుచును గాని 'నా భార్య' యని తనకు చెందుచున్న యొక వస్తువవలెను, శరీరబాంధవ్యసూచకముగను పిలుచుట గర్హ్యము.

హిందూదేశములో ప్లేగున్నయింటిని అందరును విడిచి పెట్టిపోవలెను. దానిలో రోగి నొక్కనినే యుంచవలెను. తది తరు లుండరాదు యనుశాసనముకలదు. కాని యొకప్పు డొక దయార్ద్రహృదయురాలు ప్లేగుచే బాధపడు యొకకుఱ్ఱవా డున్న శాలలోనికి ప్రవేశించి రాత్రి యంతయు మేల్కొని వానికి శైత్యోపచారములు చేయుచుండెను. తరువాత నాపిల్ల వానితల్లికూడ లోపలకు వెళ్ళుట కంగీకరింపబడెను. తల్లి పిల్ల వానిని సమీపించి వానితలను తన కాళ్ళపై నిడుకొని విసు రుచుండగా నతడు ప్రాణములను విడిచెను. ఈదేశములో జీస సుకాళ్ళమీద తల నిడుకొని చనిపోవుటకు మీపుణ్యస్థల ములో చనిపోవునట్లుగా తలంచెదరు. హిందూదేశములో తల్లిపాదములకడ తలనుంచి చనిపోవుట మహాభాగ్యముగా చూడబడును; ఈచావు యతిపవిత్రమైనచావు.

మీదేశములో భగవంతుని తండ్రివలె భావింతురు. 'స్వర్గములోనున్న పరమపిత' యని పూజింతురు. హిందూ దేశములో భగవంతుని తండ్రివలెగాక తల్లివలె పూజింతురు. భారతసాహిత్యములో 'మాతాజీ' మాతృదేవి' యనుమాట యతిప్రియమైనది; స్వర్గతుల్యమైనది.

హిందువుడు రోగపీడితుడై యుత్కృష్టబాధపడుచు చనిపోవుటకు సిద్ధముగానున్నపుడుకూడ 'నాదేవుడు' నాదే:

వుడు' అని యనడు. అతనినోటినుండి 'అమ్మా! అమ్మా!' యనుమాటలే వచ్చును. హిందువునకు అమ్మా! అమ్మా! యనుమాతృస్మరణయే చివరకు మిగులును; అతని హృదయకుహరమునుండి యామాటయే బహిర్గత మగుచుండును. తల్లి యనుమాట హిందువుని యంతరాత్మనుండి యతిగంభీర భావముల నుదయింపజేయును.

ఓం

రామతీర్థస్వామి

బ్రహ్మజ్ఞానోద్బోధనలు.

దుఃఖసముద్రమునుండి ఆత్మానందమునకు మరలుడు.

ప్రజ లెందుకు బాధపడుచుందురు? ఈప్రపంచములో దుఃఖము లేల సంభవించుచున్నవి ? అను ప్రశ్న వేయబడుచున్నది. వీని సమాధానము కొరకు రాముడు చరిత్రకథలను మీముందర చదువదలచుకొన లేదు. మహాత్ముల యభిప్రాయములను, సూక్తులను, పురాణగాథలను వినిపించుట యతని పని కాదు. చరిత్రకారులు, కవులు, ఋషులు మొదలైనవారు వ్రాసినవన్నియు పరమసత్యము లే! కాని ప్రపంచములోనున్న చరిత్రనంతను నమలి మ్రింగినను, కవుల గ్రంథముల నన్నిటిని త్రాగి తెప్పిరిలినను సత్యముల నన్నిటిని స్వానుభవముచే పరీక్షించి, ఆత్మానుభవమును గడించిన కాని యావంతయును లాభము లేదు. రాముడు తన స్వానుభవము నే మీకు చెప్పుచున్నాడు. మీరును మీస్వానుభవముచే యీసత్యముల నే కనుగొన వచ్చును.

2 ఈరోజులలో ప్రతివాడును యేగొప్ప గ్రంథమునో, యేగొప్ప చారిత్రకునో, యేగొప్ప శాస్త్రవేత్తనో లేక యే గొప్ప ప్రఖ్యాతపురుషుని నామమునో ప్రమాణముగా చెప్పు చుండుట యాచారమైపోయినది. పైగా ఇట్టిపేరులను, గ్రంథములను యేకరుపెట్టువారికే పూజ లొనర్చుచున్నారు. ఇది ఆత్మహత్యకు ప్రథమసోపానము. మన కంతర్దృష్టి లేక పోవుటయే, మనము స్వకీయాభిప్రాయముల నేర్పరచుకొనక పోవుటయే, యితరులపై విశ్వాసముంచి ప్రతిదానిని మహా ప్రసాదమువలె వారినుంచి స్వీకరించుటయే, మన 'బుర్ర' నుపయోగించుకొనక ఆపని నితరులచే జరిపించుకొనుటయే యీప్రపంచము దుఃఖమయ మగుటకు కారణ మగుచున్నది.

ఇతరు లేమిచెప్పిన దాని నాత్మపరిశోధన యావంత యు లేక దిగమ్రింగుదుము. మన కాళ్ళమీద మనము నిలువము. మహమ్మదు, బుద్ధుడు, కృష్ణుడు మొదలగువారిని విశ్వ సించుటే గాక అనేకమంది చిల్లరదేవుళ్ళను మనము సృష్టించుకొందుము. వారికి నతులొనర్తుము. కాని చిన్నపిల్లవాడు కూడ మన వర్తనమును విమర్శింపవచ్చును. దానితో మనకు ధృతిచెడును; సమత్వము సన్నగిలును; దుఃఖము శరణ్యమగును. మన మితరుల యాభిప్రాయములకు, యితరుల విమర్శలకు దోసి లొగ్గుచుందుము; వణకుచుందుము; ఇతరుల యనుగ్రహమును సంపాదించుటకే మన కాలమునంతను వృధ

చేయుచుందుము. మనలను మన కండ్లతో చూచుకొనక యితరుల కండ్లతో చూచుచుండు యాచారమే దుఃఖకారణ మగుచున్నది. మనలను మనకండ్లతో గాక యితరుల కండ్లతో చూచుకొనుట దంభము. మన మితరుల దృష్టిలో గొప్పవార మనిపించుకొనవలె నని తంటాలు పడుచుందుము.

భారతదేశములో నొకయూర నొక పిచ్చివాడుండెను. అక్కడ ప్రతివత్సరము ఫాల్గుణమాసములో హోలీపండుగ జరుగును. ఆనాడు స్నేహితులందరును కలసి బుక్కాలు, వసంతములు మొదలగువాటితో పరిహాస చేష్టలు చేసికొందురు. గ్రామములో నున్న స్నేహితు లందరును కలసి యీ పిచ్చివానిని పరిహాసము చేయవలెనని బాగుగా త్రాగించి అతని ప్రాణస్నేహితునివద్దకు పంపించిరి. ఇత డెంతచెప్పిన పిచ్చివాని కంతగురి. ఇతడు పిచ్చివానివద్ద కల్లవడ్పు ఏడ్చుచు, పెడబొబ్బలు పెట్టుచు, కంట దొంగనీరు కార్చుచు "అయ్యో! ఇంకేమున్నది! నే నిప్పుడే మీయింటినుండి వచ్చితిని. నీభార్య ముండమోసినది. నీభార్య విధవ యగుటను చూచి యిప్పుడే వచ్చుచున్నాను." అని చెప్పెను. 'అయ్యో! నాభార్య విధవయై పోయినదా? నే నింకేమిచేతును ? ఏమిదారి!' అని యాపిచ్చివాడు గూడ గొల్లున యేడ్పులు, పెడబొబ్బలు మొదలుపెట్టెను. అంతలో చాలమంది గుమిగూడి నీ వెందు కేడ్చుచున్నావని యతని నడిగిరి. 'నాభార్య వి

ధవ యైనది కనుక నే నేడ్చుచున్నాను' అని యతడనెను. 'నీవు బ్రతికియుండ నీభార్య విధవ యెట్లగును? భర్తపోకుండ భార్య విధవయగుట సంభవమా? ఇదెంతయాత్మవిరుద్ధము?' అని వా రతని నడిగిరి. 'పిచ్చివాళ్ళలారా! పొండు! పొండు! మీ కేమియు తెలియదు! మీరు శుద్ధ మొద్దులు. ఈపరమ విశ్వాసపాత్రుడైన నాస్నేహితు డిప్పుడే నాయింటనుండి వచ్చుచున్నాడు; నాభార్య విధవయైనట్లు చెప్పుచున్నాడు. పైగా యీవిషయము నతడు కండ్లార చూచిన ప్రత్యక్షసాక్షి! ఆమె విధవయై పోయినది.' అని యతడు చెప్పి వారిని మందలించెను.

ఎంతచిత్రము! ఎంతవింత! ఎంత హాస్యాస్పదము! మీరీకథను విని నవ్వుచున్నారు. ఆశ్చర్య పోవుచున్నారు. కాని ఇంత హాస్యాస్పదముగనే, ఇంత విచిత్రముగనే మనమును సంచరించుచున్నా మనుసంగతిని మీరు గ్రహించవలెను! ఈ ప్రపంచములోని అన్నిమతములును, అన్ని తెగలును యిట్లే సంచరించుచున్నవి. దంభప్రలాపులు, గర్వాంధులు, విలాసపురుషులు మొదలైనవా రిట్లే తమజీవితములను గడుపుచున్నారు. వారు తమకండ్లతో చూడరు. తమ బుర్రలతో యోచింపరు. నీనిజతత్వము, జ్యోతుల కెల్ల జ్యోతి, పవిత్రమై అచలమై స్వర్గముల కెల్ల స్వర్గమైయున్న నీనిజాత్మ నీయందే యున్నది. నీనిజాత్మ యెప్పుడును సచేతనమైనదే! దానికి

చావు లేదు. అదెప్పుడను చిరంజీవియే. దాని కాస్తిక్యమే కాని నాస్తిక్యము లేదు. అయినను నీవు యేడ్చుచు, పెడ బొబ్బలు పెట్టుచు "నా కానంద మెప్పుడు కలుగును" అని విచారగ్రస్తుడవై లేనిపోని దేవుళ్ళ నందరను నీకు వచ్చి సహాయముచేసి యీమహోపద్రవమునుండి రక్షింపుమని వేడుచు, సాష్టాంగనమస్కారములు చేయుచు, ముష్టిబ్రతుకుకు సిద్ధమయి నిన్ను నీవే గర్హించుకొనుచున్నావు. ఒక గొప్ప ప్రవక్తయో, గ్రంథకర్తయో లేక మరే మహానుభావుడో 'నేనుపాపిని, మీరందరును పురుగులు' అని చెప్పినంతమాత్రమున మీరందరును అట్లే భావించుచున్నారు. మీరు మృతతుల్యులు, మృతులు అనుకొనుటలోనే మీకు మోక్షము చేకూరు ననుకొనుచున్నారు. ఇట్టి దెంతమాత్రము నుచితముకాదు. నీజీవితమును గ్రహించుము! నీయాత్మను తెలిసికొనుము. ఆత్మజ్ఞానశూన్యకారకములగు మృతప్రాయజీవితముల నిక చాలింపుము! అమృతుడవైన నీవు మర్త్యుడ నని యేల గోలపెట్టెదవు? నీవు కులీనుడవైనను కొద్దివాడవైనను, నీపదవి గొప్పదియైనను కొద్దిపాటిదైనను నీకాళ్ళమీదనే నిలువబడుము. వాటిని సరకుచేయక నీబ్రహ్మాత్వమును, దివ్యత్వమును గ్రహించుము! ప్రతిదానిని నిర్భయుడవై ముఖవీక్షణము చేయుము! జంకకుము. నిన్ను నీవితరుల కండ్లతో చూడక నీలోనికి నీవేచూచుకొనుము. ఈప్రపంచ

మంతటిలోను నీవే మహోత్కృష్టుడ వని నీయాత్మ నీకెల్ల ప్పుడును బోధించుచున్నది.

బౌద్ధమతము, వేదాంతము మొదలగునవి మేముచె ప్పినట్లే చెప్పుచున్నవని ప్రజలందురు. కాని నీలోపలనున్న స్వర్గము, ఆపరంజ్యోతి 'నేను వ్యర్థుడను, అసమర్థుడను, పాపిని' యను నీచభావముల నొకప్పుడును కలిగియుండవద్ద నియే నీకు బోధించుచుండు నని రాముడు చెప్పుచున్నాడు.

ఒకప్పు డొక యుడుతకును, పర్వతమునకును గొప్ప వాదము జరిగెను. పర్వత మాయుడుతను 'ఓసి గడ్డిపరకా' యని వెక్కిరించెను. అప్పు డాయుడుత 'నీవునిజముగా నా కంటె చాల పెద్దదాన వే! కాని రోజులు, వారములు, పక్ష ములు, మాసములు, ఋతువులు, అయనములు మొదలగున వెన్నియో కూడినగాని ఒకవత్సరము కాజాలదను సంగతి నీవు గ్రహించవలెను. నా అల్పస్థితికి నే నెంతమాత్రమును విచారింపజాలను. నేను నీయంత పెద్దదానను కానిచో నీవు నాయంతచిన్నదానవును కావు; నాయంత చురుకుదనమును నీకు లేదు. నీవు నావంటి యుడుతల ననేకములను ధరించగల పంజర మగుచున్నా వనుసంగతి నే నెరుగుదును. శక్తులు భేదించుచుండును. కాని ప్రతిదానికిని అర్హమైన స్థానము కలదు. నేను నాభుజముపై యరణ్యములను మోయజాల

నిచో నీవు నావలె యొక కాయనైనను కొలకజాలవు. అం గుళమైనను పోజాలవు.'

ఇట్లే నీశరీరమును ఆయుడుత శరీరమువలె చాలచిన్న దిగా యుండవచ్చును. నీప్రక్క నొక పర్వతశరీరుడుండవచ్చు ను. అంతమాత్రముచే నీ వల్పుడవని యనుకొనకుము. ఆ యుడుతవలె కొంచెము జ్ఞానమును కలిగియుండుము. నీ వల్ప కాయుడవైనను దీర్ఘకాయుడైనవాడు చేయజాలనిదానిని చేయుకొరకే విధిచే యుద్దేశింపబడినాడవు. కనుక నిన్ను నీ వెందుకు గర్హించుకొందువు? ప్రసన్నహృదయుడవు, సంతు ష్టాంతరంగుడవుకమ్ము!

ఒకప్పుడు రామునివద్ద కొకయుద్యోగి వచ్చి తనపై యధికారి తన్నెప్పుడును యవమానించు చుండుననియు, గౌ రవించడనియు చెప్పుకొనెను. నిన్ను నీవే గౌరవించుకొనుట లేదు కనుక నిన్నాతడును గౌరవించుటలేదు. మన కాత్మగౌ రవమే యున్నచో ప్రతివాడును మనలను గౌరవింతురు; గౌ రవించి తీరవలెను. ఈపుస్తకమునకు నాలుగణాలు వెలపెట్టి నచో నెవడైనను దీని కెనిమిదణాల నిచ్చునా! అట్టివెఱ్ఱివా డెవడును యుండడు కాని దీనికి 0-12-0 అణాల వెలయుంచి నచో ప్రతివాడును 0-12-0 చెల్లించి తీసుకొనును.

ఇట్లే నీకు నీవే తగినంత విలువ నిచ్చుకొనినచో యిత రులెవరును నీయందు విలువ నుంచజాలరు. నీపై నీవుత్కృష్ట

విలువను కలిగియుండుము. ఆత్మగౌరవమును కలిగియుండుము. నీదేవత్వమును భావించుము. నీ బ్రహ్మత్వము ననుభవించుము ప్రతివాడును నిన్నట్లే భావించును. నీ కట్టిగౌరవమునే చూపును.

విశ్వాసమే మనలను రక్షించునని పెద్దలు చెప్పుదురు. కాని నీ వితరములగు బాహ్యసూత్రములపై విశ్వాసముంచిన యవి నిన్ను రక్షించజాలవు. నీబ్రహ్మత్వమందలి విశ్వాసమే నిన్ను రక్షించగలదు. నీబ్రహ్మత్వమునం దకుంఠితవిశ్వాస ముంచుము! ఆత్మగౌరవమును కలిగియుండుము! ప్రతివాడును నిన్ను తప్పక గౌరవించును. సన్మానించును.' అని రాముడు బోధించెను.

రామునిబోధ ననుసరించి ఆయుద్యోగి మరునాటినుండి తన బ్రహ్మత్వమును గ్రహించుటయం దతిశ్రద్ధను వహించి కొంతకాలము నందులకై వినియోగించుచుండెను. ఆతడు ప్రార్థనలను చేయ ప్రారంభించెను. ప్రార్థన యనగా కొన్నిమాటలను, కొన్నిశ్లోకములను గొణుగుచుండుట కాదు. ప్రార్థన యనగా బ్రహ్మభావమున తేలియాడుట; బ్రహ్మత్వమును గ్రహించుట. అత డట్లే చేసెను. చిత్రము! అతని పైయధికారి యతనిని యథార్థముగా గౌరవింపసాగెను. అతని కెప్పుడును యెట్టి యవమానమును నీతడు చేయజాలక పోయెను. ఒకనా డతని పైయధికారి యతనిపై రుసరుస

లాడుచు మండిపడజొచ్చెను. అప్పు డత డెంతమాత్రమును చలించక ప్రసన్నవదనముతో, చిరునవ్వు వెలయ నిట్లనెను.

"అయ్యా! తమరు నాకంటె గొప్పజీతమును తెచ్చు కొనుచున్న సంగతి నిజమే! మీరు నేను చేయని వేరొక ప్రత్యేకవిధిని చేయుచున్నట్లు కూడ నే నెరుగుదును మీరు నాకవసరమను సంగతియు నిజమే కాని నేనును మీకు చాల యవసరమే! నాబదులు మరియొక్కడైనను లేకుండ మీరు నాపనిని చేయగలరా? నాకు మీ రెంత యవసరమో మీకు నేనును అంత యవసరమే! మీకే మొట్టమొదట నాయవసరము కలిగినది. ఈ యుద్యోగమునకు మీకొకరు కావలసియుండి నాకు కబురంపిరి. నేను మీకు నౌకరీచే యుట లేదు. నేను నౌకరు నైనచో నాకోరికలకును నాయ వసరములకును మాత్రమే నేను సేవచేయుచున్నాను నేను మీనౌకరును కాను. నేను నాకే నౌకరును. నే నెవరికిని దాసుడనుగాను. యథార్థసేవ యుచితమే యగుచున్నది"

చూచితివా! నీ వీప్రపంచములో నెవనిపైనను ఆధారపడి యుండుట లేదు. తనకోరికలమీదనే యాధారపడి యుండుచో నేనౌకరును తన యజమానిపై యాధారపడు ట లేదు. బాహ్యముగా నాధారపడియుండుట భ్రమమాత్రమే! మనమీదనే మనము నిజముగా నాధారపడి యుండగలెను. కనుక నీరీతిగానే నీనిజస్వాతంత్ర్యమును గ్రహించుము; భా

వించుము ; అనుభవించుము! నీవు దేవునిమీఁదగాని క్రైస్తు, మహమ్మదు, బుద్ధుఁడు, కృష్ణుఁడు మొదలగువారిపైన గాని యీ ప్రపంచములో మరే ఋషీశ్వరులపైన గాని యేల నాధారపడి యుండవలెను ? నీవు స్వతంత్రుఁడవు ! ప్రతివాఁడును, అందరును సర్వస్వతంత్రులే ! ‘నేను స్వతంత్రుఁడను ! నేను సర్వస్వతంత్రుఁడను’ అను యథార్థ భావావేశతత్పరుఁడవైనపుడు నీశరీర ముప్పొంగుట లేదా ! నీవు మహదానందమున మగ్నుఁడ వగుట లేదా ? తనకు వంగి సలాములు చేయలేదని యొకరా జొకనిని యపరాధునిగా పట్టుకొని శిక్షింపనెంచెను. ‘ఓరిపశువా ! నేను సామ్రాజ్యాధిపతినని యెరుగవా ? నీ పొగరుమోతుతనమునకు నిన్ను నేను ముక్కలు ముక్కలుగా కోయింతునని యెరుగవా ?’ అని యత డామహాపరాధిపై రోషకషాయితనేత్రుఁడై మండిపడెను. అప్పుడతఁడారాజు మోముపై నుమిసి తీవ్రసత్యాగ్రహానలదృష్టి నతనిపై బరపగా రాజు నిర్విణ్ణుఁడై చేష్టలు తప్పినవాఁడయ్యెను. ‘ఓమౌర్ఖ్యశిఖామణీ! ఓయుత్సవిగ్రహామా! నన్ను చంపుటకు నీ కధికారము గాని, శక్తిగాని యెంతమాత్రమును లేదు. నేనే నాకు యజమానిని. నేను నీపై నుమియఁగలను ; నిన్నవమానించఁగలను. ఈ నాశరీర ముఁరిస్తంభమును కౌఁగలించుకొనుటను చూడఁగలను ఈశక్తులన్నియు నాలోనే యున్నవి. నా శరీరమునకు నేనే యధిపతిని. మొట్టమొదట నాయధికారమే

చలాయించును. తరువాత నీయధికారము నెరవేరిన నెరవేర వచ్చును.' అని యతడనెను. కనుక నీవే నీయజమానివని యెప్పుడును భావించుకొనుచుండుము ! గ్రహించుచుండుము! సత్యములను యితరుల కండ్లతో గాక నీయాత్మ దృష్టితోనే చూడుము ! నీ స్వతంత్రము ననుభవించుము! "ప్రభువులకెల్ల ప్రభువును. దేవుళ్ళకెల్ల దేవుడను" అను సంగతిని మననము చేసికొనుము. 'తత్త్వమసి.'

ప్రజ లెందుకు బాధపడుచున్నారు? ఆత్మజ్ఞానశూన్యతచే తమ్ము తాము మరచిపోయి యితరులు తమ్మెట్టుల పిలుతురో యట్లే యాత్మభావన చేసికొనుటచేతనే వారు బాధపడుచున్నారు. ఈయజ్ఞాన మున్నంతకాలము, దేవభావము మన కుదయించకున్నంతకాల మెప్పుడును మనము బాధపడుచునే యుందుము.

అజ్ఞానమే అంధకారము. నీవొకచీకటిగదిలోనికి పోతివేని గోడ తగిలి బుర్ర పగులుట, బల్లతగిలి చేయి విరుగుట, పెట్టె తగిలి మోకాలు బ్రద్దలగుట మొదలగు అపాయము లెన్నియో కలుగుచుండుటను నీవెరుగవా ? అంధకారమున్నంతకాల మివి యెన్నడును తప్పవు. రాము డొకగృహస్తు యింటిసమీపమునుండి పోవుచుండెను. యజమాని తనయింటిలోనికి పోయి భార్యను తదితరులను తిట్టనారంభించెను. అత డెప్పుడును ప్రతిరోజున యిట్లే చేయుచుండును. "ఈబల్ల

యిక్క డెందుకు తగలేశావు? కాలు ముక్కలైపోయిందే ముండా! ఆకుర్చీ అక్క డెందుకేసిశావు? చెయ్యి విరిగిపో యిందే పీనుగ!" అను మహావాక్యములతో నతను గగ్గోలు పెట్టుచుండెను. కాని అదేమైనను నివారణోపాయమా! దాని వలన లాభ మేమైన కలదా? కుర్చీ, బల్ల మరియొకచోట పెట్టినను యేగోడకో, యేతలుపుకో తాకి యతనిబుర్ర పగు లుట, చెయ్యి విరుగుట, మోకాలు పగులుట, ముక్కు ముక్కలగుట తప్పునా? అంధకార మున్నంతకాల మట్లే జరుగును. దీపము వెలిగించినచో యేవస్తు వెచ్చట నున్న నేమి? నీయిష్టమువచ్చినచోటు కావంతయు అపాయము లేకుండ సునాయాసముగా పోవచ్చునే!

ఈప్రపంచమున కూడ నీ విట్లే మెలగవలెను. నీబాధ లన్నియు నశించవలెనన్న నీపరిసరములలో మార్పులను చేసి కొనుట, నీపదవిలో నభివృద్ధిని గాంచుట మొదలగు బాహ్యోపచారములు చాలవు. నీయంతరంగ భాస్కరుని నీవు యథాస్థితిలో నుంచుకొనిన చాలును అదియే నివారణోపాయము ప్రతివాడును యిక్కడి దక్కడ, అక్కడి దిక్కడ పెట్టుటచేతను, యినుపభోషాణములు, వెండిగిన్నెలు, పట్టు పాన్పులు, స్వర్ణాంబరములు, సాధసీములు మొదలగు చిత్ర విచిత్ర శోమపాత్రాన్నాది యుపభోగ్య సాధన సామగ్రిచే తను దుఃఖములను పోగొట్టుకొని యానందమును చూరగొన

చూచుచున్నాడు. కాని దుఃఖ మిట్లింతమాత్రమున యుపశమింపనేరదు. నీయింట దీపమును వెలిగించుటచేతనే నీ హృదయాంతరాళమున జ్ఞానజ్యోతి ప్రకాశించుటచేతనే, దుఃఖ ముపశమించును. బాధ యంతరించును.

హిమాలయప్రాంతములలో నొక కొండజాతి ప్రజలు కలరు. వా రెప్పుడును నిప్పుచేసికొని యెరుగరు వారు చేపల నెండబెట్టుకొని భక్షించెడివారు. వా రెప్పుడును అన్నమును వండుకొని యెరుగరు. వారివంట యంతయు సూర్యరశ్మిలోనే జరిగెడిది. సూర్యాస్తమయము కాకపూర్వమే వారు పండుకొని సూర్యోదయముతో తిరుగ లేచెడివారు. ఈవిధముగా వారికి చీకటితో సంబంధమే లేకపోయెడిది. అచ్చటనొక పెద్దగుహాయుండెను. ఆగుహాలో వారి పూర్వు లెవరో మహానుభావులు నివసించుచున్నారని వా రనుకొనెడివారు. వీరిపూర్వులు కొంద రాసాంద్రతమఃపటలమైన గుహాంతరసీమలో పంకిలాఙ్ఘ్రు లగుటనో, అశ్మసంఘాతములచే భగ్నశిరస్కులగుటచేతనో మడసిరి. ఈగుహ వారి కతిపవిత్రమైన దిగ నుండెను. కాని వారికి చీకటి యనునదేదియో తెలియక పోవుటచే నీగుహాలోని చీకటి యొక యుపద్రవకరమైన రాక్షసియని యెంచి దాని నెట్లైన తరుమగొట్టవలెనని వా రెన్నియో ప్రయత్నములను చేసిరి. ఇది మీకు నవ్వును పుట్టించుచున్నదిగాని యింతకంటె ననేకములైన పరిహాసవి

యముల మన యాధునికులు చేయుచున్నారు. ప్రార్థనలు ను చేసినచో నారక్కసి పోవునని యొకరు చెప్పిరి. ... ల్లనె చేసిరి! కాని భూతము ప్రార్థనలతో పోలేదు. మరియొక రా రాక్షసితో యుద్ధము చేసినగాని పోదనిరి. సరే యని బాణములు, కర్రలు, రాళ్లు, కొడవళ్లు, యీటెలు మొదలగు వివిధాస్త్రములతో వా రొక్కుమ్మడి నారక్కసిపై బడిరి. కాని ఎన్ని చేసినను ఆదయ్యము పోలేదు. మరియొక రుపవాసము చేసినచో నాభూతము పోవుననిరి. పాపము వారందరును రోజులతరబడి యుపవసించిరి. ఇట్లు వారెంత త్యాగము చేసినను లాభము లేకపోయెను. మరియొకరు భూతతృప్తికొరకు కన్నదానము చేయవలె ననిరి. వారికున్నదంతయు వారు దానము చేసిరి. కాని దయ్యము పోలేదు. చివర కొకవృద్ధుడు వచ్చి తాను చెప్పినట్లు చేసిన యారక్కసి తప్పక పోవు ననెను. వారు సరే యని యతని సలహాను చెప్పమనిరి. అప్పు డొకపొడుగైన వెదురుకర్రకు కొంతగడ్డి, గుడ్డపీలికలు మొదలైనవి గట్టిగా త్రాళ్ళతో కట్టబడెను. దానిపై కొంత చేపచమురు పోయబడెను. అప్పు డావృద్ధుడు రెండు చెకుముకిరాళ్ళను తెప్పించి ఒకదానిపై నొకటి కొట్టెను. అప్పుడు నిప్పు పుట్టెను. అతడు దానితో నా వెదురుకర్ర చివరనున్న గడ్డి నంటించెను.

ఇట్టి దృశ్యమును వా రెప్పుడును గా   వారి కదెంతయో చిత్రముగా దోచెను. అప్పు   వెదురు కర్రను చేతితో పట్టుకొని యాగుహాలోనికి నిర్భయముగా చలచలపోయి యాదయ్యము, ఆయంధకారరక్కసి, మీ కెదురైనచో రెండుచెవులను పట్టుకొని బరబర యీడ్చుకొని రండని వారి నాజ్ఞాపించెను. మొట్టమొదట వా రతని మాటలను విశ్వసింపలేదు. వారిపూర్వులు ప్రార్థనలతోను, ఉపవాసములతోను, దానములతోను దయ్యము పోవునని చెప్పిరి. వా రవన్నియును సంవత్సరముల తరబడి చేయుచున్నను ఏమియులాభము లేకపోయెను. కాని నిన్న మొన్న తలయెత్తిన యీ వింతమనిషి మాటలు మాత్రము నిజము లెట్లగును? యని వా రాకాగడ నార్పివేసిరి. కాని అందులో దురభిమానగ్రస్తులు కానికొంద రా దీపమును తిరుగ వెలిగించి గుహాలోనికి పోయిరి. ఎంతదూరము లోపలికి వెళ్ళినను వారికారక్కసి కాన్పింపదాయెను! ఆగుహాలోని రంధ్రములలో నారక్కసి నక్కియుండు నని వారు ప్రతిరంధ్రములోనికి నాదీపమును జొన్పిరి. కాని దయ్యము కాన్పించలేదు. అదెప్పుడును అక్కడ లేనట్లె వారికి తోచెను. కనుక అజ్ఞానమే అంధకారమనురాక్షసి. అది మీహృదయకుహరములలో స్థావరమేర్పగచుకొనినది. అక్కడ యొకనరకమును కల్పించుచున్నది. దుఃఖములు, విచారములు, బాధలు, ఇవన్నియు నీయందే యున్నవి. అవి నీకు బాహ్యమున లేవు.

& నిన్ను తూలనాడెద రనుకొను
ము. తిట్టెద. అనగా వారు, నీవు వాటిని గ్రి
హించుచో, నీకపకారమును కలిగించు యాహారమును
తయారుచేయుచున్నారు. కాని నీవు వాటిని గ్రహించనిచో,
లెక్క చేయనిచో, నీకట్టి క్రోధమును, యుద్రేకమును జనిం
పనే జనింపదు. రాము డెప్పుడును వాటిని తన కాపాదించు
కొనడు. అతడు వీధులమ్మట బోవునపు డనేకమంది యనేక
విధముల విమర్శించుచుందురు. కాని వాటి నతడు సరకుచేయ
నపుడును విశ్వసించనపుడును అవి యతని నేమిచేయును? ఏ
నుగలు పోవుచుండును. కుక్కలు మొఱగుచుండును.

ఇట్టి నిమనమ్మిళిత విందులను దరి జేరనీయనివాడును,
గ్రహించనివాడును జ్ఞాని యని వేదాంతము చెప్పుచున్నది.
అతడు వేటిచేతను వచింపబడడు; వేటికిని చలింపడు.

నీ నిజాత్మను తెలిసికొనుము. నీ నిజాత్మప్రకమ్ము!
నీబ్రహ్మాత్వ మగుము! ఇతరులను నిదించువారియెడల దయ
గలిగి యుండుము. నేను పతితుడను, అధముడను, అవమా
నార్హుడను అను భావములను పోనాడుము. నీదేవత్వమును
గ్రహించుము; అనుభవించుము. దీనికి విరుద్ధమైన దంతయు
నంధకారము; అజ్ఞానము. నీలోనున్న యంధకారమే నీకొక
నరకమును సృష్టించుచున్నది. ఇతరపద్ధతుల నెన్నిటి నవలం
బించినను నీ వీ యంధకారమునుండి తప్పించుకొనజాలవు.

మూడు వందల ముప్పదిమూడు కో... లు వచ్చినను, నీయంధకారమును పోగొట్ట... సంకల్పించినగాని యతేమియు చేయజాలవు ... నాధారపడకుము. ఈ పంథము గాదని ఆ పంథమున జేరుట, ఈమతము గాదని ఆమతమున చేరుట, ఈదేవుడు కాడని మరియొక దేవుని మ్రొక్కుట, కృష్ణుడు కాడని క్రైస్తును, అతడు కాడని మరియొకనిని మ్రొక్కుట — మొదలగు ప్రకారములవలన నెట్టిలాభమును లేదు. ఇట్టివి నీ వెన్ని చేసినను లాభము లేదు. జ్యోతియే నీయంధకారమును బాపును. జ్ఞానమే, అనుభవజ్ఞానమే జ్యోతి. నీ బ్రహ్మత్వమందలి యకుంఠిత, యనుభవ విశ్వాసమే జ్యోతి. అదియే నివారణోపాయము. పరమ శరణ్యము.

స్త్రీపురుషరూపములో నున్న దేవత్వమా! ప్రతిశరీరములో నున్న ఓ నా నిజాత్మా! ఈయన్ని శరీరములలో నయున్న ఓ భగవతీ! ఓ తల్లీ! బాహ్యరూపములు, బాహ్యశరీరములు పూర్తిగా శూన్యమగునట్లు గ్రహింపగలుగు పరమసత్యమే జ్యోతి యని గుర్తించుము! జ్యోతి లేక సత్యము ఈ బాహ్యశరీరముల నన్నిటిని స్ఫటికసదృశములుగా చేయును; వ్యక్తిభేదములను హరించివేయును. ఎవ డెట్లు పైకి కాన్పించినను జ్ఞానియైనవా డతని బాహ్యశరీరమును, కించదాత్మను కాక దేవత్వమునే చూచును. అతనికి బాహ్యశరీర

ముమా ... కారము. అజ్ఞానమును పోగొట్టుకొనుట ... తుపి చూచుట; నిజాత్మను సత్యమును, దేవత్వ ... గ్రహించుట; వికారరహితుడును, భయరహితుడు నగుట.

ఓ దేవత్వమా! ఓ బ్రహ్మత్వమా! ఈయుని శరీరములలోను ప్రతిబింబించుచున్న ఓ నా యమూల్యదేవతాగ్రణీ! ఇతరుల దృష్టిలో నెవరు శత్రువులుగా భావింపబడుచున్నారో వారందరును నా నిజాత్మనే! ఎవరు మిత్రులుగ భావింపబడుచున్నారో వారు కూడ నా నిజాత్మనే! బాహ్యశరీరములను,కించదాత్మలను చూడకుము! ప్రతిశరీరములోను దేవత్వమును చూచుటమాత్రమే గాక నిజముగాని దేవత్వమును గ్రహించుటే జ్యోతి. దీనివలన నీవే దేవత్వము; దేవత్వమే నీవు అగుదువు. దేవత్వమే నానిజాత్మకు మఱియొక నామము ఆ 'నేను' నిజాత్మ, సర్వత్ర కలదు. దానిని భావించుము; గ్రహించుము; అనుభవించుము. అన్ని కష్టములును, అన్ని బంధనములును, అన్ని నిర్బంధములును, అంధకారమంతయు పటాపంచలగును. ఎట్టి సత్యము! ఎట్టి దివ్యదృష్టి! దీని నెవరును నిర్వచింపజాలక పోవుట విచారకరము. ఇది వర్ణనాతీతము; శబ్దజాలమున కగోచరము. ఇది సత్యము ! సత్యము ! దీనిని నీ వాసింతువేని, కోరుదువేని యిది నీకు తప్పక సిద్ధించును.

మనము ఖగోళశాస్త్ర నక్షత్రమండలిలోని నక్షత్రములకును న్నదూరమును, ఒక్కొక్క నక్షత్రముయొక్క కనుగొనుచో నీభూమి యంతయు నొక్క యణువు, ఒక్కబిందువు మాత్రమే యగును. అట్లే నీవు "జ్యోతులకెల్ల జ్యోతిని, భాస్కరులకెల్ల భాస్కరుడను, ప్రభువులకెల్ల ప్రభువును, దేవతాలోకమునకెల్ల దేవుడను" అని గ్రహింతువేని, ఈ ఖగోళ నక్షత్రములు, యీ చంద్రసూర్యులు మొదలైనవన్నియు నీ ముందర బిందుప్రమాణము లగును. నీవట్లు గ్రహింతువేని, యనుభవింతువేని యీ సాంసారిక భూతము లన్నియు నిన్నేమి చేయగలవు? నిన్నెట్లు స్పృశించగలవు? నక్షత్రముల ముందర భూమియే బిందువగుచో, శూన్యమగుచో, భాస్కరులకెల్ల భాస్కరుడై జ్యోతులకెల్ల పరంజ్యోతియైన, నా నిజాత్మముందర యీ సాంసారిక బాధలు, విచారములు శూన్యములు కాక మరేమగును? అనేకలక్షల సూర్యులు నశింతురుగాక! అనంతకోటిచంద్రులు మాయమగుదురుగాక! జ్ఞాని మాత్రము హిమవన్నగమువలె చలింపక నట్లే యుండును. వాని కేయపకారము సంభవింపగలదు? వాని నేది బాధింపగలదు? ఎంత విచిత్రము! ఎంత ఆశ్చర్యము! అట్టి యనంతమైన, అభేద్యమైన, అప్రమేయమైన జ్యోతియే నీ నిజాత్మ. ప్రజలు దీనిని మరచిపోయిరి. మనకండ్లకు మాయ యను

తెఱ [illegible] ౌస్కరుని మఱుగుపరచుచున్నది. ప్రి [illegible] కారబంధురమై మనము దేనిని సరిగా చు [illegible] యున్నారము. అద్వితీయు, అప్రమేయు, అఖండ పరమైశ్వర్యమును చిన్న యజ్ఞానమేఘ మావరించినది. దీనిని, యీదుర్బల, దుష్ట పిశాచమును పెఱికివేయుము; పోదోలుము. "నేను ప్రభువులకెల్ల ప్రభువును, జ్యోతులలో పరంజ్యోతిని, నిత్యుడను, అనిర్వాచ్యుడను" అని గ్రహించుము తత్త్వమసి. తత్త్వమసి. ఆహా! నీవీభావమును భావించుచున్నపుడు, దీనిలో తేలియాడుచున్నపుడు సర్వమును, ప్రపంచమంతయు స్ఫటికమువలె నిర్దుష్టముగా కాన్పించుట లేదా?

రాముడు చరిత్రాంశములను గాని, యుత్కృష్టపురుషుల జీవితములను గురించిగాని చెప్పుట లేదు. ఇదంతయు నతని స్వానుభవమే! మీరును దీనిని స్వానుభవమునకు తెచ్చుకొనగలరు. మనము సత్యమును గ్రహించి దానిని యనుభవించునపుడు భూతలమును స్వర్గ మాంగళ్యముగా మార్చితి మని రాముడు మీకు చెప్పుచున్నాడు. అప్పుడు మనకు శత్రువులు లేరు! భయము లేదు! బాధ లేదు! విచారము లేదు! అది స్వర్గము! అది స్వర్గము!

మన మొక పర్వతముమీదనుండి చూచితిమేని క్రిందనుండు వస్తువులలోని నిమ్నోన్నతములును హెచ్చుతగ్గులు స

మన కేమియు కానరాదు. కి ... యీ
యిల్లు అతిమెత్తగాను, ఆయిల్లు ... , ఆవీధి
చాల మెరకగాను, యీవీధి చాల ... —యీవిధ
ముగా నంతటను హెచ్చుతగ్గులే కాన్పించును. ఇట్లే నీ వాధ్యాత్మికపర్వతరాజము నధిరోహించితివేని, నిజాత్మను తెలిసికొంటివేని, నీ యాంతరంగిక సత్యావగాహనము నీకయ్యేనేని మిత్రులు, శత్రువులు, అపకారి, ఉపకారియను సమస్తభేదములు, ద్వంద్వములు నశించును. ఈభేదదృష్టియే మన కసంతోషమును, అరిష్టములను కలిగించుచున్నది. ఈదృష్టిని చాలించి యుత్తమదృష్టిని పొందుము. అప్పుడు భేదములన్నియు నశించి సత్యము సత్యము కాగలదు ఇదియే యేకత్వ మని వేదాంతము చెప్పుచున్నది. భగవంతుడే సత్యము. కాన్పించునదంతయు మాయ; అజ్ఞానము.

ఈవిధముగా నీనిజాత్మను తెలిసికొనుము. ప్రపంచమంతయు అయథార్థముగను అంతరంగమున నున్న భగవంతుడే, దేవత్వమే, సత్యముగను నీకు గోచరమగువరకు నీసాధనను చేసికొనుము. నీసోదరునిలోని దివ్యత్వమును గ్రహించజాలక నీ వాతనిని మానవుడని సంబోధించుటచే మహాపరాధమును చేయుచున్నట్లు నీవు గ్రహించ జాలకున్నావు. అట్లు చేయుటచే నీవాతనిలోని దేవత్వమునే చంపివేయుచున్నావు. మాతృహత్య, భ్రాతృహత్య, ఆత్మహత్య యను అనేకహ

త్యాలు లోను, ప్రతివానిలోను, యు
న్న దేవత్వ లక పోవుటచే మనము దైవహ
త్యనే చేయు చున్నాము. నీకు బాహ్యరూపములు, శరీర
ములు, నామములుమాత్రమే స్ఫురించునంత కాలము దుఃఖ
ము, బాధ తప్పదు. ఇట్లు నీలోనున్న దేవత్వమును చంపు
కొన్నంత కాలము నీ ప్రపంచమునుండి నాశనమగుచున్నా
వనుసంగతిని గ్రహించుము. ఇదియే యజ్ఞానాంధకారము.
ఈయజ్ఞానమే ప్రపంచములోని సమస్తదుఃఖములకును కార
ణము. అనుభవ మెంతమాత్రమును లేనివానికీ సత్యము కల
వలె నుండును. ఇది పరమసత్యము. దీనిని గ్రహించిన పర
మానందమును పొందుదువు. దీనిని భావించుచో, నాచరిం
చుచో నీవొక యద్భుతప్రపంచమున జీవించగలుగుదువు.
ప్రకృతిశక్తు లన్నియు నీకు సేవచేయును. సూర్యచంద్రులు,
గ్రహతారకములు, పృథివ్యాకాశములు సమస్తమును నీయా
జ్ఞకు బద్ధమగును. దీనిని నీవు నీ నిరంతరానుభవసాధనలచే
కనుగొనగలవు. తన నిజదివ్యత్వము నాస్వాదించువాడు, ఈవి
శ్వమంతటితోను తనయైక్యతను చూచుకొనునా డానందో
దధి నోలలాడడే! అనేక శతాబ్దములనుండి పోగుబడిన గు
హాంతరసాంద్రాంధకారము దీపము వచ్చుటతోడనే క్షణిక
కాలమైనను యాలసింపక పలాయన మగుట లేదా! అట్లే
నీపుట్టుకనుండియు సంచితమగుచు వచ్చిన యజ్ఞానమును

ఒక్క క్షణికములో నాశన   త్వము, నీది
వ్య తేజస్సు హృదయాంతర   టతోడనే
యజ్ఞానము పలాయనమగును.

రాముడు తన నిత్యానుభవముచే నీసత్యమును కనుగొనెను. "నే నేవ్యక్తిని గాని చూచునపుడు నా కావ్యక్తి కాని, బాహ్యశరీరముగాని గాక యందులోని దేవత్వమే గోచర మగునపుడు నా కెట్టిబాధయు కలుగకుండెను. అట్లు కాక నేను బాహ్యశరీరమునే, వ్యక్తినిమాత్రమే చూడగలిగినపు డంతయు దుఃఖమయ మయ్యెను; అంధకారమయ్యెను. కాని ఈయనుభవముల చేతను, జయపరంపరల చేతను నేనిప్పటికి కలలోకూడ నట్టిదోషమును చేయజాలని స్థితికి వచ్చితిని. అంతటను బ్రహ్మపదార్థమే తప్ప మరేమియు నాకు కాన్పించుట లేదు. మీరందరు నా నిజాత్మస్వరూపమే; నా యాత్మయే; మీశరీరములన్నియు నాశరీరమువంటివే నాశరీరమే; అని నేను భావించునపుడు మీరును నావలెనే భావించి తీరవలెను అను సత్యము నాకు ద్యోతక మయ్యెను."

మజనుడను యొకకాంతు డుండెను. అతడు తన ప్రేయసిని ప్రేమించినట్లు మరెవరును ప్రేమింపజాలరు. కాని యతనిప్రేమ తనప్రేయసిశరీరముకొరకు మాత్రమే యగుటచే నతడామెను చూడజాలకపోయెను. మీకున్నకోరికలన్నియు ఫలించవలెనన్న మీరా కోరికలను విడనాడ

వలెను నతనువహించవలెను.' పాపము

మను గొనలేకపోయెను. కాని ప్రపం

చ మంత కాంతుడు లేడని చెప్పవలెను. కాని

యతనికోరిక వేరకపోవుటచే నతడు పిచ్చివాడైపోయి

తండ్రిగృహమును వీడి యరణ్యములో తిరుగనారంభించెను.

అతని కొక గులాబిపువ్వు కనిపించినచో నదియే తన కాంత

యని దాని నాశ్లేషించుట కతడు పరువెత్తును సాలవృక్షమును

జూచి దానిని చెక్కిటజేర్చును హరిణశాబక మతని చంచ

లాక్షివలె దోచి దానిని దాపొంచును. ప్రతివస్తువు తన

కాంతస్వరూపముగా నతనికి గోచరించుచుండెను. అతడు వా

టి బాహ్యశరీరములను దాటి ప్రతిచోటను తనకాంతశరీర

మునే చూచుచుండెను. కాని యతనిప్రేమ విషయలక్ష్యము

నుమాత్రమే కలిగియుండుటచే నతనికి దుఃఖమే యాశ్రయ

మయ్యెను.

మీరందరును మజునునివలెనే ప్రేమించవలెను. కాని

భార్య బాహ్యశరీరము మీలక్ష్యము కాగూడదు. మీరు

నిజతత్త్వమును, దేవత్వమును, మాత్రమే ప్రేమించవలెను.

ప్రపంచమంతయు నానందముకొరకే కదా పరువులెత్తుచు

న్నది ? ఆనందమే బ్రహ్మము. పాప మితడు యథార్థానంద

ము, బ్రహ్మము, యెచ్చటనుండునో కనుగొనజాలక పోయె

ను. చెట్లలోను, జంతువులలోను, పుష్పములలోను తన ప్రే

యసిని కనుగొనిన మజునుని. [illegible] గముల లోను సత్యమును కనుగొనువాడు [illegible] ఎవరకు మజునుడు తిరిగి తిరిగి స్మృతితప్పి యడ [illegible] చోట పడి పోయెను. అతనితండ్రి యతనిని వెతుకుకొనుచు నచ్చటికి వచ్చిపడియున్న కుమారుని లేవనెత్తి ముఖముతుడిచి సేద దీర్చి 'కుమారా! నీవు నన్ను గుర్తించితివా' అని యడిగెను. కాని మజునుడు వెర్రివానివలె వెర్రిచూపులు చూడనారంభించెను. అతని కీవిశ్వమున మరేమియు కాన్పించుట లేదు. 'తండ్రి యననేమిటి? తండ్రి యన నేమిటి?' అని యతని శరీరమంతయు ధ్వనించుచుండెను. 'కుమారా! నేను నీతండ్రిని. నీవు నన్నెరుగను గుర్తించుట లేదా' అని అతడు మరల నడిగెను. 'తండ్రి యన నేమిటి' అని మజును డడిగెను. చూచితిరా! అతని కీవిశ్వమంతటిలోను తనప్రేయసి తప్ప మరొకటి కలదా?

మజును డీయస్థిమాంసములపై, విషయముపై, చర్మముపై చూపిన యనన్యప్రేమను సత్యముపట్ల కలిగి యుండుటే జ్ఞానము. అదియే యాత్మానుభూతి. బ్రహ్మజ్ఞానము. నీకా దివ్యప్రేమ కలిగినపుడు, తల్లి, తండ్రి, సోదరులు, శత్రువులు, సమస్తచరాచరములు మొదలగు వన్నిటిలోను నీవు బ్రహ్మత్వమునే చూడగలిగినపుడు, భార్యలో భార్యగాక బ్రహ్మత్వమే నీకు కాన్పించునపుడు నీవు బ్రహ్మమే యగుదు

వృ. సి ... ...ముంలోనే పవిత్రస్నాన మాచరించుచు వృ. ... ...ు ప్రాణములను విడిచెను. అతడుజీవించియున్నం... ...ము తన ప్రేయసిని చూడనే లేకపోయెను. చనిపోయినతరువాత నతను భగవంతునివద్దకు తీసికొనిరాబడెను. 'ఓ మూర్ఖుడా! నీ ప్రాపంచకవిషయము నంతగా నేల ప్రేమించితివి? నీప్రేయసికొరకు నీవు వృథపుచ్చిన ప్రేమలో లక్షవంతు ప్రేమను నాపైచూపియుంటివేని నీకు నేను దేవేంద్రపదవి నిచ్చియుందునే' అని భగవంతుడనెను. "భగవంతుడా! నీప్రమత్తతకు నిన్ను నేను క్షమించుచున్నాను. నాచే ప్రేమింపబడుటకు నీకంత యుత్సాహమే యున్నయెడల నీవే నాప్రేయసివై వచ్చినచో నీకోరిక సిద్ధించెడిదే! నాచే పూజింపబడవలెనన్న నాప్రేయసి వేల కాకపోతివి?" అని మజునుడు భగవంతునే మందలింపజొచ్చెను. ఇతడంతయు తారుమారుచేసెను! అతనివలె మీరును అకుంఠితప్రేమ యుండవలెను. కాని సత్యమే, మీ నిజాత్మయే మీ లక్ష్యము కావలెను. దానినే మీరు సర్వత్ర చూడవలెను. గ్రహించవలెను. అనుభవించవలెను. తదితరమంతయు భ్రమ మజునునివలె మీరును భ్రష్టు లగుదురు.

"అయితే దానివలన లాభ మేమి? మేము దానిని తెలిసికొనవలసిన యగత్యము లేదు. మానరకకూపమే మాకు సంతోషావహముగనున్నది." అని మీ రడుగవచ్చును.

మీ రెంతేని సంతోషము నొందుఁ. యె
ప్పటికైన నదియే మీపరమావధి యని గ్రహించవ
లెను. కనుక నీమార్గమధ్యమున కుంటుకొనుచు మీ రేల
యాలసించెదరు? ఏల వృథా కాలయాపన చేసెదరు? ఎప్పు
టికైన మీ రాస్థితిని పొందవలెను కనుక కర్దమమార్గముల
నేల కౌగిలించుకొనెదరు? శీఘ్రగాములైన రైలుబండ్లు, ట్రా
ముబండ్లు లేవే! రెక్కలను ధరించియైనను మహావేగముగా
పరమావధిని జేరక మార్గమధ్యమున కాలయాపన చేయుచు
పడియుండుటలా!

నీ నిత్య, నిరంతర వాతావరణమును పరికించుము! నిన్నా పరమావధికి జేర్చుటే ప్రకృతివిధానమని నీవుగుర్తింప గలవు. ఇదియే ప్రకృతి తత్త్వము. నీవు ప్రశాంత, నిర్మలానందచిత్తమును కలిగి యుక్తస్థితియందే కొంతకాలముందువేని నీ కేదో శుభవర్తమానము, శుభము, మాంగళ్యము చేకూరుటను నీవు తప్పక చూచెదవు. ఇది యనుభవవాక్యము. పరమసత్యము. ఈ శుభోదర్కస్థితిలో, నీప్రశాంతతలో, నీసామరస్యములో నీవున్నపుడు నీ కేపరమస్నేహితుడో, మ రేపరమహృద్యవిషయమో చేకూరును. కాని నీవీవిషయమునుచూచి మురిసిపోవుదువేని, దాని నత్యంతము ప్రేమించి నీకౌగిలింతలతో దానిని నలిపివేయుదువేని చివరకు దాని కేయనూహ్యప్రమాదమో సంభవించి యదిమాయమగును ఈధర్మ మప్రతిహతము.

ఇ తోడనే నీవు విచారింతువు; బాధపడుదువు. ంది యీవిచారముచేతను దోషమును గ్రహింపలేక బాహ్యపరిస్థితులను విమర్శింపనారంభింతురు. వాటిపై చిందులు త్రొక్కనారంభింతురు. దానితో మరికొన్ని విచారములు, బాధలు వారికి సంప్రాప్తించును. అప్పుడు వారు 'దురదృష్టము లెప్పుడును యొంటరిగా రావుకదా! అవి తండోపతండములుగా వచ్చి పడుచుండును' అని విలపించుచుందురు. ఏమిలాభము! ప్రజ లొకనాఁడు దురదృష్టములకు పాల్పడుటతోడనే తమసమత్వమును తిరుగ ప్రతిష్ఠించుకొనలేక బాహ్యపరిస్థితులను విమర్శించుచు, అజ్ఞానముచే చిందులుత్రొక్కుచు దురదృష్టపరంపరలను తామే తెచ్చిపెట్టుకొందురు. చిట్టచివరకు సమత్వము, వైరాగ్యము, కామముల కతీతులగుట, సౌమనస్యము, ప్రశాంతత చేకూరి దుర్భర, దుస్సహావిచార మేఘములు విడిపడును. మంచిపరిస్థితు లేర్పడును. కాని తిరుగ వెనుకటి కథయే జరుగును. బాహ్యవిషయములపై మోహము జనించి దుఃఖములు మరలప్రారంభమయి చిట్టచివరకు మతము శరణ్యమగును. విచారములును, బాధలును మతమునకు దారిచూపునని పెద్దలందురు.

ఇట్లు మీ నిత్యజీవితములలో రాత్రింబవళ్ళను మీర నుభవించుచున్నారు. సంతోషమను పగలును రాత్రియను దుఃఖ మనుగమించుచున్నది. రాత్రియను దుఃఖమును సంతో

షమనుదినము పొంటాడుచున్న[illegible]ు, విష
యములను మన మామోదించున[illegible] యుత్పతన,
అధోపతనము లొకటితరువాత నొకటి [illegible]చుండును. ఈ
యాంతరంగిక యుత్పతన అధోపతనము లేల కలుగుచున్నవి?
వాటియుద్దేశ్యమేమి? నీ యాంతరంగిక భాస్కరుని గుర్తింప
జేయుటకే యివి యుద్దేశింపబడెను. భూమిమీద రాత్రింబవ
లులు కలుగుచున్నవి. కాని సూర్యుని కెప్పుడును దినమే
కాని రాత్రి కలదా? సూర్యునిచుట్టు తిరుగుచు భూమియే
దివారాత్రములను కల్పించుకొనుచున్నది. సూర్యునిలో మా
త్రము రాత్రి లేదు. అక్కడంతయు బ్రహ్మతేజస్సే! పగలే!
దుఃఖములు, విచారములు, బాధలు—ఇవన్నియు నీ యాం
తరంగిక స్వర్గమును వ్యక్తపరచుటకే యని గుర్తించుము. భా
స్కరులలోని కెల్ల భాస్కరుని, తేజస్సులలోని కెల్ల తేజస్సును
గుర్తించవలెను; గ్రహించవలెను అను భావమును నీలో
కలుగజేయుటే వీటి యుద్దేశ్యము. అట్లు నీవు గుర్తించుటతో
డనే ప్రాపంచిక బాధలు, దుఃఖములు నిముందర పలాయన
మగును. ద్వంద్వము లన్నియు పటాపంచ లగును. నీవు వాటి
కతీతుడ వగుదువు. ఇవియే వీటియుద్దేశ్య మెట్లగుచున్నది?
మొట్టమొదటి సంతోషములు నీకేమి బోధించుచున్నవి?
మనము మన బ్రహ్మత్వముతో సహచర్యము చేసినపుడే,
దానిలో మగ్నుల మైనపుడే లేక విశ్వముతో సామనస్యము

పొందిన ... నును. మనము విశ్వసౌమనస్య
మును ... సౌఖ్యములును మన వగును.
ఈ ధర్మము ... లేదు. అని యవి బోధించుచున్నవి.
దుఃఖ మేమి చెప్పుచున్నది? ప్రాపంచికములపై, మాయావి
షయములపై సంగము కలిగినపుడు, రాగము కలిగినపుడు,
నేను నొటాడుదునని చెప్పుచున్నది. ప్రాపంచికవిషయములు
సత్యములు కావనియు, వాటికొరకు మన శక్తులను, కాల
మును వృథచేయుట తగదనియు దుఃఖము చెప్పుచున్నది.
రాముడు ప్రపంచచరిత్రనంతయు ...ధర్మముచేతనే రుజువు
చేయగలడు. సంతోషము లన్నియును మనలో సౌమనస్య
ముండవలెననియు, విశ్వముతోటితోను, సర్వప్రకృతితోను
ఐక్యతయుండవలెననియు బోధించుచున్నవి. దుఃఖము వ్యతి
రేక సాంప్రదాయమును అనగా ప్రాపంచికవిషయములందు
సంగ ముండకూడదనియు, వాటిని సత్యములుగా భావించరా
దనియు చెప్పుచున్నది; సర్వత్ర యున్న భగవంతుని హత్య
చేయరాదనియు, నామ, రూపములకు మురిసి యతనిని విస్మ
రింపరాదనియు చెప్పుచున్నది. సంతోషదుఃఖములు రెండును
వేదాంతమునే బోధించుచున్నవి. సత్యమును గ్రహించదు
కనుకనే ప్రపంచము దుఃఖభాజన మగుచున్నది. సత్యమును
గ్రహించుచో నీ వానందమయుడవు కాగలవు

భారతదేశములో కుండలను చేతులతో చేయుదురు.

మట్టిని లెస్సగా కాళ్ళతో వ [illegible] చిన్న చిన్న ముద్దలుగా తీసికొని పైన [illegible] లోపల దేనినో యాధారముగా నుంచుకొను. [illegible] న్యాయముగా తగులుచుండు మర్దింపులన్నియు నీయభివృద్ధికి, నీవు బ్రహ్మమగుటకే యని గుర్తించుము. నీకు కలుగుచుండు బాధలన్నియు నట్టిమర్దనలు; సంతోషము లన్నియు లోపలనుండు యాధారము. ఈ రెంటిచేతను శీల మేర్పడవలెను; ఈ రెండును నీ దేవత్వమును పెంపొందించవలెను ఇట్టిబాధలను కల్పించుచు నిన్ను దేవత్వమునకు జేర్చుటే ప్రకృతిధర్మము నీవల్లభివృద్ధినొందనిచో విచారముపై విచారము, దుఃఖముపై దుఃఖము వచ్చిపడుచుండును. కుండ కాకారము వచ్చువరకును యివితప్పవు. ఈ 'లెంపపెట్టులు' తప్పవలెనన్న నీయాత్మను గ్రహింపుము అదియే నీపరమావధి రాముని శరీరము నెవరైనను పూజించునపు డత డవమానమును పొందుచుండును. అతని యంతరంగమున యనంతమైన సంతోషము, ఆనందము, శాంతియు నుండగా ధనధాన్యములనుండియు, స్తోత్రపాఠములనుండియు కలుగు సంతోషమువలన నతని కేమియు ప్రయోజనములేదు. దీనిని నీవు గ్రహించితివేని పేరుప్రతిష్ఠలకొరకు కాశించు భిక్షుకత్వము నశించగలదు.

భారతదేశమున నొకస్త్రీ యుండెను. ఆమెకు తొమ్మండుగురు సంతానము కలరు. ఒక ముష్టివా డామెపెట్టిన బిచ్చ

మున కపరి [illegible] యామె నాశీర్వదించవలె
నని 'ఓ [illegible] నేడుగురుబిడ్డల తల్లిని చేతువు
గాక!' అని [illegible] పాపము బిచ్చగాని యుద్దేశ్యము
మంచిదేమైనను [illegible] కిదివరకే తొమ్మండుగు రుండుటచే
నది యిద్దరుపిల్లలను పోగొట్టుకొనమనున ట్లయ్యెను. ఆమె
దానికిచింతించి మరియొకసారి యాశీర్వదింపమన బిచ్చగాడు
తిరుగనట్లే యాశీర్వదించెను ఆమె కెంతయు రోషము గలిగి
వానిపై కోపపడుచుండ ప్రజలు గుంపుగూడిరి అతని యా
శీర్వచన మాశీర్వచనము గాక శాప మగుటకు వారెంతో
యు నాశ్చర్యపడిరి. రామునిలో ననంత, యనిర్వాచ్యమైన
యానంద మున్నది. దాని నందరు కూడ యనుభవించె
దరుగాక ! అదియే మన కీప్రపంచవిషయముల నుండి
స్వేచ్ఛ నొసగగలదు ఈ శరీరము, ఈ వ్యక్తిత్వ మాదిరి
పొంత వెలయు గులాబివలె నజ్ఞాతవాసమును చేయునుగాక!
ఈ శరీర మురికొయ్యపై నుండవచ్చును; కారాగారమున మ్ర
గ్గవచ్చును; సముద్రతరంగములచే గ్రసింపబడవచ్చును; అగ్ని
హోత్రమున త్రోయబడవచ్చును. దీని కెన్నిజరిగినను నా
యానంద మనంతము. అది కొరతపడదు. ఆయానందము
ననుభవించుము! ఆయాంతరంగిక పరమానందముచే ప్రాపం
చికదంభములను, శశవిషాణములను, మౌర్ఖ్యములను తరిం
తువుగాక!

ప్రభువుల కెల్ల ప్రభు ... ంలో భగ
వంతుడవుకమ్మ! తత్త్వమసి.

మానవుడు తనవిధికి తానే యాజమాను ... ప్రభువు

స్త్రీపురుషరూపములోనున్న సమస్తచరాచర విశ్వప్రభూ తంసములారా !

మానవుడు తనవిధికి తానే యజమానియగుచున్నాడు; తన యునికికిని తన యవస్థకును తన సర్వస్వమునకును తానే కారకుడు; వాటి నని టిని తానే కోరి తెచ్చిపెట్టుకొనును అను విషయమునుగూర్చి మనము చర్చింప నున్నారము. మన మిదివరలో మానవుని యథార్థతత్త్వమునుగూర్చి చర్చించియుంటిమి. యథార్థమానవుడు, మాయా విరహిత మానవుడు, బ్రహ్మమే ! భగవంతుడే ! అతడు బ్రహ్మము తప్ప మరేమియు కాజాలడు! యథార్థమానవుడు తన శరీరమునకు మాత్రమే కాక సర్వప్రపంచమునకును, ఈవిశ్వమంతకును, కూడ ప్రభువు. మనము 'మానవుడు' అనుదానిని వేదాంతులు చెప్పు సూక్ష్మశరీరము అనుయర్థముననే తీసికొందము; అనగా సంకల్పవికల్పములు, ఇచ్ఛాద్వేషములు, కామక్రోధములు మొదలగు మనశ్శక్తి గల మానవుడు. ఈ సంకుచిత భావములో తీసికొనినను మానవుడు తనవిధికి తానే ప్రభువగుచున్నాడు ; కారకుడగుచున్నాడు.

వ [illegible] నతరువాత తన యునికిని తానుచాలవ [illegible] నగలడు. మార్చుకొనుచున్నాడు అను సంగతి మన [illegible] దరకును విశదమే! మానవుని కొన్ని పరిస్థితులలో నుంచుడు. ఎట్టి పరిస్థితులలోనున్నను అతడు వాటి కతీతుడు కాగలడు; వాటిని శాసించుశక్తి వానియందు కలదు. అతిదరిద్రమునుండి యతడు తనదేశ మందరిలోను కూడ మహా ఐశ్వర్యసంపన్నుడు కాగలడు. గర్భదరిద్రులును, నిరుపేదలును కూడ నఖండయశస్సును, ఘనప్రతాపమును గాంచినట్లు ప్రపంచచరిత్ర చాటుచునే యున్నది. అట్టి యుత్కృష్టవ్యక్తు లెందరో కలరు. నెపోలియను, షేక్స్పియరు, విల్లింగిటను, కాళిదాసు, పోతన, శివాజీ మొదలగు యోధులును కవీశ్వరులును యిట్టివారు కారా? మన మీ ప్రపంచములోనికి వచ్చిన తరువాత నాజీవితములోనే మన పరిస్థితులను మార్చుకొనగలమని యీ యుదాహరణలు చాటుట లేదా? కాని నీజన్మమును, నీతల్లిదండ్రులనుకూడ నీవే నిశ్చయించుకొనుచున్నావని వేదాంతము చెప్పుచున్నది. శిశువే ముందు కాబోవు మానవుని చూపుచుండును కదా! అంతేకాక శిశువే తండ్రికికూడ తండ్రి యగుచున్నాడు. తనతండ్రిని తానే నిర్ణయించుకొనుచున్నాడు. నీవు జాత్యంధుడవైనచో దానిని నీవే తెచ్చిపెట్టుకొంటివి. నీవు గర్భదరిద్రకుటుంబమున జన్మించినచో దానికిని నీవే కారకుడవు. నీవు దౌర్భాగ్యపరి

స్థితులలో జన్మించినను దానికిని పుట్టుకకు కూడ నీవే కారణము.

మానవుడు తన తల్లిదండ్రులను తానే యెట్లు నిర్ణయించుకొనుచున్నాడు ? ఆత్మ యొకశరీరమునుండి మరియొకశరీరమున కెట్లు ప్రయాణము చేయుచుండును? అను సమస్యను కొంతవరకు మన మిప్పుడు చర్చింపవలెను.

మానవుడు చనిపోవునప్పుడు సంపూర్ణముగా నాశనమగుచున్నాడనియు, అదియే ఆజీవి కాఖరుదశయనియు కొందరు భావించుచున్నారు. అతనిలో సహజముగానున్న యమరత్వభావముచే నేమి, మన స్నేహితులును బంధువులును చనిపోకుండ నుండవలెననెడు కోరికచే నేమి యీపాపప్రపంచము నొకదానిని కొందరు మతాభిలాషులు సృష్టించి వారినందులో స్థాపించుచున్నా రని కొందరు భావించుచున్నారు. రెండవభావనలో కొంతసత్యమున్నది కాని యది పూర్తియైన సత్యము కానేరదు. చనిపోయిన తరువాత మనము స్వర్గమునకో నరకమునకో పోదు మనుసంగతి సంపూర్ణసత్యము కాదు. ఇక్కడ నొకమానవుడు చనిపోయి పాతిపెట్టబడె ననుకొనుము. "మట్టి మట్టిలో చేరినది" అని యీసమాధిపైనుండును. ఇందు సత్య మెంతవరకు గలదు ? శరీరము మట్టియగుట సత్యమే కాని యది నశించుట లేదు. అది రూపాంతరమును మాత్రమే పొందుచున్నది. ఆశరీరములో నున్న పంచ

భూతస(ుక రూపములోనున్నది. దాని
కవస్థాభేద.   కలిగినది. నీస్నేహితునియొక్క శరీ
రమే కొద్దిరోజుల ౦ నాసయాధిపై సుగంధపరిమళముతో
నొప్పు గులాబిపువ్వుగనో ఫలపుష్పభరితమైన మహావృక్ష
ముగనో కాన్పించుచున్నది. అది నశించుట లేదు.

శరీరమే నశించనిచో నిక నశించునదేది? ఆత్మ, బ్రహ్మము, లేక నీ నిజతత్వము నశించునా? అది నశించనేరదు. దానికి చావు లేదు. అది యమృతము. అనశ్వరము. ఇక నశించునదేది? భావములు, కామక్రోధములు, సంకల్పవికల్పములు, ఇచ్ఛాద్వేషములు గల సూక్ష్మశరీరమా నశించునది? మానవుడు పాతిపెట్టబడెను కాని యివిమాత్రము పాతిపెట్టబడలేదు. వీటి నెవరును పాతిపెట్టజాలరు. అయినచో నివి యేమైనవి? ఇవి యెచ్చట నున్నవి? ఈసూక్ష్మశరీరము, ఈ యాంతరంగిక భావసముదాయము, కామాదులు సంకల్పవికల్పసముదాయసంచితఫల మంతయు, నేమగుచున్నది? ఈభావనాశక్తి యంతయు నేమగుచున్నది? ఇది దేనినాశ్రయించుచున్నది? ఈప్రపంచములో నేదియును నశింపు కాజాలదు. శూన్యము కానేరదు. అని యాధునిక శాస్త్రములు కూడ రుజువుచేయుచున్నవి. శక్తిరూపాంతరము చెందుచు ప్రవహించుచుండునే కాని దానికి నాశము లేదు. పదార్థముకూడ నశింపు కాజాలదు. ఈధర్మ మీా సమస్తవిశ్వము ననుసరించును.

శరీరము నశించక యుండ, ఆ
త్మ యెంతమాత్రమును చలించక ... తముగా,
కల్పాంతము వచ్చియుండ యీయాకాశముకొ... ను, మనశ్శక్తి,
యీయంతరంగిక జీవితపు మాత్రము నాశమునొందునా?
అదెప్పుడును నశింపజాలదు. శక్తికి నాశము లేదని యన్ని
శాస్త్రములును రుజువు చేయుచున్నవి అది స్థలాంతరము
నొందవచ్చును. రూపాంతరము నొందవచ్చును. అవస్థాభే
దము నొందవచ్చును. కాని యది మాత్రము జీవించియే
యుండును. దానికి చావులేదు మన మొక కొవ్వొత్తిని
వెలిగించునపు డొక యరగంటలో వత్తియు, కొవ్వును
సమస్తమును మాయమగుచున్నది. ఏమియు కాన్పించు
ట లేదు. కాని శాస్త్ర మేమి రుజువు చేయుచున్నది?
రసాయనశాస్త్ర మేమి సాక్ష్య మిచ్చుచున్నది? ఇందేమియు
నాశము నొందుట లేదు. ఒక వంకరగాజుగొట్టముచే క్రొవ్వొ
త్తి కాలుచుండగా పోవువాయువులను మొదలైనవాటిని పట్టు
కొంటిమేని పదార్థ మావంతయు నశించుట లేదని నీకు తెలి
యగలదు. వేసవికాలములో తటుకులలోను, చిన్నచిన్న గి
న్నెలలోను యున్న నీరు యింకిపోవుచుండుటను నీవు చూచు
ట లేదా? తెలియనివాడా నీరు నష్టమై పోయిన దనియు,
నశించిన దనియు తలచును. ఆనీరు ఆవిరి యగుచున్నది. గా
లిలో కలసియున్నది. దీనిని నీవు పరీక్ష చేసి కనుగొనవచ్చును.

ఱకును నీలోనున్న మనశ్శక్తి, నీమూాంతర , భావసంచయము సంకల్పవికల్పములు మొదలైన శక్తియంతయు నశించునట్లు పైకికాన్పించును కాని వేదాంతము తన యాత్మరసాయనశాస్త్రప్రమాణముచే నిందేమియు నశించుట లేదనియు నిదికూడ యనశ్వరమే యనియు రుజువుచేయుచున్నది. ఇది నశించనిచో నే మగుచున్నది? ఎందుపోవుచున్నది? నీ కాప్రపంచములో నేమి కాన్పించుచున్నది? చచ్చుట పుట్టుట. కొంతమంది చనిపోవుచున్నారు. మరికొంద రుద్భవించుచున్నారు. ఈచనిపోవువారి చిత్తశక్తి యంతయు, భావనాశక్తి యంతయు శూన్యమై పోవుచున్నదనియు; నశించుచున్నదనియు యనుకొందమన్న నది శాస్త్రవిరుద్ధ మగుచున్నది. పదార్థవిజ్ఞానశాస్త్రము, రసాయనశాస్త్రము మొదలగు ప్రకృతిశాస్త్రముల కిది విరుద్ధము; వ్యతిరేకము ఈశక్తి పోవుచున్నదని మన మొప్పుకొను నెడల ఒకవస్తువు శూన్యములోనికి పోవుచున్న దనవలెను. ఇది యసంభవము, ఒకవస్తువు శూన్యములోని కెన్నడును పోజాలదు. నాసతో విద్యతే భావః; నాభావో విద్యతే సతః॥ ఉన్నదానికి లేకుండుట యెన్నడును సంభవించజాలదు. లేనిదానికి స్థితి యెన్నడును కలుగదు. కనుక మనము చనిపోవునపుడు కూడ మన చిత్తశక్తి యుండుననియే విశ్వసించవలెను. మరియొక టసంభవము కనుక మనము దీనిని యొ

ప్పుకొని తీరవలెను. అట్లయిన ...గ్నది ?

పుట్టుకను గురించి మనము క ... యూజించవల
సియున్నది. ఈప్రపంచములో ప్రజలు వివిధశక్తులతో, వివిధ భావములతో, వివిధవాసనలతో, వివిధబుద్ధులతో పుట్టుచున్నారు. ఒకనికి గుండ్రతల; ఒకనికి కోలతల; ఒకని కన్నుముక్కుతీరు వేరు; మరియొకని కన్నుముక్కుతీరు వేరు. చివరకు మానవులందరును యొకరినుండియొకరు భేదించుచునే యున్నారు. ఒకడు ఏకసంతగ్రాహి; ఒకడు మొద్దబ్బాయి. ఒకడు మహాద్భుతశక్తి సంపన్నతతో పుట్టుచున్నాడు; మరియొకడు మందుడు. దీనికి కారణమేమి? ఒక తల్లిదండ్రులకే పుట్టినవారిలోకూడ యెంతమాత్రమును పోలిక లేకుండుటే కాక వ్యతిరేకాశయములను విరుద్ధసంస్కారమును గలవారిని మనము చూచుటలేదా? భీషణరావణాసురు లొకేతల్లికి పుట్టుటలేదా? ఒకేకలాశాలలో చదువుచు, నొకేవిద్యార్థిగృహములో జీవించుచు, నొకే యుపాధ్యాయునొద్ద విద్యగరచుచున్న విద్యార్థులు వివిధభావములను, వివిధరుచులను, వివిధశక్తులను ప్రదర్శించుట లేదా? ఒకనికి చరిత్రియం దభిరుచి; ఒకనికి రసాయనశాస్త్రమందు ప్రీతి మరియొకనికి గణితశాస్త్రమం దభినివేశము. ఒకడు చిత్రకారుడు; ఒకడు కవి; ఒకడు మొద్దు. వీరి శక్తులలోను, యభిరుచులలోను, సంస్కారములలోను భేదములు కాన్పించుటలేదా! చాల భేదములు

కాస్ని నవరును కాదనజాలరు కొందరు పసితనమ్ ...తిబుద్ధిబలులు; సింహబలులు. శంకరుడు వాయుపుత్రుడు మొదలైనవా రెందరు లేరు! కొందరు పసితనమందే మందులు, బద్దులు, కుంభకర్ణులు ఈ భిన్నరుచులను, ఈ భిన్నశక్తులను, భిన్నవాసనలను, భిన్నయభిని వేశములను ప్రజలు కలిగియుండుటకు కారణమేమి? పుట్టుకయందే యీభేదము లెట్లు కలుగుచున్నవని వేదాంతము ప్రశ్నించుచున్నది. దీని కేదైన కారణముండనక్కర లేదా? ఇదియీశ్వరేచ్ఛ, భగవన్నిర్మాణము, భగవత్కటాక్షము లేక అతడు వారినట్లు సృష్టించెను అని చెప్పుటలో నర్థ మేమియును లేదు. అది పైప్రశ్నలను తప్పించుకొను ప్రయత్నమే కాని దానికి సమాధానము కాదు. అది నీయజ్ఞానమునే సూచించును; అది యీశ్వరేచ్ఛ; అతడే వారి కా భిన్నశక్తులును, రుచులను కలిగించినాడని చెప్పుటకూడ శాస్త్రవిరుద్ధము. ఇచ్చట యొకవస్తువు శూన్యమునుండి వచ్చుచున్నదని నీవు మరల చెప్పుచున్నావు. ఇది యసంభవమని మనమిదివరకే చూచియున్నారము. కనుక నీ వివిధాభిప్రాయములను, వివిధశక్తులను, వివిధాభిరుచులను పిల్లలు తమతో మరియొక ప్రపంచమునుండి తీసికొని వచ్చుచున్నట్లు మన మొప్పుకొనవలెను. కాని వారు వీటన్నిటిని శూన్యమునుంచి తీసికొనివచ్చుట లేదు. ఇవన్నియు నేదోయొక వస్తువునుండియే రావలెను.

ఇవి తత్పూర్వమే యున్నవి. అనగ పూర్వ
పురూపమునుండియే తీసికొని వచ్చుచి చితిరా!
చనిపోవుటకు పూర్వము కొన్ని కామనలు, సంకల్పములు,
యిచ్ఛాద్వేషములు మొదలగు కొంత చిత్తశక్తి యున్నట్లు
కాన్పించుచున్నది పుట్టుకతో కొన్నివచ్చుచున్నట్లు కాన్పిం
చుచున్నవి. దీనిభావ మేమి? వేదాంత మీరెంటిని సమన్వ
యము చేయుచున్నది. మానవుడు చనిపోవునపుడు వానిలో
కొన్నిభుక్తినొందని సంకల్పములుండును. అవి నశింపజాలవు.
ఇక్కడ యొక మానవడొకవిధమైన సంకల్పములతో పుట్టె
ననుకొనుము అవి శూన్యమునుంచి వచ్చుటలేదు. ఇంతకు
పూర్వమే పాతిపెట్టబడిన మానవునిలోనున్న భావములే,
కామములే యీనూతనముగా పుట్టినవానిలో తిరిగి పుట్టుచు
న్నట్లు మన మేల యంగీకరింపగూడదు? అట్లైనచో వస్తువు
శూన్యములోనికి పోవుచున్నది. శూన్యమునుండి వస్తువు పు
ట్టుచున్నది యను అసందర్భసమస్య నివృత్తి కాగలదు. ఇది
యే కర్మసిద్ధాంతము. దీనివలన పుట్టుక, చావు అనున వెంత
ప్రకృతిసిద్ధములో తేటపడగలదు.

ఇంకొకవిధముగా చూచినను మీరీకర్మసిద్ధాంతము
నంగీకరించవలెను. మరియొక తర్కముకూడ దీనికే ప్రోద్బ
లము నిచ్చుచున్నది. ఒకవిషయమును సులభముగా సహజ
మైన, సామాన్యమైన, సూత్రములచే సాధించగలుగునపుడు

దాసని ... హాస్పదమై, తెచ్చిపెట్టుకొనిన
సూత్ర ... యుట న్యాయవిరుద్ధము.

... కలుగుచున్న విరోధభావములను వివిధశక్తులను మేము కర్మసిద్ధాంతముచే సాధించము. అవిపారంపర్య అనగా తలితండ్రుల నుంచి వచ్చుచున్నవని మీరు చెప్పవచ్చును; శాస్త్రవేత్తలిట్లు వాదించవచ్చును. కాని కర్మసిద్ధాంతమునకును పారంపర్యకును భిన్నమేమియును లేదు; విరుద్ధము లేదు. పైగా కర్మసిద్ధాంత మీ పారంపర్యసిద్ధాంతమును స్థిరపరచులే కాకుండ చనిపోవునపుడు మనకు పైకి కాన్పించుచున్నట్టి మనశ్శక్తి నాశముకుకూడ నిది సాధించుచున్నది. పారంపర్యము దీనిని సాధించజాలదు. కనుక కర్మసిద్ధాంతమీ పారంపర్యము కన్న కూడ విశ్వసనీయము. గమనార్హము. కర్మసిద్ధాంతము పారంపర్యము నెట్లు బోధించుచున్నది? మానవుడు చనిపోవునపుడు చిత్తశక్తి నశించుచున్నట్లు పైకి కాన్పించుచున్నది. క్రొవ్వొత్తి కాలిపోవునపుడు క్రొవ్వును, వత్తియు నశించిపోయినట్లు పైకి కాన్పించినను యన్యోన్యాకర్షణ శక్తివలన వాటిలో నున్న యుదజనియు, కర్బనమును ప్రాణవాయువుచే నాకర్షింపబడి నూతనపదార్థములు తయారగుచున్నవి. అట్లే యీ కోరికలు, యీ సూక్ష్మశరీరము, మరణానంతర మిట్టి యాకర్షణశక్తిచేతనే మరియొకదానితో కలియుచున్నవి.

కొఱకు ప్రాప్తిలోని పదార్థములు నైన ప్రాణ వాయువుతో మాత్రమే కలసిన వాటి యభివృద్ధి కనుకూలించు పరిస్థితులుగ కే యూక ర్షింపబడుచున్నవి. ఇట్లు భుక్తి కానట్టి కోరిక యును భుక్తి కొరకు తమ కనుకూలించు క్షేత్రమును వెతకికొనినవి.

ఈవిధముగా ప్రతిమానవుడు తన తల్లిదండ్రులను తానే నిశ్చయించుకొనుచున్నాడు. మానవుడు జీవించియున్న పుడు వాని కనేకకోరిక లుండును. అవి చాలవరకు వాని జీవితములోనే భుక్తిని గాంచవచ్చును. కొన్నిమాత్ర మట్లే యుండిపోవును వాటికి భుక్తి లేకపోవుటచే నవి నశించజాలవు. అదేమగును? తోటలో మొగ్గ కాన్పించినపు డది మరునాడు వికసించుచున్నది. పుష్పించుచున్నది. దానికోరిక సఫల మగుచున్నది. చీమలు మొదలగు క్షుద్రజంతువుల కోరికలుకూడ నెరవేరుచున్నవే! మానవుని కోరికలుమాత్రమే యేల ఫలించజాలవు? ప్రకృతి, దైవము, మానవునియేల పరిహాసించును? మన జీవితములో మన కోరికలు చాలవరకు ఫలించుటలేదా? మనకోరికలే కదా మనకార్యము లగుచున్నవి! అవియే కార్యము వెనుకనున్న మూలశక్తులు. కనుక భుక్తి నొందని కోరిక లేమి కావలెను? భుక్తినొందని నీకోరికలన్నియు,నీమనశ్శక్తి యంతయు ఫలించి తీరవలెను. అవి యీ జన్మలో కానిచో మరియొక జన్మలో నైనను ఫలించక తప్పవు. భుక్తియే వాటికి ముక్తి.

ఇక్కడ [illegible] ఉదయించుచున్నది మనకు పూర్వజ [illegible] చనిపోయినతరువాత ముందు జన్మములుక [illegible] మన కీవెనుక జన్మల జ్ఞాపక మేమియును లేకపోవుటకు కారణ మేమి ? జ్ఞాపక మనగా నేమియని మనము ప్రశ్నించుకొనవలెను. ఇప్పుడు రాముడు మీతో నీదేశభాషలో మాట్లాడుచున్నాడు. భారతదేశములో రాము డెప్పుడును యింగ్లీషుభాషలో మాట్లాడి యెరుగడు. మీతో మాట్లాడునపు డతని మాతృభాషలోని యొక్కమాటయైనను జారదు. అంతమాత్రముచే నతని మాతృభాష నశించినదా ? లేదు లేదు. అది యతనిలోనే యున్నది. అతడు పెర్షియను అరబ్బీ మొదలగు భాషలలో మాట్లాడవలెనని సంకల్పించుచో నవన్నియు నొక్క త్రుటికాలములో పైకి రాగలవు. కనుక జ్ఞాపకశక్తి యనగా నేమి ? మనలో చిత్తసరము లేక సరస్సు కలదు. రామునిలో నున్న యీసరస్సులో నిప్పుడు అరబ్బీ, పెర్షియను మొదలగు భాషలన్నియు అడుగుభాగమున చేరియున్నవి. కావలె నన్నచో నీసరస్సు నొక్కసారి కదలించి వాటిని సరస్సు పైభాగమునకు తెప్పించ వచ్చును. జ్ఞాపకమును తెచ్చుకొనుట యన నిదియే! నీ వన్నియో విషయముల నెరుంగుదువు. కాని యవన్నియును నీజ్ఞప్తియం దిప్పుడున్నవా? లేవు. కాని నీచిత్తసరస్సునొక్కసారి కదలించుచో నీ వా విషయముల నీనిమిషములోనే

జ్ఞప్తికి తెచ్చుకొనగలవు. సర   ునకు వచ్చుట
తోడనే విషయములు మెదడుకు

నీపూర్వజన్మము లన్నియును,   జీవితములన్ని
యును నీ జ్ఞానసరస్సుయొక్క యడుగుభాగమున స్థిరపడి
యున్నవి. కావలెనన్న నీవు నీపూర్వజన్మవృత్తాంతములను
జ్ఞప్తికి తెచ్చుకొనవచ్చును. అది యెంతమాత్రమును కష్టము
కాదు. కాని అట్టిప్రయత్న మెంతమాత్రమును ప్రయోజన
కారి కాదు. ఏలనన పరిణామసూత్రము ననుసరించి మన
మందరమును పురోగమనమునే చేయవలెను. ముందుకే పోవ
లెను. గతము గతమే! దానిని త్రవ్వుట యనర్థము. నీ వీప్ర
పంచములో చూచున వన్నియును, నీవు ప్రేమించు వస్తున
ముదాయ మంతయు, నిన్నాకర్షించు విశ్వమంతయు నీ వగు
టచేతనే యట్లు చేయుచున్నా వని కూడ కర్మసిద్ధాంతము
చెప్పుచున్నది. ఒకప్పుడు నీవు పర్వతరూపమును దాల్చి వా
టిలో శయనించితివి; నీవు నదీతోయములతో ప్రవహించి
తివి; పాదపములతో పెరిగితివి; పశువులతో పరువెత్తితివి.
వీటినే నీ విప్పుడు గుర్తించుచున్నావు. చూచుచున్నావు, ఈ
సత్యమును మనము మరియొక వాదముచే గూడ సాధించవ
చ్చును. జ్ఞాపకముంచుకొనుట, గుర్తెరుంగుట యనగా నర్థ
మేమి? జ్ఞాపకమునకు తెచ్చుకొను వస్తువును నీవు తత్పూ
ర్వమే యెరిగియుండవలెను గదా? ఇదివరకు నీకు తెలిసిన

వస్తువునే నీవిషయ... చుకొనగలవు. మిక్కొకయుదాహరణమును ... . రాము డుపన్యసించు యుపన్యాసములకు వారి...జులనుండి యిద్దరు పురుషు తెప్పుడును కలిసియే వచ్చుచుండిరనుకొనుము. నీవు వారిద్దరను జంటగానే చూచుచున్నావు. గాని యొకమొదవరోజున యొకడేవచ్చెను రెండవవాడు రాలేదు. స్నేహితులందరును యతడేమయ్యెనని యడుగుదురు. మీ స్నేహితు డెక్కడనున్నాడు? రాలేదేమి? అని ప్రతివాడును ప్రశ్నించును. వారిట్లెందుకు ప్రశ్నించుచున్నారు? వారిద్దరును యెప్పుడును కలిసియుండుటచేతనే, అట్టిజ్ఞప్తి చేతనే, యీప్రశ్న వేయబడుచున్నది. మనకెప్పుడును వారిద్దరును కలసి కాన్పించుచుండుటచే వారిద్దరును మన మనస్సులో నొకటివలెనే యైక్యము నొందిరి. తరువాత మనకు వారిలో నొకడే కాన్పించినపుడు వెంటనే రెండవాని సంగతి జ్ఞాపకము వచ్చుచున్నది. మన మెదడులో నవిభక్తముగా జ్ఞప్తి జనించుచున్నది. తత్పూర్వ మొకటియైననే కాని, కలసియున్ననే కాని, జ్ఞప్తి కలుగజాలదు పూర్వము తెలిసియున్న కాని జ్ఞప్తి లేదు.

మానవులందరును మర్త్యులు అనగా మరణించువారు. రాముడు మానవుడు. కనుక రాముడును మరణించవలెను. మనుష్యులందరును మర్త్యులు, రాముడు మానవుడు అని చెప్పుటతోడనే వెంటనే, మన మేఫలితమును సూచించకుండ

గనే, జ్ఞప్తి వచ్చినట్లే రాము   డే యనుఫలిత
ము వానంత టదే తేటపడుచున్న   - ఫలితమున
కెట్లు రాగలిగితిమి? మానవులందరు   ్యలు; రాము
డు మానవుడు రాముడు మర్త్యుడు అను మూడు యుపపాద
నలు కలవు మానవులందరును మర్త్యులు; రాముడు మాన
వుడు; అను రెండు యుపపాదనలను చేయుటతోడనే యెప్పు
డును కలసి కాన్పించుచున్న యిద్దరుస్నేహితులలో నొకస్నే
హితుడు రానప్పుడు వానిసంగతి యెట్లు జ్ఞప్తికి వచ్చుచున్న
దో, యట్లే మూడు యుపపాదనలలోను రెండు కాన్పించుట
తోడనే మూడవది జ్ఞప్తికి వచ్చుచున్నది. ఈజ్ఞాపకము త
త్పూర్వము వాని నెరిగి యుండుటవలననే కలుగుచున్నట్లు
మన మిదివరలో చూచియుంటిమి.

నీ వొకతెక్కను చేయుచున్నా వనుకొనుము. వెంటనే నీకొకఫలితము వచ్చుచున్నది ఇది నీకుజ్ఞప్తివలననే వచ్చుచున్నది. ఈజ్ఞప్తియే ప్రతివానిమెదడునందును సహజముగా నుండుటచే జ్ఞప్తిచే నీమెదడుకు తట్టునట్టి విషయముల నన్నిటిని నీవు తత్పూర్వమే తెలిసికొని యుంటివని తేలుచున్నది. ఇట్లు నీకు జ్ఞప్తికివచ్చు విషయములను తత్పూర్వమే నీవు తెలిసికొని యుండవలెను గదా నీవు వాటినెప్పుడుపఠించితివి! నీవెప్పు డీజ్ఞానమును సంపాదించుకొంటివి? నీ కీజ్ఞానము నీపూర్వజన్మములలో కలిగిన దని వేదాంతము చెప్పుచున్నది.

అయ్యో! మనవి, మే కారకుల మైనచో మనమే యజమానుల మైనచో, మే మెవరమును బీదవారము కావలెనని యెన్నడును కలలో నైనను కోరుకొనియుండమే! మే మిట్లు గర్భదరిద్రులమై పుట్టితిమా? అని యడుగవచ్చును. మీరు సత్యమునంతను పూర్తిగా యోజించవలసియున్నది. అర్ధసత్యములపై నాధారపడక విషయముల నన్నిటిని చక్కగా గ్రహింతురు గాక! సత్యము నన్ని వైపులనుండియు మీరు కూలంకషముగా పరికించవలెను. నిజముగా ప్రతివాడును జర్మను చక్రవర్తి కావలెనని సహజముగా యాశించునా? ప్రతివాడును కోటీశ్వరుడు కావలెనని కోరుచుండునా? అట్లు జరుగుటలేదు నెలకు రు 30 లు సంపాదించుకొనువాడు సహజముగా నే 40 లేక 50 రూపాయల కొరకో యాశించును. అతడెప్పుడును జార్జిచక్రవర్తి పదవి వాక్రమించవలెనని కోరుట లేదు. మీ యనుభవము మీకేమి చెప్పుచున్నదో యొకసారి చూచుకొనుడు!

మీరు మరియొక విషయమునుకూడ యోజించవలెను. సాధారణముగా ప్రజలకోరిక లన్నియు నసంబద్ధముగా నుండును. ఆకోరికల కొక తల తోక యుండక అవకతవకలుగా నుండును. వారు తమకోరికలను తమ పరిస్థితులతో సమన్వయింపజాలరు. వారు తమకోరికలకు బానిస లగుచున్నారే కాని యజమానులగుట లేదు. కనుక వారు తమకోరికలచే

తనే యనేక బాధలకును, దుఃఖములు విచారములకును లోనగుచున్నారు.

పశువులవలె కేవల విషయలాలసులైనవారు మనలో కొందరున్నారనుకొనుడు. అట్టివారికి జ్ఞానసముపార్జన మవసరము లేదు మఱియు, 'నీతి' ఆధ్యాత్మికములు, కీర్తి, ప్రేమ ప్రతిష్ఠలు మొదలైనవాటిచెంతకు వారెంతమాత్రమును పోరు. ఈ విషయములు వారికి సుతరాము పనికిరానివగును. తమలో నున్న పశుస్వభావభుక్తినే యీావృకోదరులు కోరుచుందురు. ఇంద్రియలంపటత్వమే వీరి పరమావధి. ఇట్టివారు చనిపోవుదురు. వారి కోరిక లట్లే యుండును. అప్పుడు వీరి కెట్టి తల్లిదండ్రులు సంప్రాప్తమగుదురు ? వారి కోరిక లీడేరవలెనన్న వారు పండితకుటుంబములో పుట్టనక్కరలేదు. వారి మనోభీష్టము లేపియును తదభివృద్ధికొరకు శ్రీమంతులకుటుంబము నాశించుట లేదు; నాగరికతగల వంశమక్కరలేదు. దీనికి వేదాంత మేమిసమాధానము నిచ్చుచున్నది. ఇట్టివారికి సూకరదేహమో, శునకదేహమో చాల యనుకూలముగా నుండును. రాత్రింబవలులు తినుచున్నను విసుగు, విరామముచెందని యట్టి శరీరములు కాక మరేవి వారి కోరికల కనుకూలముగా నుండును? ఈవిధముగా మానవులు సూకరములైనను, శ్వానములైనను తమ విధికితామే యజమానులగుచున్నారు.

ఈ ప్రపంచ జనులు లందరును తమ కోరికలచే తమ కెట్టిఫలితములు సంభవించునో, తమ కేస్థితికి పోదురో యూవంతైనను యాలోచింపక యట్టివి తటస్థించినపుడేడ్చుట, తమ విధిని దూరుట, రొమ్ములు బాదుకొనుట, దంతములు కొరుకుకొనుట, పెదవులు విరచుకొనుట, తమ నక్షత్రములు మంచివికావని దూరుట మొదలగు యశక్తిదుర్జనత్వమును చూపుదురే కాని యిదంతయు తమ కామముల ఫలితమే యని గ్రహింపకున్నారు !

భారతదేశమున నొక కవి యుండెను. అతను మహాబుద్ధిశాలి ; నిపుణవచనములచేతను, హాస్యరస వృష్టిచేతను నత డెట్టివారినైన యానందాబ్ధి నోలలాడింపగలడు. అతడొక రాజువద్ద యాస్థానకవిగా నుండెను. ఒకనాడత డారాజు కనేకాద్భుతహాస్య రసభరితములగు కథలను చెప్పుచుండ రాత్రి చాల పొద్దుపోయెను. రాజుయింటికి పోయినతరువాత కూడ నా కథలలోని చమత్కృతిచే నిద్రనుకూడ మరచిపోయెను. అతని రాణి యిదంతయుచూచి మీరు నేడేల యింత పొద్దుచేసిరి ? ఇంకను నిద్రపోకున్నదేమి ? అని ప్రశ్నించెను. ఆ రాజు రాణి కా కవివృత్తాంతమును చెప్పి యతని చమత్కృతిని, చిత్రవిచిత్రకథలను వర్ణించుచు మరింత పొద్దుబుచ్చెను. ఆ రాణి యా కవిచమత్కృతిని, చిత్రకథలను తానుకూడ విని యానందింపవలెనని యతనిని తన రాణివాసమునకుగూడ

గొనిరమ్మని రాజును వేడుకొనెను. మరునాడాకవి రాణివాసమునకు తీసికొని రాబడెను. అతడు రాణివాసమున తన కవిత్వమును, చిత్రకథలను నతిశ్రావ్యముగ తన మనోహర కంఠము నెత్తి గానము చేసెను. అప్పు డాకవి తనకు నేత్రరోగము కలదనియు, నంధుడననియు చెప్పుకొనెను. కాని అతడు నిజముగా యంధుడు కాడు. తా నంధుడ నని చెప్పుచో రాణివాసమున తన యిచ్చవచ్చిన ట్లుండవచ్చుననియు, అంతఃపుర స్త్రీలందరును అంధుడగుటచే నట్టివానివల్ల తమ క్షేమమును మోసముండదని విశ్వసింతురనియు, వా రతనివద్దకు ఘోషా లేకుండగనే వచ్చుచు పోవుచుందురనియు, వారి యంతఃపుర విస్రబ్ధసంభాషణలనన్నిటిని తాను వినవచ్చుననియు, నతడట్టి రోగము నభినయించెను. అతడు గ్రుడ్డివాడని యెంచి రాజతనిని రాణివాసమునకు బోవుట కనుమతించెను. కాని సత్యము బయటపడకుండు టెట్లు? పాతాళమున కణగద్రొక్కబడిన సత్యము ద్విగుణీకృత వేగమున తలయెత్తకుండునా? అనంత కాలవాహిని సత్యముయొక్క నాటకరంగము కాదా?

ఒకనా డాకవి యొక యంతఃపురపరిచారిక నేదియో వస్తువు తెచ్చిపెట్టుట కాజ్ఞాపించెను. కాని యాపరిచారిక తనకు తీరిక లేదనియు తా నింకొక పనికి నియోగింపబడె ననియు చెప్పెను. అప్పు డతడు మరియొక పరిచారిక నాపని చేయుమనెను. అప్పు డామె 'యిక్కడ కుర్చీ లేదు' అని బదు

లుచెప్పెను. నా కొక చెంబుతో నీరు కావలెనని యితడు తిరుగ యడిగెను. ఇక్కడ చెంబు లేదు. మరియొక చోటకు బోయి తెచ్చెదనని యామె చెప్పెను. 'అదిగో! అది చెంబు కాదా! లేదనెదవేల' యని అతఁడు ఆతురతతో తననుతాను మరచిపోయి యామెపై కసరుకొనెను. చూచితిరా! సత్యమిట్లే యబద్ధపుకోరులను గాడిదలను చేయును! ఆమాట వినుటతోడనే యాపరిచారిక నీరు తెచ్చుటకు బదులు వాని గుట్టును, వాని ద్రోహచింతను రాణికెరిగించెను. "అతడు గ్రుడ్డివాఁడు కాఁడు. అతఁడు కుటిలాత్ముఁడు. అతనిని యంతఃపురమునుండి సాగనంపవలెను." అని యామె నిజవృత్తాంతమును చెప్పగా వెంటనే యతని నచ్చటనుండి పంపివేసిరి.

చిత్రము! ఇట్లు జరిగిన మరిమూఁడుదినముల కతని కండ్లు పోయెను. అత డంధుడైపోయెను. దీనికి కారణమేమి? అత డేలయంధుడయ్యెను? అతని యిచ్ఛచేతనే యత డంధుడయ్యెనని కర్మసిద్ధాంతము చెప్పుచున్నది.

తన విధి కతడే యజమానియయ్యెను. మరెవరును యితనిని శపించియుండలేదు. అంధత్వము నిట్లు తెచ్చిపెట్టుకొనిన తరువాత నతడు రోదనముచేయును; రొమ్ములు బాదుకొనును; నేలబడి యేడ్వసాగును. ఏమిలాభము!

ఒక వృద్ధుడు తననెత్తిపై పెద్ద కట్టెలమోపు నొకదానిని గొంపోవుచుండెను. అతడు జరాభారముచే కృశించి

యుండెను. పైగ జ్వరపీడితుడయియుండెను. సూర్యుడాకస వీధిని తీక్ష్ణజ్వాలలను ప్రసరింపజేయుచుండెను. అత డెంతయో డప్పి యొకచెట్టునీడను చేరి కట్టెలమోపు నచ్చట పారవైచి యున్నరనుచు "ఓమృత్యుదేవతా! రమ్ము! రమ్ము! నీవు వచ్చి నన్నీల యీభారమునుండి తప్పించజాలవు." అని మృత్యువు నాహ్వానించెను అంతలో మృత్యుదేవత ప్రత్యక్ష మయ్యెను; అత డాకాలని వికృతాకారమును, భయంకర దృశ్యమును చూచి గడగడవణకుచు నీ వెవడవని ప్రశ్నించెను. "నేను నీవు పిలిచినయముడను; కాలుడను. నీవు నన్ను పిలపించితివి కనుక నీ కోర్కె నీడేర్చుటకే నేను వచ్చితిని" అని మృత్యుదేవత యనెను అప్పు డాముదుసలి భయకంపితుడై, అయ్యా! నిన్ను నేను నాప్రాణములను తీయుటకు పిలువ లేదు. ఈకట్టెలమోపును నా నెత్తిపై పెట్టుటకే నిన్ను పిల్చితిననెను.

ప్రజ లిట్లే చేయుచుందురు. నీబాధలు, నీదుఃఖములు, నీవిచారములు, నీమనోవ్యధలు-యివన్నియును నీయాహ్వానముల నంగీకరించియే వచ్చుచున్నవి. వీటి కన్నిటికిని నీవే యాజమాన్యమును వహించి యవి సంభవించునప్పుడుమాత్రము విచారించుచున్నావు. మృత్యువు నాహ్వానముచేసి యది వచ్చుటతోడనే విచారసాగరమున మునుగుచున్నావు. ఇది యసంభవము. కర్మ ననుభవించుట తప్పునా ? ఒకవస్తు

వుడు కిమ్మతుదు చెల్లించినతరువాత దానిని తీసికొనకతప్పునా? వేలములో నీవెక్కువ పాటదారువైనపుడు వస్తువును కొనక తీరునా ? గుఱ్ఱము పరువెత్తునపుడు బండి యనుసరించకుండు టెట్లు ? నీవు నీకోరికను వెలిబుచ్చినపుడు దానిఫలితమును స్వీకరింపకుండు టెట్లు ? సాధారణముగా మానవులు వృద్ధాప్యములో చనిపోవుటకు కారణమేమి ? యౌవనములో కొద్దిమందిమాత్రమే చనిపోవుదురు. వృద్ధాప్యము వచ్చుటతోడనే శరీరములు వ్యాధిగ్రస్తములగును. వారు వ్యాధిచే దుర్బలత్వమునకును, మనఃక్లేశములకును లోబడి మృత్యువును కోరుచుందురు. మృత్యువు వారి యాహ్వానము నంగీకరించును. కనుక నీచావును నీవే తెచ్చిపెట్టుకొనుచున్నావు. ఇదియును నీయిచ్ఛాధీనమే ! ప్రతివాడును ఆత్మహంతకుడే ! యని వేదాంతము చెప్పుచున్నది. నీవు కోరుటతోడనే మృత్యువు వచ్చుచున్నది. యౌవనములో కొందరు చనిపోవుచుండుటకు కారణమేమి ? రాము డట్టి యనేకమంది యువకుల యాంతరంగికజీవితములో పరిచయమును కలిగి యుండెను. అతడు వారి జీవితరహస్యములను పూర్తిగా తెలిసికొనెను ; వారి ననేకవిధముల పరీక్షించి చూచెను. నిజముగా యీ యువకు లందరును తమ హృదయాంతరాళమున మృత్యువు నాహ్వానముచేసిరి. వారు తమ పరిస్థితుల కెంతయు దుఃఖించి వాటితో ప్రాణము విసిగి యది యెట్లైన మారిన చాలునని.

కోరుకొనిరి. కావలెనన్న మీరును యిట్టిపరీక్షను చేసి సత్య మును తెలిసికొందురుగాక !

భారతదేశమున నొక కలాశాలలో ధీమంతుడైన పండితు డుండెను అతడు తన జీవితమునంతను తన సర్వస్వమును, ఆకలాశాలకొరకర్పించి తత్కలాశాలాభివృద్ధికి పాటుపడుచుండెను. ఇంతలో నతని దృష్టిమారిపోయెను. అది యొక మతమునకు చెందిన కలాశాల. అతని హృదయము వికసించెను; మనస్సు విశాలమయ్యెను. భావములు పరిపక్వము నొందెను. ఇట్టి స్థితిలో నతడు పరిత్యేకమాతమునకు చెందిన కళాశాలలో, పాక్షికదృష్టికలవారితో కలసి పనిచేయుయుట యసంభవమయ్యెను తోడిపండితుల కితనిచూచిన కష్టముగా నుండెడిది. ఇట్లు వారెంత కాలము బలవంతవాహాచర్యమును చేయుగలరు. తన జీవితము నంతను దానికొరకే ధారపోసిదనని యతడు వాగ్దానముచేసెను. దానిని భంగపరచు టెట్లు ? అతని హృదయ మొకచోట నుండెను. శరీర మిక్కడ చిక్కుకొనెను. శరీరహృదయములు విడివడియుండు టసంభవముకదా ! అతడు చనిపోయెను. అతని పరిస్థితులింకొక విధముగా మారుట యసంభవమగుటచే మృత్యువే యాపనికి బూనుకొనెను. చూచితిరా ! మృత్యువు మనము కోరుటచేతనే వచ్చును. దూరదృష్టితో యోచించిన నది మన మనుకొను నట్లు పెనుభూతము కాదు. పిశాచముకాదు.

నీపరిస్థితులకును, నీవిధికిని నీవే యజమానివి. ప్రజలు దుఃఖముల పాలగుటకు కారణమేమి ? వారిని కష్టము లేల యెదుర్కొనుచున్నవి ? వారి కామముల యన్యోన్య సంఘర్షణమే దీనికి కారణము. నీవొక పనిని చేయునట్లు కొన్ని కామములు ప్రోత్సహించును. మరికొన్ని కామములు తద్విరుద్ధమైన కార్యాచరణకు గడంగ ప్రోద్బలము చేయును. రెండువిధములైన కోరికలు నీలోనుండును. కొన్నికోరికలవలన నొకకవి, వక్త, పండితుడు, మతబోధకుడు లేక మరేవిధమగు ప్రజాసేవకుడో కావలెనని యుండును. మరికొన్ని కామములు వీటన్నిటిని విడనాడి యింద్రియలోలత్వమును బలపరచును అప్పుడేమిజరుగును ? రెండుకోరికలును సిద్ధించవలెనుగదా ! ఒకటి యీడేరవలెనన్న రెండవదానికి స్వస్తి చెప్పవలెను. కనుక నదియొక బాధ. రెండవది సిద్ధించిన మొదటిది సిద్ధించదు కనుక నదియును విచారకారణమే ! ప్రజల కష్టము లిట్లే సంభవించును.

భారతదేశమున నొక డిద్దరుభార్యలను వివాహమాడెను. ఒకభార్య మేడమీద నివసించుచుండెను. రెండవభార్య మొదటియంతస్థులో నివసించుచుండెను. ఒకనా డొక దొంగ వారియింట బ్రవేశించెను. అతడు యావదాస్తిని దోచుకొనిపోవలెనని సంకల్పించెను. కాని రాత్రియంతయు యింటిలోనివా రెవరును నిదురపోకుండుటచే వాని కేమియు

ను చిక్కకపోయెను. అత డేమియు తోచక కొట్టుమిట్టులాడుచుండగా బల్లున తెల్లవారెను. ఇంటిలోని వారి కాదొంగ పట్టుబడెను. వానిని మేజిస్ట్రేటుకోర్టునకు తీసికొనిపోయి పోలీసు కేసుచేసిరి. అత డేమియును దొంగిలించలేదు. కాని కన్నమును త్రవ్వి లోపల ప్రవేశించెను. ఈయపరాధమున కతడు దండనార్హుడని మేజిస్ట్రేటు నిశ్చయించి యతనికి శిక్షను విధింపబోవుచుండగా నత డిట్లనెను. "ప్రభూ! మీరు నాకెట్టిశిక్షనైనను విధింపవచ్చును. నన్ను చీకటికొట్టులో పెట్టించుడు; కాకులకును గద్దలకును పారవేయించుడు; నాశరీరమును తగులపెట్టించుడు; మీ రేమిచేసినను సరేకాని నాకొక్కశిక్షను మాత్రము విధింపవ"ద్దని యత డామేజిస్ట్రేటును వేడుకొనెను.

మేజిస్ట్రేటు ఆమాటల కాశ్చర్యపడి ఆశిక్ష యేమిటన్ని యడిగెను. "ప్రభూ! నన్ను మాత్రమిద్దరుభార్యలకు భర్తను చేయవద్దని మిమ్ము వేడుకొనుచున్నాను. నా కాశిక్ష కలనైనను యుండకుండునుగాక" అని యతడనెను. మేజిస్ట్రేటు కాశిక్షబోధపడక యట్లందువేమి? అది శిక్ష యెట్లగునని ప్రశ్నించెను. అప్పు డతడు తను పట్టుబడిన యుదంతము నిట్లు చెప్పెను. "నే నొకచోటనక్కి దొంగిలించుటకు వేచియుంటిని. కాని యజమాని రాత్రియంతయు నామేడమెట్లమీద నే చిందులు త్రొక్కుచుండెను. అతనిని మొదటిభార్య మే

డపైకి రమ్మని రెక్కపుచ్చుకొని లాగుచుండెను. రెండవ భార్య క్రిందకురమ్మని కాలుపట్టుకొని యీడ్చుచుండెను. ఈకొట్లాటలో యతనితలవెంట్రుక లన్నిటిని యూడబెరికిరి. కాలి మేజోళ్ళను చింపి ముక్కముక్కలుచేసిరి. పాప మీశీతకాలపురాత్రియంతయు నతడు వడవడ వణకుచుండెను. ఈవిధముగా నేను బ్రతికితిని. నాకు దొంగిలించుట కవకాశమే లేకపోయెను." మీకష్టము లన్నియును, దుఃఖము లన్నియును, మీకోరికలలోని యన్యోన్యసంఘర్షణచేతనే జనించుచున్నవి. మీకోరికలలో వైరుధ్యమే కాని సామరస్యముండదు. అవి పరస్పరము పోరుచుండును. గృహకల్లోలము బయలుదేరినతరువాత గృహము నిలుచుటెట్లు? కనుక హృదయపరిశోధనము గావించుకొనుడు. మీమనస్సులను పరీక్షించుకొనుడు. అచ్చట మీకేమైనను శాంతికలదా? మీ రేక లక్ష్యమునే కలిగియున్నచో, ఏక కార్యదీక్షనే వహించుచో మీసంకల్పము లీడేరును. మీకెట్టిదుఃఖములును సంభవించజాలవు. మీలో నాసామరస్యము లేనిచో కొంపకూలుట తప్పదు; విచారములు మిమ్ము పట్టి పల్లార్చును.

కనుక మీవిధికి మీరే యజమానులు. ఒకనికి నీచాశయములును, ఉదారాశయములును కూడ యుండవచ్చును. ఈరెంటికిని పోరుజరుగును. కాని విశ్వపరిణామసిద్ధాంతము ననుసరించి యీపోరాటములో నగ్నతగలదానికే జయము

చేకూరును. అదియే కర్మకృతి విధానము. ఏది బలవత్తరమై నదో యదియే జయించును. కాని బల మెట్లు చేకూరుచున్నది? దేనివలన కలుగుచున్నది? వేటిలో సత్య మెక్కువ యుండునో, యేవి న్యాయ, ధర్మబద్ధములో, యేవి పవిత్రములో, యేవి బ్రహ్మప్రతిపాదకములో యట్టికోరికలే జయించును. ప్రతివాడును ప్రాణాంతకము సంభవించినను యభివృద్ధిని పొందితీరవలెను. నీవిల్లపురుగును విషయానురక్తుడవై పడియుండజాలవు; స్వార్థపరత్వమే నీపరమావధి కాజాలదు. కుక్షింభరత్వమే మోక్షము కాదు; నీవు క్రమముగా, విధాయకముగా యభివృద్ధిని గాంచవలెను.

ఇదియే ఆనందము. ఈకర్మసిద్ధాంతమే ప్రతివానికిని యానందము నొసగూర్పజాలినదై యున్నది.

మీకోరిక లెందుకు సఫలము కావలెను! అమృతత్వమే నీయథార్థతత్త్వమని వేదాంతము చెప్పుచున్నది. నీయాత్మ అమృతము రాముడు భగవంతుడే! అతడమృతుడు. నీకోరికలు, నీమనస్సు, నిశరీరము—యివన్నియును సనాతన సత్యసలిలములలో తరంగములు, చిన్న చిన్న కెరటములు. కనుక నీ వేతత్త్వముతో చేయబడితివో యాతత్త్వమే వాటి యందును యామస్మాత్రము కలదు. ఆపరాత్పరుడే యావిశ్వమునంతను తన యుచ్ఛ్వాసముగా చేసినాడు; విశ్వమంతయు నాయుచ్ఛ్వాసమే! కనురెప్పపాటుకాలములో నే నీవిశ్వ

మును సృష్టించితివి. నీవును నీకనురెప్పపాటుకాలములో నీవి శ్వమును సృష్టించుకొంటివి. మనకోరిక లన్నియును కొంత యీబ్రహ్మత్వ తత్త్వమును, కొంత కించదహంకారతత్త్వము ను కలిగియున్నవి. ఈబ్రహ్మత త్త్వమున్న కారణముచేతనే మన కోరికలు సఫలము కావలసివచ్చుచున్నవి. కాని మాయ నాధారముచేసికొనివచ్చినకోరిక లీకార్యసాఫల్యమున కడ్డు తగులుచున్నవి. కోరికలలో బ్రహ్మత త్త్వ మెట్లున్నది ? అని నీ వడుగనచ్చును. కోరిక లనగా ప్రేమయే! ప్రేమయన భగ వంతుడే! కోరికలన్నియు ఆకర్షణశక్తినంటివి. ఆకర్షణశక్తి అన గా నేమి? భూమి చంద్రుని యాకర్షించుచున్నది సూర్యుడు భూమి నాకర్షించుచున్నాడు. ఒకగ్రహము మరియొక గ్రహ ము నాకర్షించుచున్నది. ఒక పరమాణువు మరియొక పర మాణువు నాకర్షించుచున్నది. ఇదియే విశ్వప్రేమ. ప్రేమ తత్త్వము. అణువుల నన్నిటిని బంధించుచున్న శక్తి యేది? ఒక యణువు మరియొకయణువు నాకర్షించుచున్నది. నీవు దాని నాకర్షించుచున్నావనగా దానిని కోరుచున్నావని యర్థము. ఆకర్షణ మంతయు కోరికే కాని మరియొకటి కాదు. కనుక కోరి కలలో బ్రహ్మతత్త్వమున్నది ఈతత్త్వముచేతనే యవి సాఫల్య ము నొందవలసివచ్చుచున్నది. ఆకోరికలే స్వార్థపరత్వ ప్రేరి తములైనపుడు, అనగా మాయచే నావరింపబడినపుడు తత్సి ద్ధి యాలస్యమగుచున్నది కనుక నీకోరిక లన్నియు నీడేరవ

లెనన్న, మాయను స్వార్థపరత్వమును తగ్గించవలెను. దానిని లేకుండ చేసి బ్రహ్మతత్వమును వృద్ధిచేయవలెను. అప్పుడు సంకల్పసిద్ధుడ వగుదువు. నీకోరిక లన్నియు ఫలించును. నావిధికి నేనే యజమానినని నీవొకసారి గ్రహించునపుడు నీకు పరమానందము చేకూరుట లేదా! కండ్లుమూసికొని ఓంకారమును ధ్యానించుచు నావిధికి నేనే యజమానిని; నేనే ప్రభువును, అని నీవు గ్రహించునపుడు దుఃఖములకును, పస్వలకును, పెడబొబ్బలకును తా వెచ్చటనుండును! నీపరిస్థితులను నీవు దానితో మార్చుకొంటివి. నీప్రభుత్వమును గ్రహించుము. నీపరిస్థితులకు నీ వెన్నడును బానిసవుకావని గ్రహించుము. నాపరిస్థితు లెట్టివైనను, నాగృహస్థితి యెట్లున్నను, ఈశరీరము కారాగారమున బంధింపబడినను, ప్రవాహాంతరంగములలో కొట్టుకొనిపోవుచున్నను, రాక్షసపదఘట్టనచే చూర్ణీకృత మగుచున్నను మరేమైనను సరే నేను బ్రహ్మమును; నాపరిస్థితులకు యజమానిని. నేను శరీరమును కాను. నేను నావిధికి ప్రభువును. నాస్నేహితు లందరును మత్కృతములే; నేను శత్రువు లనుకొనువారందరును నాసృష్టియే! నాకోరికయే నాకొరకు వీనిని సృష్టించెను. ఓస్నేహితులారా! మీరు నాసంకల్పస్వరూపులే! ఓశత్రువులారా! నాసంకల్పసిద్ధికొరకే మిమ్మును నేను సృష్టించుకొంటిని! ఈసత్యమును మీరు గ్రహించుడు! మీరు బ్రహ్మనందము సమకూడును.

అనుభవ పరిజ్ఞానము.

"అర్థరహితమైన వర్థజీవితము నొక్క నిముసమైనను గడపువాడు తనశ్మశానమున కొకయడుగు ముందుకు వేసి నవాడగుచున్నాడు."

పాండిత్యము వేరు పరిజ్ఞానము వేరు. అవి రెండును యొకటే కాజాలవు. అవెల్లపుడును సంయోగమును కలిగి యుండవు. పాండిత్యము భూతకాలముకొరకు వెనుకకు చూచును. పరిజ్ఞానము భవిష్యత్తుకొరకు ముందుకు వీక్షించును. మన భావికర్తవ్యకర్మను తెలియజేయునదే పరిజ్ఞానమని నిర్వచింపబడుచున్నది. దాని నాచరించుటే సుకృతము.

సుకృతము లేని పరిజ్ఞానము బరువుచేటు. కాని కోరిక కార్యముగాను, శాస్త్రము కళగాను, జ్ఞానము శక్తిగాను యెట్లు రూపాంతరమును జెందునో యట్లే పరిజ్ఞానముకూడ సుకృతముగా మారగలదు. భావము క్రియగాను, యుపదేశము లాచరణగాను యెచ్చట మారుటలేదో యచ్చట మానసికాజీర్ణవ్యాధి లేక యాధ్యాత్మిక మలబద్ధము విధాయికముగా సంభవించుచున్నది. ఒకకవి యిట్లు వ్రాయుచున్నాడు. "నేను మనుష్యులను, విషయములను తఱచి తఱచి చూచితిని. ప్రజలు తమ ప్రార్థనలను క్రమక్రమముగా నాచరణకు పెట్టనిచో నట్టి ప్రార్థనలవలన లాభమే లేదు. నీ వేదైనను కావలెనని యం

తఃకరణశుద్ధిగా కోరెదవేని చేతులు జోడించుకొని వెక్కి వెక్కి మొఱ్ఱలు యేడ్చుచు బీరాఱ్పు లార్చిన నిను వా రెవరును లేరు నడుముకట్టి పురుషకారమును చూపుము."

బాహ్యపరిస్థితుల నవలోకించి యోగ్యములు ప్రమాదరహితములు నైన మార్పులను చేసికొను శక్తియే జ్ఞానమునకు ప్రధానలక్షణము. అవసరములకు తగినట్లు కార్యములను మార్చుకొనలేకపోవుటే యజ్ఞానము. 'మార్పు లేక నాశము' ఇదియే ప్రకృతియొక్క భీషణశాసనము. అభివృద్ధిచెందుచున్న యీకాలములో నీవును ముందుకు పోవలెను. అప్పుడే యీ జీవితపోరాటములో నీవు జీవించియుండగలవు. (భారతదేశమా! నీవు దీనిని గమనించవలెను)

శ్రీకృష్ణుఁ డర్జునున కీపరిజ్ఞానమును గురించి యిట్లు సూత్రప్రాయముగా చెప్పియుండెను. "నీకు కర్మచేయుటకు మాత్రమే యధికారము కలదు; కర్మఫలితములపై నీ కెట్టి యధికారమును లేదు. కర్మఫల మెన్నడును నిన్ను బాధించకుండునుగాక! అట్లని యకర్మకు నీ వెప్పుడును బానిసవు కాకుండుదువుగాక! ఈయోగము నభ్యసించి కర్మను చేయుము. ధనంజయా! సక్తతను మాత్రము దరికి రానీయకుము. ఫలాఫలములు రెంటియందును సమత్వమునే చూపుము. జయాపజయములు రెండును నీకు సమమే! సమత్వమే యోగము"

యుద్ధరంగమున ప్రవేశించుము; అదియే నీధర్మము! కాంతుఁడు ప్రేయసిని ప్రేమించునట్లే నిజమైన యోధుఁడు కర్మను వరించును. ఆహవరంగమున మడసెదవా నీవు సత్య దేవతకు యశస్సును చేకూర్చెదవు. (అర్హులైనవారు జీవించుటే విశ్వపరిణామసూత్రముకదా) నీవే జయింతువేని నీద్వారా, అన్యుఁడును సత్యమునే ప్రకాశింపచేయుదువు. జయశీలుడవగు నీవే సత్యముకాని యాహవరంగమున నశించు నీశరీరముగాని మరేశరీరముగాని సత్యము కాదు. నీవెన్నఁడును జయశీలుడవే! సత్యములు స్వయం ప్రకాశకములు; కనుక నీవును నిజీవిత శక్తివలె స్వయంప్రకాశకుడవు కమ్ము! స్వయంజ్యోతివగుము. చనిపోయెదవా వీరస్వర్గము నలంకరించెదవు! జయించెదవా పృథ్వీతలమునకు సార్వభౌముఁడవగుదువు! కనుక ధనంజయా! లెమ్ము! యుద్ధసన్నద్ధుఁడవగుము లాభాలాభములు, సుఖ దుఃఖములు, జయాపజయములు నీకు సమములే! అవెన్న డును నీకు లేనేలేవు! ఈభావముతోనే యుద్ధమును చేయుచో నీకు పాప మెన్నటికిని సంభవించదు"

ఆధ్యాత్మికాభివృద్ధియే యథార్థజయము కాని బాహ్య లాభనష్టములు కావు. కనుక జయ మెంత శుభోదర్కమో యపజయముకూడ నంత శుభప్రదమే!

ఓ మంగళాశయపరవశాంసమా! నీ వీవిశ్వకేళీరంగ మున నున్నాఁడవు. సాగింపుము! అనవరతకేళిని సాగింపుము!

మానవుని యెన్నికష్టము లెదుర్కొనునో యతని శీల మంత సాన పెట్టబడును.

ఈ భూతలస్వర్గమును నరకప్రాయముగా చేయునట్టి కష్టపరంపరల నాలింగనము చేయుము; కష్టములన్నియు నిన్ను పాతాళమునకు క్రుంగదీయుటకు గాని, లేక కొరమాలిన కొయ్యవలె చైతన్యహీనుని చేయుటకు గాని కాక నిన్ను ముందుకు పోవుచుటకే యని గ్రహించుము. మూఢువంతులు దుఃఖములే నీసుఖములగునుగాక! సాగింపుము! యుద్ధమును సాగింపుము! బాధను నిగ్రహించుము; తెలిసికొనుము; అభివృద్ధిగాంచుము; కష్టములను సరకు చేయకుము. సాహసించుము. దెబ్బలను సహించుము. చిత్ర మిచ్చుటనే కలదు. ఈయద్భుతము నీకేగోచరము కాగలదు. అపజయము కాన్పించినచోటనే జీవితములో జయము కలదు. ఇది హాస్యాస్పదముగా గాన్పించినను యాత్మానందము నొసగును.

సూక్తులు, నీతులు, సూత్రములు, ప్రమాణములు 'ఇది చేయుము' 'ఇది చేయరాదు' అను నిర్బంధవిధులు మొదలైనవి బుద్ధిపూర్వకముగనో యబుద్ధిపూర్వకముగనో బ్రహ్మభావమం దకుంఠితవిశ్వాసము నుంచనివారిపట్ల నిష్ఫలములు. చైతన్యవిహీనమైన శవముయొక్క కాలికండరమునో చేతికండరమునో కదలించి బూటకజీవితము నుత్పాదించు విద్యుచ్ఛక్తివలె నివిబాహ్యవిధానములు. ఛాందసప్రకరణములను,

మెట్ట వేదాంతమును విడిచి యాంతరంగికానుభవసత్యములను ద్యోతకపరుచుటే పరిజ్ఞానలక్షణము.

"బలవంత మెప్పుడును బలవంతమే! దానికి యథార్థ బలము చేకూరదు." ప్రేమచే నిర్మింపబడని గృహము సైకత గృహము.

మహాత్ముల యద్భుతకార్యము లెప్పుడును 'పరిశ్రమ ఫలితములే' యనుమాట సత్యము కాని యితరుల దృష్టిలో నేది యపరిమితబాధ నొసంగు పరిశ్రమయో యది మహాత్ముల దృష్టిలో మాత్ర మానందమే యగుచున్నది. 'నేను అను స్వార్థకించదాత్మతో' చేయబడు చైతన్యరహిత, రసవిహీన గార్దభకర్మ మన కవసరము లేదు. కర్మ దానంత టదే యాత్మసాధనమైన నీద్వారా జరపించుకొననిచో నీగాడిద మోత యంతయు నిరర్థకము. పేరుప్రతిష్ఠల నాశించు యసత్యకించదాత్మచే నీడ్వబడు రసవిహీన నిరర్థక కృషినే శంకరుడు జానిసత్వ మని నిర్వచించెను.

ఒకపిల్లవాడు హుషారుగా యీల వేసికొనుచుపోవు చుండును. ఒకి పోలీసు వానిపై కన్నెఱ్ఱజేసెను. అప్పు డాపిల్లవాడు 'నే నీలను వేయుచుంటినా? లేదు. దానంత టదే యీలవేసికొనుచున్న'దని బదులు చెప్పెను!

కోయిల యూకసవీథుల నంటు సాలతరుశాఖలపై నధివసించును. వెంటనే ముద్దులొలుకు పికరుతము లంబరవీధిని బ్రతిధ్వనించును. ఇట్లే కించదాత్మను విశ్వాత్మలో హోమము చేయుము. సచ్చిదానందములో నీయైక్యమును గ్రహించుము. వెంటనే యానందప్రవాహ మానంద వీరకర్మకలాపముగా బ్రకటిత మగును. ఇదియే ప్రబోధజీవితము; ఇదియే నీజన్మహక్కు.

"తనలో తా నాత్మానందమును కనుగొనుట బహు కష్టము. కాని దాని నింకొకచోట గ్రహించుట యసంభవము" అని స్కోఫనుహారు చెప్పుచున్నాడు.

మహాత్కార్యము లన్నియును కించదాత్మసంబంధము లేకుండ యహంకారరహితముగనే జరుపబడెను. భాస్కరుడు స్వయంప్రభాభాసమానుడై సాక్షీమాత్రముగా నిర్లిప్తతతో ప్రకాశించును! వెంటనే నదులు హిమవన్నగాగ్రములనుండి ప్రవహించుచున్నవి; వాయువులు మందహాసముతో ప్రకంపించుచున్నవి; ప్రకృతియంతయు చైతన్యముతో నుజ్జీవిత మగుచున్నది; పశువులు మేల్కొనుచున్నవి; మొలకలు మొలకలెత్తుచున్నవి; పుష్పములును కమలములును వికసించుచున్నవి; శిశువులు, స్త్రీలు, పురుషులు మొదలగువారి నేత్రకమలములుకూడ సూర్యభగవానుని దర్శనమాత్రముచే వికసించుచున్నవి.

నీవు విశ్వాత్మవలె, తేజోనిధివలె, ఆనందసరస్సువలె ప్రకాశించిన చాలును. యశోనిధీ! సచ్చిదానందములు నీ నుండి విరాజమాన మగును. పుష్పము వికసించును! వెం టనే పరిమళము దానంతటదే వ్యాపించుచున్నది.

ఈత నేర్వనివాడు దురదృష్టవశమున నీటిలో మునిగి పోవును. సహజముగా నీరు వానిని తేలగొట్టును. కాని యతడు ధైర్యమును విడి, శాంతమును పోగొట్టుకొని కాళ్ళ తోను, చేతులతోను తన్నుకొని మునిగిపోవుచున్నాడు. విచారోత్కంఠతలచే గిజగిజ కొట్టుకొను కించదాత్మయే మానవుని ముంచివేయుచున్న ముంపుడురాయి. "ఇజ రేలు దేశ ములో నొక యరణ్యమున ప్రతిదినమును యమృతము వర్షిం చుచుండెను. కాని మోసెసుయొక్క దుష్టగణములోని యాత్మజ్ఞానశూన్యులు కొందరుల్లిపాయలు కావలెనని కోరు కొనిరి. వెంటనే యమృతము వర్షించుట మానివేసెను."

తలనొప్పి, నడ్డిగూడు, గుండెదడ మొదలైనవి యెప్పుడు కలుగుచున్నవి? కాళ్ళతో నడుచుటకుమారుగా తలతో నడ చునపుడే యిట్టివిపరీతములు సంభవించుచున్నవి. పాదములను భూమిమీదనే యుంచుడు! తలనుమాత్రము గాలిలో నుం చుడు (స్వర్గీయానందమునే పూరించుడు) భగవద్విధానమును తలక్రిందులు చేయకుడు. ధూళిని శిరమున దాల్చి యదియే

యుదారజీవిత మని పొంగిపోకుము! యథార్థతత్త్వమును విడచి బాహ్యరూపమునే మహాప్రసాదముగా భావింపకుము.

కుక్కగొడుగులకొరకు ప్రయత్నము చేయువాడు సాల వృక్షములను తనకాళ్ళక్రింద తొక్కివేయునని పెద్దలు చెప్పుదురు. సోదరా! అఖండసచ్చిదానందమును (నీయాత్మను) కోలుపోయి స్వల్పపు లాభనష్టములకొరకు కేలపరితపించెదవు?

బాధ్యతలతో మునుగుచు పేరుప్రతిష్ఠలకు ప్రాకులాడుచు, విధాయికములకు బద్ధుడగు కించదాత్మ నిజముగా చేయగలుగున దేదైనకలదా? అట్లయిన గుఱ్ఱపుతుంటెపైనున్న జోరీగకూడ తానే గుఱ్ఱమును బరువెత్తించుచున్నట్లును, బండిని తోలుచున్నట్లును మురియవచ్చును.

ఆనందమయముగు సత్యపథమున నీయహంకారమును చొరనీయకుము. ఆసత్యశక్తిని విశ్వసించుము. ఏశక్తి చేయబుద్ధిపూర్వకముగ నేచిన్నక్రిమి యుత్తమమైన దివ్యమానవరూపముగా పరిణామము నొందెనో యట్టిపరమాత్మ, అట్టిదివ్యతత్త్వము నీయందింకను కలదు. ఆబ్రహ్మము నశించుటగాని నిద్రించుటగాని లేక నీయందు సదా జాగరూకుడై యుండ నీకు పతనమెక్కడిది? "తరంగలీల మెచ్చుటకు గొంపోవునో తెలియకుండ పక్షులు సముద్రశయనమును చేయుచున్నవి. సూర్యచంద్రులను, గ్రహములను, నక్షత్రములను నాశ్లేషించు

యఖండబ్రహ్మానందరసాబ్ధిపై మనమును విశ్రమించవలెను.” విచారములును బాధలును నీవు నీబాహ్యపరిస్థితులచే బంధింపబడినాడ వనుటకు నామాంతరములు. దైవదూరమైన యిట్టి కారాగారభ్రమను తరిమివేయుము. బాహ్యప్రకృతిని పాలించు తత్త్వము నీయా తరంగికతత్త్వమునుండి భిన్నమైనచో శిరము వంచి విధికి నమస్కరించవలసినదే. కాని పరిస్థితులచే నావరింపబడినట్లు నీ వొకవంక కాన్పించుచున్నను నీవే యాపరిస్థితులవలె కూడ కాన్పించుచున్నావు. అద్దము నాచేతిలో నున్నది. నే నద్దములో నున్నాను. మానవునిలో నున్న పరమాత్మను నిరాకరించుటచే దేవదూతకూడ నరకమునకు త్రోయబడినట్లు మహాన్మదీయ మతగ్రంథములు బోధించుచున్నవి. మానవునిలోనున్న బ్రహ్మమును తెలిసికొనినచో మహాపాపికూడ స్వర్గమును పొందుచున్నాడు.

“నేనే అందరిలోను యున్నాను; నాతత్త్వమే యందరిలో నున్నతత్త్వము” అను యనుభవ, సచేతన జ్ఞానమే జ్ఞానము. అది విశ్వాసముమాత్రమే యనుట న్యాయముగాదు. ఇదియే యుత్తమోత్తమ శాస్త్రము; వేదాంతజ్ఞానము. ఇదియే యుత్తమోత్తమ కళ. ఇదియే యుత్తమోత్తమధర్మము.

సత్యమునకు చివరపరీక్ష యెద్ది? మనజీవితములను మనము దాని కర్పణచేయవచ్చును. ఈదృశ్యప్రపంచము

వెనుకనున్న సత్యమునకు నీవు నీయాత్మ సమర్పణను చేయ వచ్చును. "నేనును నావిశ్వజనకుడును ఒకటే" తత్త్వమసి.

ఆకర్షణ సూత్రము నిశ్వాసము నెప్పుడైనను భంగ పరచిన భంగపరుచవచ్చును గాని యాధ్యాత్మికైక్య తమాత్రమెన్నడును నిన్ను వంచింపజాలదు. ఈయైక్యతను నీవొక్కసారి యనుభవించుము. ప్రపంచమంతయు నీశరీర మువలెనే నీకు సేవజేయును. ఓమాయామోహిత మాన వుడా! వెండిబంగారములు నీజీవితమునకు భీమా నొసంగ గలవా? ప్రాణమునకు చైతన్యమును, వెండిబంగారమునకు కాంతిని, సూర్యచంద్రులకు, తేజస్సును నొసంగునది నీవే యని గుర్తించుము.

ఇతరుల యభిప్రాయములు, ఛాందసాచారములు, హిమాలయములవంటి విషయములు మనుష్యుల నణచివేయు చుండుటచే వారుతగినయభివృద్ధిని పొందజాలకున్నారు; ఒక యడుగైనను ముందుకు పోజాలకున్నారు. అవినీతికరమైన మాంద్యములనన్నిటిని యికనైనను విడుము. ఈప్రపంచము నీలో ప్రవేశించునపుడెల్ల దానిని కఱగించు ద్రవపదార్థమొ కటి నీమనస్సులో నుండవలెను. ఈవిశ్వమునంతను కఱగించు యాత్మజ్ఞాన మను ద్రవము విశ్వమును కఱగించుకొని తన లో నుంచుకొనినను తన స్వచ్ఛతను, నిర్మలత్వమును పోగా

ట్టుకొనజాలదు. యథార్థచింతనము నీకలవడినచో స్వర్గము విరిగిపడుచున్నను, భూమిబ్రద్దలయి యావ్రులించుచున్నను యవి నిన్ను ముందుకుగొంపోవు మంగళతూర్యముతే యగును. నీకు శత్రువులే యుండరు. గానములో యుదాత్తానుదాత్తస్వరములు క్రమశుద్ధిని కలిగియుండవచ్చును. కానియాస్వరములను పరీక్షించుటచేతను, పోల్చుటచేతనుమాత్రమే గానరసము గ్రాహ్యము కానేరదు; ఆగానమునకు తేజమును గలిగించునట్టియు, ఆధారమైనట్టియు, మూలకారణమైనట్టియు నుతుంగభావగంభీరతకును ఆస్వరములకును గలసంబంధము ననుభవించుటే గానమును గోలుట యగును.

అట్టే బాహ్యధర్మములను, స్థూలకార్యకారణములను చూచినంత మాత్రముననే గ్రాహ్యము కానేరదు. ప్రకృతి మానవ శరీరమైనపుడే దాని సత్యము గ్రాహ్యమగును సర్వమును గ్రహించినగాని, భావించినగాని, నీవు సర్వమును తెలిసికొనజాలవు. నామరూపముల కతీతమైన యంతరంగమును పరీక్షించుట, యథార్థతత్వము నవలోకించుట, నదులను పర్వతములను, అరణ్యములను వనములను, రాత్రిని, దివమును, నక్షత్రములను, మేఘములను, స్త్రీలను, పురుషులను, పశువులను, దేవతలను—ఈయన్నిటిని యాత్మతత్త్వభావముననే ప్రవేశించుట—యిదియే జీవి

తము; ఇదియే యాత్మజ్ఞానము; ఇదియే యనుభవపరిజ్ఞానము.

ప్రపంచ మంతటితోను తనయైక్యత నెవరు తెలిసికొందురో వారి నీ విశ్వమంతయు సేవించితీరును. వారి యాజ్ఞలను శిరసావహించును. ఇది యనుభవసిద్ధాంతముగాని మెట్ట వేదాంతముకాదు. తత్త్వమసి యనుజ్ఞానము హృదయాంతరాళమున ప్రవేశించుటతోడనే అంతయు ప్రేమమయముగును. విశ్వైక్యభావమును, బ్రహ్మానందమును స్వయం ప్రభాభాసమానుడగు భాస్కరునివలె ఘటమున వెల్లుంచక పోయినను అప్రయత్నముగనే యద్భుత శక్తిగాను, యమోఘక్రియగాను భౌతికరూపమున ప్రవహించుచుండును.

స ం పూ ర్ణ ము.